Uchwała Nr XLII/275/2022
Rady Miasta Stoczek Łukowski
z dnia 28 października 2022 roku

w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.) i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503 z późn. zm.), w związku z uchwałą Nr XVII/102/2020 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Stoczek Łukowski, zmienionej uchwałą Nr XXXVI/249/2022 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 13 kwietnia 2022 r., Rada Miasta Stoczek Łukowski uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski, zwane dalej „Studium".

§ 2.

Załącznikami do niniejszej uchwały są:

1. część tekstowa Studium - załącznik nr 1,
2. część graficzna Studium:
   1) rysunek: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego w skali 1:10 000 - załącznik nr 2,
   2) rysunek: Kierunki zagospodarowania przestrzennego w skali 1:10 000 - załącznik nr 3,
3. rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag - załącznik nr 4,
4. dane przestrzenne obejmujące lokalizację przestrzenną obszaru objętego aktem w postaci wektorowej w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych, atrybuty zawierające informacje o akcie oraz część graficzną aktu w postaci cyfrowej reprezentacji z nadaną georeferencją w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych - zapisane w formie elektronicznej, stanowiące załącznik nr 5.

§ 3.

Traci moc uchwała Nr III/19/2002 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Stoczek Łukowski.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA
Krzysztof Szczepańczyk

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr XLII/275/2022 Rady Miasta Stoczek Łukowski
z dnia 28 października 2022 roku

w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski

Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, należy do zadań własnych gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem o charakterze strategicznym, wyrażającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania.

Prace nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski podjęto na podstawie uchwały Nr XVII/102/2020 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 29 kwietnia 2020 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Stoczek Łukowski, zmienionej uchwałą Nr XXXVI/249/2022 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 13 kwietnia 2022 roku. Studium objęło obszar Miasta Stoczek Łukowski w jego granicach administracyjnych.

Dotychczas obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski zostało przyjęte uchwałą Nr III/19/2002 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 grudnia 2002 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski. Zachodzące od tamtego czasu zmiany gospodarcze, a także zmiany w przepisach prawnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym wpłynęły na potrzebę aktualizacji studium. Zmiany dotyczą w szczególności:

- aktualizacji uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym warunków i jakości życia mieszkańców oraz stanu infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, co pozwoliło na wyznaczenie nowych kierunków rozwoju,
- informacji zawartych w dokumentach strategicznych Powiatu Łukowskiego i Województwa Lubelskiego, z uwzględnieniem w szczególności zapisów dotyczących Miasta i jego najbliższych okolic,
- wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową oraz zabudowę związaną z działalnością gospodarczą z uwzględnieniem potrzeb ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- wyznaczenia obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- wprowadzenia terenów potencjalnych złóż surowców naturalnych.

Należy zaznaczyć, że Miasto posiada obecnie pięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a kolejne są w opracowaniu. Obowiązujące plany (kolejno z roku 1997, 1998, 2000, 2003 i 2005) nie uwzględniają wszystkich wymagań prawnych jakie muszą być w nich zawarte, a które określa, w szczególności, ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022r., poz. 503 z późn. zm.). Uchwalenie nowego Studium będzie podstawą do ewentualnej aktualizacji, tj. zmiany planów oraz do opracowania nowych dokumentów planistycznych dla Miasta Stoczek Łukowski, z uwzględnieniem uwarunkowań i wyznaczonych kierunków rozwoju.

Procedurę planistyczną do Studium przeprowadzono zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022r., poz. 503 z późn. zm.).

Na podstawie powyższej ustawy Burmistrz Miasta Stoczek Łukowski w pierwszej kolejności ogłosił w prasie miejscowej „Wspólnota Łukowska", na stronie internetowej *www.stoczek-lukowski.pl* oraz poprzez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski; określił formę, miejsce i termin składania wniosków do dnia 31 grudnia 2020 roku. Na tym etapie wpłynęło 7 wniosków od osób fizycznych. Ponadto Burmistrz, pismem Nr G-G.6720.1.2020 z dnia 23 listopada 2020 roku, zawiadomił o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia Studium instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu Studium.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022r., poz. 1029 z późn. zm.) integralnym elementem procedury sporządzania Studium była strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. W ramach tej oceny istnieje konieczność sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko, dlatego też, zgodnie z art. 53 ww. ustawy, Burmistrz Miasta Stoczek Łukowski zawnioskował o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łukowie oraz do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie. Następnie, na mocy art. 54 ww. ustawy, projekt Studium wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko poddano opiniowaniu przez te organy.

Po uzyskaniu pozytywnej opinii Miejskiej Komisji Urbanistyczno - Architektonicznej, wystąpiono o uzgodnienie i opinie do stosownych organów. W oparciu o wszystkie opinie i dokonane uzgodnienia wprowadzono w projekcie Studium konieczne zmiany. Następnie, na podstawie art. 11 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022r., poz. 503 z późn. zm.), Burmistrz Miasta Stoczek Łukowski zawiadomił o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski" wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko oraz poinformował o przeprowadzeniu w dniu 26 sierpnia 2022 roku dyskusji publicznej nad przyjętymi w projekcie Studium rozwiązaniami, zapewniając tym samym możliwość udziału społeczeństwa i stworzenie społeczeństwu możliwości zgłoszenia uwag do przedłożonych dokumentów. Niniejsze obwieszczenie wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Stoczek Łukowski, a także zamieszczono na stronie internetowej *www.stoczek-lukowski.pl* oraz w prasie lokalnej, tj. „Wspólnota Łukowska". Do wyznaczonego w ogłoszeniu terminu wpłynęło 13 uwag dotyczących projektu Studium; do Prognozy oddziaływania na środowisko uwag nie zgłoszono.

Po uwzględnieniu 11 z 13 uwag, opracowano ostateczną wersję projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski, który następnie przedstawiono Radzie Miasta Stoczek Łukowski do uchwalenia wraz z listą nieuwzględnionych uwag.

Rozwiązania przestrzenne Studium wychodzą naprzeciw potrzebom zidentyfikowanych przez władze Miasta oraz tym zawartym we wnioskach, zgłaszanych zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje.

Polityka przestrzenna Miasta skupiać się będzie na stwarzaniu mieszkańcom oraz potencjalnym inwestorom zewnętrznym warunków do rozwoju gospodarczego. Poprawa jakości życia i obsługi mieszkańców osiągana będzie także poprzez m.in.:

- rozbudowę w ramach potrzeb sieci infrastruktury technicznej,
- rozbudowę i poprawę stanu infrastruktury komunikacji,
- dostosowywanie systemów oświaty i służby zdrowia do zmieniających się uwarunkowań, zwłaszcza demograficznych,
- inicjowanie oraz wspomaganie działań na rzecz rozwoju kultury, sportu i rekreacji.

Z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze Miasta Stoczek Łukowski, w tym zwłaszcza położenie w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, szerokorozumiany rozwój gospodarczy odbywał się będzie w poszanowaniu środowiska przyrodniczego oraz z uwzględnieniem odnoszących się doń przepisów prawnych. Z kolei ochrona wartości kulturowych będzie polegała na utrzymaniu należytego stanu technicznego obiektów zabytkowych i uzgadnianiu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich przedsięwzięć w ustanowionych strefach ochrony konserwatorskiej, w odniesieniu do obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków oraz obiektów zainteresowania konserwatorskiego.

Założenia przyjęte w Studium są zgodne z polityką przestrzenną Miasta Stoczek Łukowski, uwzględniają wnioski zgłaszane przez instytucje i osoby fizyczne.

Mając na uwadze powyższe, zasadne jest podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA
Krzysztof Szczepańczyk

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI

tekst studium

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XLII/275/2022
Rady Miasta Stoczek Łukowski
z dnia 28 października 2022 roku

„URBI - PLAN" PRACOWNIA URBANISTYCZNA
Małgorzata Sienkiewicz ul. Armii Krajowej 9/3, 08-110 Siedlce

ZESPÓŁ AUTORSKI

Główny projektant: mgr inż. arch. Małgorzata Sienkiewicz

Upr. urb. Nr 880/89

Upr. proj. arch. bud. nr GP 7342/320/290/94

Członkowie zespołu: inż. Patrycja Bańkowska

mgr inż. Zbigniew Cieszkowski

mgr Marzena Czajka

mgr Małgorzata Hoser

mgr inż. Sylwia Miszczak

mgr Wojciech Zaczkiewicz

SPIS TREŚCI

WSTĘP 7

I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 8

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA, DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY 8

1.1. Podstawowe informacje o mieście 8

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w mieście Stoczek Łukowski - stan prawny 9

1.2.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 9

1.2.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 11

1.2.3. Decyzje o pozwoleniu na budowę 12

1.3. Dokumenty strategiczne oraz polityka organów opiniujących i uzgadniających 12

1.3.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego 12

1.3.2. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku 14

1.3.3. Strategia Rozwoju Powiatu Łukowskiego na lata 2016 - 2020 17

1.3.4. Strategia Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2020 18

(z perspektywą do 2022 r.) 18

1.3.5. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego 21

na lata 2020- 2030 21

1.3.6. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023 21

1.3.7. Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2024 24

1.4. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu 25

1.4.1. Użytkowanie terenu 25

1.4.2. Struktura funkcjonalno - przestrzenna 25

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA 26

2.1. Położenie i ukształtowanie terenu 26

2.2. Rozwój budowy geologicznej 27

2.3. Warunki geologiczne strefy przypowierzchniowej 30

2.4. Surowce mineralne 31

2.5. Wody powierzchniowe 31

2.6. Wody podziemne 33

2.7. Warunki klimatyczne 38

2.8. Szata roślinna i świat zwierzęcy 39

2.9. Występowanie obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych ... 41

2.9.1. Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu ... 41
2.9.2. Pomniki przyrody ... 41
2.9.3. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt ... 43
2.9.4. Grunty leśne i lasy wodochronne ... 45
2.9.5. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków ... 45
2.9.6. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód ... 45
2.10. Lokalne uciążliwości i zagrożenia środowiska ... 45
2.10.1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego ... 45
2.10.2. Hałas ... 46
2.10.3. Wibracje ... 46
2.10.4. Pola elektromagnetyczne ... 46
2.11. Leśna przestrzeń produkcyjna ... 47
2.12. Rolnicza przestrzeń produkcyjna ... 47
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ ... 51
3.1. Historia miasta i analiza rozwoju układu przestrzennego ... 51
3.2. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków ... 53
3.3. Obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków ... 54
3.4. Stanowiska archeologiczne ... 55
4. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ... 56
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH ... 56
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI ... 57
6.1. Ludność miasta ... 57
6.2. Aktywność ekonomiczna ludności ... 60
6.2.1. Rynek pracy ... 60
6.2.2. Podmioty gospodarcze ... 61
6.3. Budżet miasta ... 63
6.4. Komunikacja zbiorowa ... 67
6.5. Zasoby i warunki mieszkaniowe ... 67
6.6. Handel i usługi ... 69
6.7. Oświata i wykształcenie ... 71
6.8. Zdrowie i opieka społeczna ... 74

6.9. Kultura. Sport. Rekreacja ... 74
6.10. Bezpieczeństwo ludności i jej mienia ... 75
6.11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy ... 76
6.11.1. Analizy ekonomiczne, społeczne i środowiskowe ... 76
6.11.2. Prognozy demograficzne ... 78
6.11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy ... 79
6.11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę ... 82
7. STAN PRAWNY GRUNTÓW ... 94
8. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH ... 95
9. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA ... 95
10. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH ... 95
11. UWARUNKOWANIA KOMUNIKACYJNE ... 95
12. UWARUNKOWANIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ... 97
12.1. Gospodarka wodno - ściekowa ... 97
12.2. Zaopatrzenie w ciepło ... 98
12.3. Gospodarka odpadami ... 99
12.4. Zaopatrzenie w gaz ziemny ... 100
13. UWARUNKOWANIA DOTYCZĄCE ELEKTROENERGETYKI ... 101
13.1. Uwarunkowania zewnętrzne - powiązania ponadlokalne ... 101
13.1.1. Oddziaływanie linii 110 kV na środowisko ... 101
13.1.2. Zasilanie energią elektryczną średniego napięcia 15 kV ... 101
13.2. Uwarunkowania wewnętrzne ... 102
13.2.1. Lokalne sieci dystrybucyjne ... 102
13.2.2. Odnawialne źródła energii ... 103
14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH 103
15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ ... 103
II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ... 104
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO 104
2. OKREŚLENIE STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ ... 105

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY ... 111

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK. 112

4.1. Zasady ochrony zasobów i walorów środowiska, przyrody i krajobrazu ... 112

4.1.1. Ochrona zasobów środowiska ... 112

4.1.2. Ochrona walorów krajobrazowych ... 113

4.1.3. Prawna ochrona przyrody ... 113

4.1.3.1. Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu ... 113

4.1.3.2. Pomniki przyrody ... 115

4.2. Zasady ochrony środowiskowych warunków jakości życia ... 115

4.2.1. Ochrona gleb i powierzchni ziemi ... 115

4.2.2. Ochrona surowców mineralnych ... 116

4.2.3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych ... 116

4.2.4. Ochrona powietrza atmosferycznego ... 117

4.2.5. Ochrona przed hałasem ... 117

4.2.6. Ochrona przed polem elektromagnetycznym ... 118

4.2.7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska ... 118

5. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ... 118

6. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ ... 120

6.1. Obszary objęte ochroną wojewódzkiego konserwatora zabytków ... 120

6.2. Obiekty i obszary proponowane do objęcia ochroną wojewódzkiego konserwatora zabytków ... 120

6.3. Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków ... 120

6.4. Obiekty proponowane do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków ... 120

6.5. Strefowanie krajobrazu kulturowego oraz ustalenia w poszczególnych strefach ... 121

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI ... 123

7.1. Układ drogowy ... 124

7.2. Komunikacja zbiorowa ... 125

7.3. Transport ... 125

7.4. Zaplecze techniczne motoryzacji ... 125

7.5. Ruch pieszy i rowerowy ... 126

7.6. Parkowanie pojazdów ... 126

8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ... 127

8.1. Gospodarka wodno - ściekowa ... 127
8.2. Usuwanie odpadów stałych ... 128
8.3. Zaopatrzenie w ciepło i gaz ... 128
9. KIERUNKI ROZWOJU ELEKTROENERGETYKI ... 129
9.1. Kierunki rozwoju powiązań zewnętrznych ... 129
Oddziaływanie linii 110kV na środowisko ... 129
9.2. Kierunki rozwoju urządzeń lokalnych ... 130
Odnawialne źródła energii ... 131
10. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ... 131
11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ... 132
12. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M2 ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ... 132
13. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE ... 132
14. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH ... 133
15. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY ... 134
16. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ... 135
17. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ... 135
18. OBSZARY ZDEGRADOWANE ... 135
19. GRANICE TERENU ZAMKNIĘTEGO I JEGO STREFY OCHRONNEJ ... 135
20. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY ZAINSTALOWANEJ WIĘKSZEJ NIŻ 500 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE ZWIĄZANE Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU ... 136
21. INNE OBSZARY PROBLEMOWE ... 136
III. SYNTEZA I UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ STUDIUM ... 137

WSTĘP

Podstawę do podjęcia prac nad niniejszym Studium stanowi uchwała Nr XVII/102/2020 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Stoczek Łukowski, zmieniona uchwałą Nr XXXVI/249/2022 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 13 kwietnia 2022 r.

Projekt Studium przygotowano w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 ze zm.) w zakresie określonym w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118 poz. 1233). Niniejsze opracowanie ma na celu określenie polityki przestrzennej miasta Stoczek Łukowski, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem m.in. aktualnej sytuacji społeczno gospodarczej oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju miasta.

W dniach od 01.12.2020 r. do 31.12.2020 r. do Urzędu Miasta Stoczek Łukowski wpłynęły wnioski dotyczące zmiany przeznaczenia m.in. na cele zabudowy: mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, przemysłowo-usługowej.

INFORMACJE O ZESPOLE AUTORSKIM

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski, zwany dalej Studium, został opracowany przez mgr inż. arch. Małgorzatę Sienkiewicz, posiadającą uprawnienia urbanistyczne nr 880/89 oraz nr członkowski Okręgowej Izby Urbanistów - WA- 187, z zespołem w składzie: inż. Patrycja Bańkowska, mgr inż. Zbigniew Cieszkowski, mgr Marzena Czajka, mgr Małgorzata Hoser, mgr inż. Sylwia Miszczak, mgr Wojciech Zaczkiewicz.

CZĘŚCI SKŁADOWE STUDIUM

Opracowanie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski" składa się z następujących części:

- *część tekstowa Studium - załącznik Nr 1 do uchwały Rady Miasta Stoczek Łukowski, zawierający uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta oraz syntezę i uzasadnienie przyjętych rozwiązań,*
- *część graficzna Studium:*
  - *mapa w skali 1:10 000 - załącznik nr 2 do uchwały Rady Miasta Stoczek Łukowski, zawierający uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta,*
  - *mapa w skali 1:10 000 - załącznik nr 3 do uchwały Rady Miasta Stoczek Łukowski, zawierający kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta,*
- *rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu Studium - załącznik nr 4 do uchwały Rady Miasta Stoczek Łukowski,*
- *dane przestrzenne obejmujące lokalizację przestrzenną obszaru objętego aktem w postaci wektorowej w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych, atrybuty zawierające informacje o akcie oraz część graficzną aktu w postaci cyfrowej reprezentacji z nadaną georeferencją w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych – zapisane w formie elektronicznej - załącznik nr 5*

I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA, DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

1.1. Podstawowe informacje o mieście

Miasto Stoczek Łukowski położone jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Według regionalizacji fizyczno – geograficznej Polski leży w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Żelechowska należącego do makroregionu Nizina Południowo Podlaska. Miasto zlokalizowane jest na lewym brzegu rzeki Świder w odległości 84 km od jej ujścia do Wisły. Według nowego podziału administracyjnego kraju - wprowadzonego 1 stycznia 1999 roku - miasto Stoczek Łukowski jest jedną z 11 gmin powiatu łukowskiego (w poprzednim podziale administracyjnym należało do województwa siedleckiego).

Mapa 1: Położenie miasta Stoczek Łukowski na tle pozostałych gmin powiatu łukowskiego

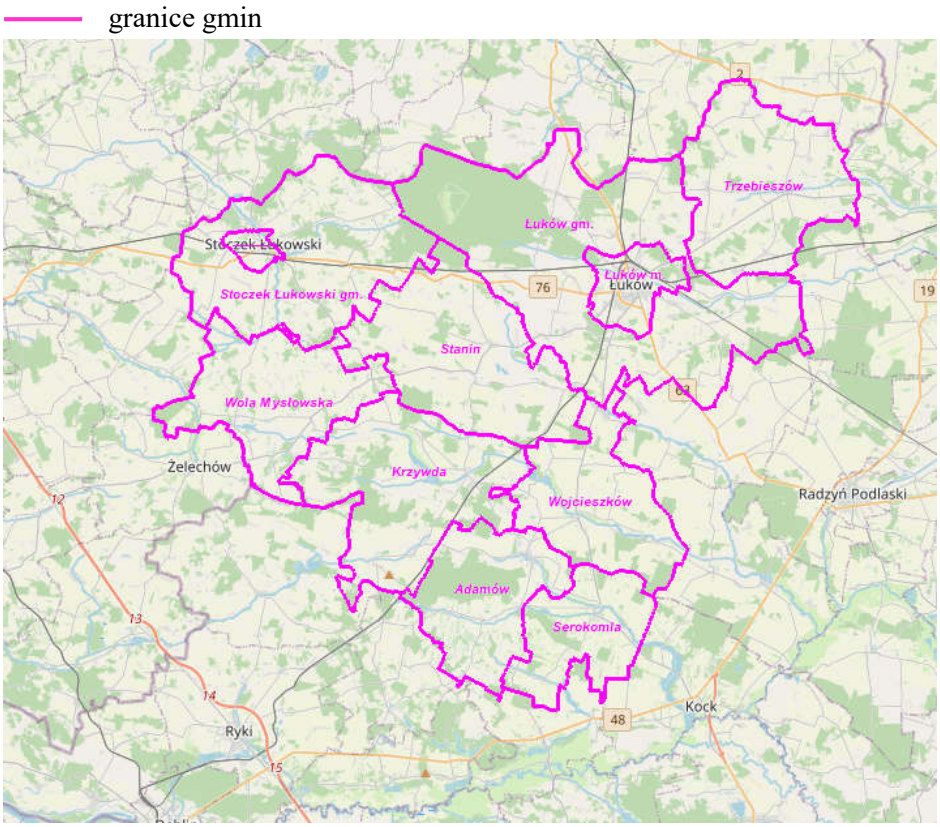

Źródło: Geoportal powiatu łukowskiego, data dostępu 02.08.2021 r.

Zasięg obsługi miasta wykracza poza granice miasta i gminy wiejskiej Stoczek Łukowski, której jest siedzibą. Miasto jest oddalone:

- od Warszawy około 85 km
- od Lublina około 100 km
- od Siedlec około 40 km
- od Łukowa około 29 km

Dzięki swojemu położeniu Stoczek Łukowski posiada dogodną pozycję pod względem odległości do największych miast regionu oraz do przejścia granicznego w Terespolu.

W mieście krzyżują się drogi: droga krajowa nr 76 relacji Wilga - Stoczek Łukowski - Łuków oraz droga wojewódzka nr 803 relacji Siedlce - Stoczek Łukowski. Przez omawiany teren przebiega także dwutorowa linia kolejowa relacji Skierniewice - Pilawa - Łuków.

Miasto zajmuje powierzchnię ogólną 915 ha, w tym użytki rolne - 576 ha, grunty leśne - 148 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane - 185 ha oraz grunty pozostałe - 6 ha. Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 2 525 osób[1].

Północno-wschodnia część miasta położona jest w Łukowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, powstałym na mocy Uchwały Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. W obrębie miasta znajduje się 40 ha objętych ta formą ochrony, tj. ok. 0,2 % powierzchni całego obszaru chronionego.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w mieście Stoczek Łukowski - stan prawny

1.2.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski zostało przyjęte uchwałą nr III/19/2002 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 grudnia 2002 roku. W opracowaniu określono uwarunkowania determinujące zagospodarowanie przestrzenne miasta oraz wskazano kierunki jego rozwoju, w tym także cele rozwoju z podziałem na cel generalny, cele szczegółowe oraz cele operacyjne.

Zgodnie z zapisami ww. Studium, jego celem jest określenie zasad prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze miasta w sposób, który:

- zwiększa efektywność postępujących procesów gospodarczych poprzez rozwój układów przestrzennych,
- przeciwdziała emigracji mieszkańców wstrzymując odpływ ludności, wskazując na sposoby polepszania warunków życia ludności w odniesieniu do istniejących uwarunkowań środowiska lokalnego,
- przeciwdziała degradacji środowiska przyrodniczego i dąży do jego ochrony,

[1] Raport o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok

- eksponuje i chroni istniejące wartości kulturowe i przyrodnicze, co służy budowaniu poczucia identyfikacji mieszkańców ze swoim terenem,
- umożliwia poprawę warunków mieszkaniowych ingerując w działania na rzecz ograniczenia wpływu złej architektury,
- harmonizuje program zagospodarowania przestrzennego z potrzebami realizacji urządzeń i obiektów infrastruktury społecznej i sanitarnej.

Z kolei jako cel nadrzędny polityki przestrzennej miasta przyjęto zapewnienie mu funkcji ośrodka rozwoju lokalnego w powiecie łukowskim, co ma wyrażać się w przyjęciu następującej misji strategicznej dla miasta:

„Stoczek Łukowski jako miasto harmonijnego rozwoju, rosnącej jakości życia mieszkańców, przyjazne rozwojowi turystyki, przedsiębiorczości oraz miejsc pracy, nauki oraz obsługi mieszkańców."

W strukturze funkcjonalnej wyróżniono obszary, których nazwa wskazuje na dominującą funkcję terenu, przy czym nie wyklucza się dopuszczenia innych funkcji jako uzupełniających, określonych na etapie sporządzania planów miejscowych:

- obszary koncentracji usług publicznych,
- obszary zabudowy mieszkaniowo - usługowej,
- obszary aktywizacji gospodarczej,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej (R1 i R2),
- obszary leśne,
- obszary wód otwartych.

Mapa 2: Kierunki polityki przestrzennej - załącznik graficzny Nr 4 do uchwały nr III/19/2002 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 grudnia 2002 roku

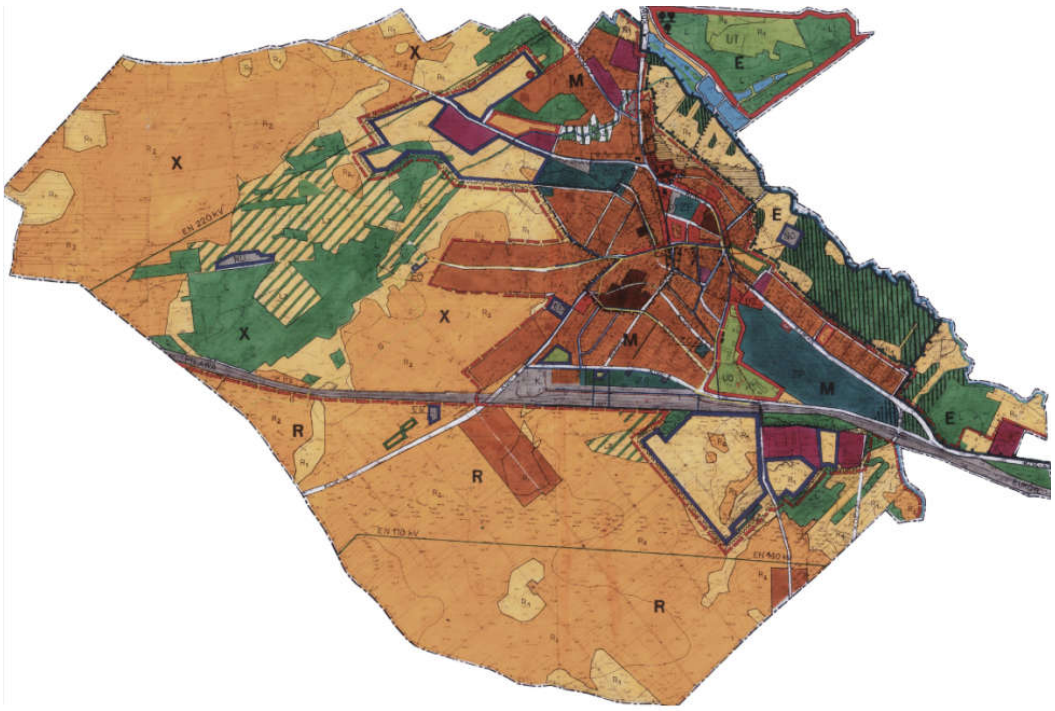

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urzędu Miasta Stoczek Łukowski, data dostępu 03.08.2021 r.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski z 2002 roku wyznaczono także obszary dla których będą sporządzane plany miejscowe, a także wyszczególniono zakres ustaleń, które te plany powinny obejmować.

1.2.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obecnie na terenie miasta Stoczek Łukowski obowiązuje pięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała nr XLIV/242/97 Rady Miejskiej w Stoczku Łukowskim z dnia 31 grudnia 1997 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski,
2. Uchwała nr III/18/98 Rady Miejskiej w Stoczku Łukowskim z dnia 12 grudnia 1998 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski,
3. Uchwała nr XXII/152/2000 Rady Miejskiej w Stoczku Łukowskim z dnia 14 listopada 2000 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski,
4. Uchwała nr V/25/2003 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski,
5. Uchwała nr XXXIII/161/2005 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 18 października 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski

Mapa 3: Zasięgi planów na tle gminy

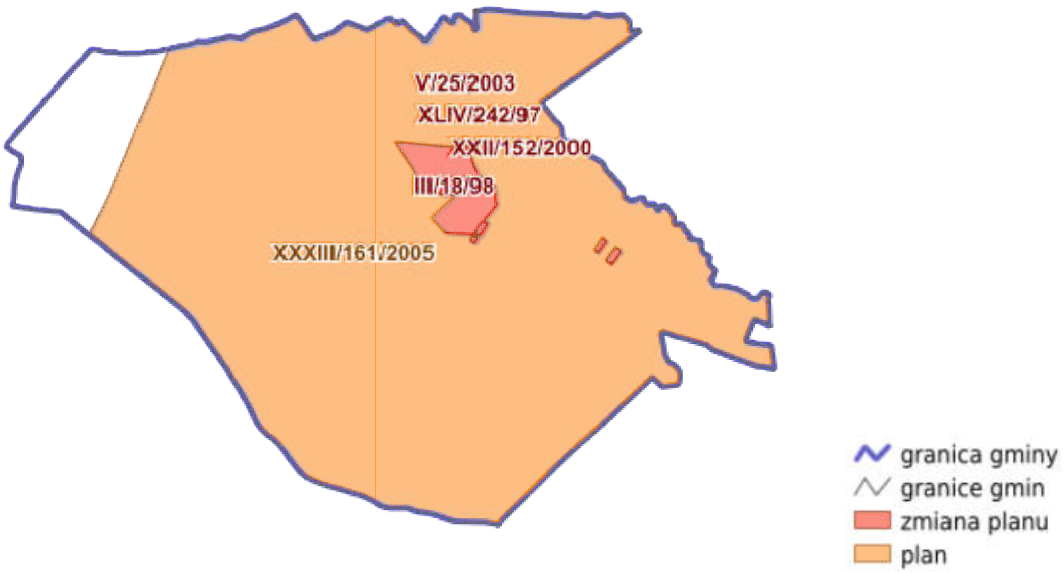

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urzędu Miasta Stoczek Łukowski, data dostępu 03.08.2021 r.

Jak wynika z Raportu o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok, ustalenia z ww. planów miejscowych wymagają aktualizacji i wykonania nowych opracowań w celu uniknięcia niektórych utrudnień lub niejasności dla inwestorów.

1.2.3. Decyzje o pozwoleniu na budowę

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miasta Stoczek Łukowski dnia 9 sierpnia 2021 r., od 2015 roku wydano około 90 decyzji o pozwoleniu na budowę.

Poniższa mapa prezentuje zasięg decyzji o pozwoleniu na budowę na terenie miasta Stoczek Łukowski wg Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego (stan na dzień 08.09.2021r.).

Mapa 4: Pozwolenia na budowę w mieście Stoczek Łukowski

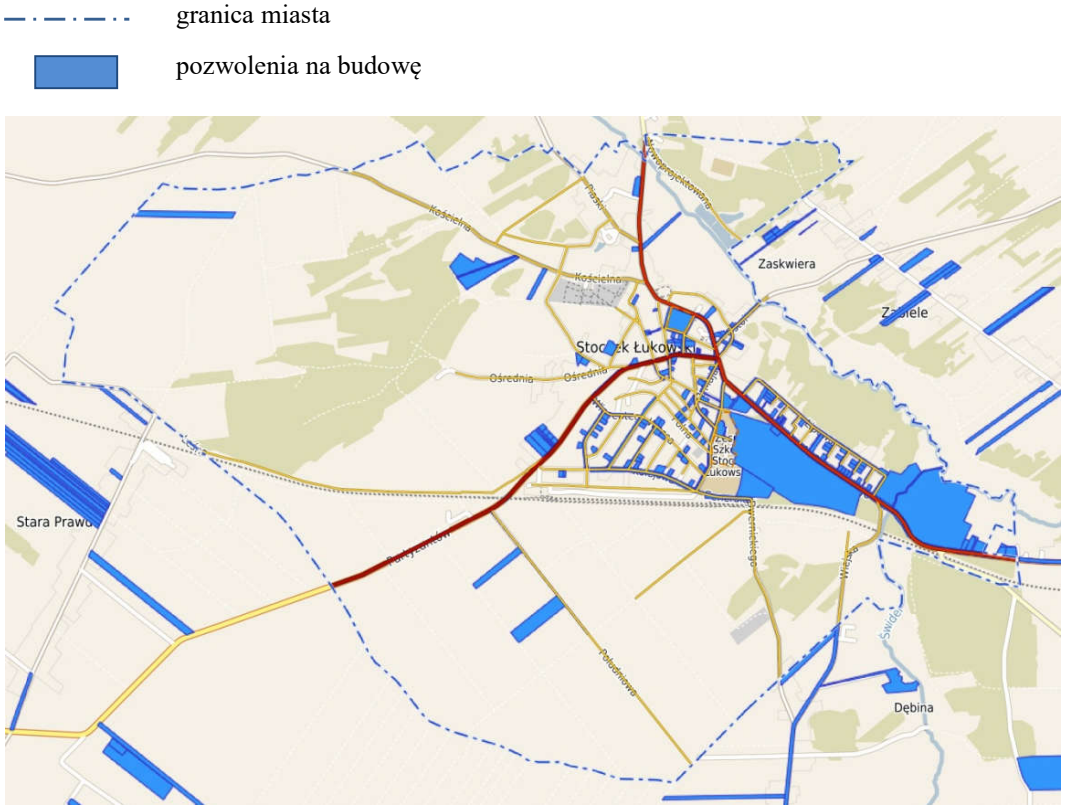

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urzędu Miasta Stoczek Łukowski, data dostępu 08.09.2021 r.

1.3. Dokumenty strategiczne oraz polityka organów opiniujących i uzgadniających

1.3.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) został przyjęty uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego dnia 29 grudnia 2015 r., poz. 5441.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa lubelskiego (rozdz. VI.2 PZPWL, rys. 4) miasto Stoczek Łukowski, stanowiące ośrodek koncentracji funkcji podstawowych i rozwoju ponadlokalnych funkcji specjalistycznych, położone jest w obszarze rozwoju i koncentracji funkcji społeczno-gospodarczych oraz wzmacniania powiązań komunikacyjnych. Dla poszczególnych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej różnicuje się priorytety rozwojowe, w związku z tym przyjmuje się zasadę nadrzędności działań służących utrzymaniu i wzmacnianiu ich funkcji podstawowych (wiodących) oraz preferencje rozwojowe, tj.:

- w odniesieniu do elementów węzłowych układu antropogenicznego - intensywny rozwój społeczno-gospodarczy z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania lokalnych systemów przyrodniczych decydujących o jakości przestrzeni zamieszkania,
- w odniesieniu do elementów liniowych układu antropogenicznego - rozwój infrastruktury transportowej zapewniającej sprawność powiązań komunikacyjnych, minimalizującej zagrożenia bezpieczeństwa publicznego oraz kolizje z elementami regionalnej sieci ekologicznej.

Miasto Stoczek Łukowski położone jest w obszarze funkcjonalnym gospodarki hodowlanej o znaczeniu regionalnym (rozdz. VII.2 PZPWL, rys. 20). Dla obszaru tego, jako wiodące kierunki zagospodarowania PZPWL wskazuje:

- gospodarka hodowlana,
- rozwój bazy przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój usług obsługi rolnictwa,
- produkcja biomasy dla celów energetycznych.

W wykazie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, obejmującym zadania inwestycyjne ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub Sejmik Województwa Lubelskiego/ Zarząd Województwa Lubelskiego (rozdz. VIII PZPWL) wymienia się m.in.:

1) modernizację linii kolejowej nr 12/C-E20 Skierniewice - Łuków z dostosowaniem do prędkości 101-120 km/h, miasto i gmina Stoczek Łukowski - zadanie inwestycyjne umieszczone w Master planie dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 r., Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2015 oraz w Dokumencie Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.),
2) budowę linii 400 kV relacji Kozienice - Siedlce Ujrzanów, gmina Stoczek Łukowski - zadanie inwestycyjne umieszczone w KPZK 2030,
3) rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, gmina Stoczek Łukowski - zadanie inwestycyjne umieszczone w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (IV aktualizacja).

1.3.2. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Strategię Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku przyjęto uchwałą nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Jak podano w opracowaniu, Strategia formułuje wizję rozwoju regionu, wskazuje cele i kierunki działań, które samorząd regionalny zgodnie z kompetencjami samodzielnie podejmuje i za nie odpowiada przed społeczeństwem regionu oraz sferę działań uwarunkowanych decyzjami podmiotów od samorządu regionalnego niezależnych, np. rządu, organizacji międzynarodowych i pozarządowych, samorządów lokalnych, przedsiębiorstw, podmiotów prywatnych i inwestorów.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku wyodrębniono Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Miasto Stoczek Łukowski leży w zasięgu Podlaskiego OSI, dla którego jako priorytet rozwoju wskazano gospodarcze wykorzystanie potencjału krajowych i europejskich korytarzy transportowych.

Dla Podlaskiego OSI wyznaczono także kierunki interwencji/ tematyczne obszary wsparcia w kontekście realizacji celów SRWL:

1.1.Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych

- Rozwój lokalnych specjalizacji rolnych m.in. w oparciu o odtworzenie historycznie ukształtowanych lub wykorzystanie nowych, niszowych kierunków produkcji

2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej

- Poprawa regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem szkieletowego układu dróg ekspresowych (S19, S17 i S12) oraz planowanej autostrady A2, w tym budowa obwodnic miast
  Przedsięwzięcia flagowe:
  - Budowa autostrady A2;
  - Realizacja drogi ekspresowej Via Carpatia / S19;
  - Przebudowa drogi krajowej nr DK63, w tym budowa obwodnicy Łukowa w ciągu dróg krajowych nr 63 i 76;
  - Rozbudowa dróg wojewódzkich nr: DW806, DW807, DW809, DW811, DW812 w tym budowa wschodniej obwodnicy Białej Podlaskiej (DW811/DW812) oraz wschodniej obwodnicy Międzyrzeca Podlaskiego (DW813).
- Poprawa regionalnych i międzyregionalnych połączeń kolejowych z uwzględnieniem Programu Kolejowego CPK Centralny Port Komunikacyjny
  Przedsięwzięcia flagowe:
  - Modernizacja linii kolejowej E 20/C-E20 na odcinku Siedlce - Terespol;
  - Modernizacja linii kolejowej nr 12/C-E20 Skierniewice - Łuków;

- Zwiększenie dostępności magistrali E20 i C-E20 poprzez poprawę stanu technicznego przyległych linii kolejowych;
- Modernizacja, w tym elektryfikacja linii kolejowej nr 30 relacji Łuków - Lublin Północny;
- Budowa linii kolejowej nr 631 (Milanów - Biała Podlaska - Fronołów);
- Przebudowa dworca kolejowego w Łukowie.

- Rozwój lokalnych układów drogowych zapewniających dostęp do miejsc koncentracji podstawowych usług, a także infrastruktury sprzyjającej elektromobilności

2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

- Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
- Przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu
- Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów (w tym rewitalizacja),
- Poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych
- Zwiększenie dostępności usług telekomunikacyjnych świadczonych na poziomie lokalnym
- Wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmacnianiu poczucia tożsamości lokalnej i budowie społeczeństwa obywatelskiego

2.4. Ochrona walorów środowiska

- Wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększenie małej retencji i renaturyzacji rzek
- Ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności
  Przedsięwzięcia flagowe:
  - Opracowanie planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody;
  - Aktualizacja lokalnych dokumentów planistycznych w zakresie uwzględnienia działań i warunków zagospodarowania wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych.

3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw

- Rozwijanie sektora logistycznego (infrastruktura, systemy zarządzania, usługi, kompetencje i umiejętności kadr)

3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo - kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu

- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych

4.4. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej

- Wspieranie działań i współpraca z właściwymi podmiotami na rzecz realizacji inwestycji sprzyjających pogłębianiu kontaktów międzyregionalnych, w tym w zakresie infrastruktury granicznej (budowa i rozbudowa przejść granicznych oraz dostosowanie ich do obsługi ruchu turystycznego) oraz poprawiającej dostępność do przejść granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, infrastruktura turystyczna)
  Przedsięwzięcia flagowe:
  - Przebudowa kolejowego przejścia granicznego Terespol - Brześć;
  - Wspieranie rozbudowy istniejącej oraz budowy nowej infrastruktury poprawiającej dostępność do przejść granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, infrastruktura turystyczna).

Mapa 5: Podlaski Obszar Strategicznej Interwencji

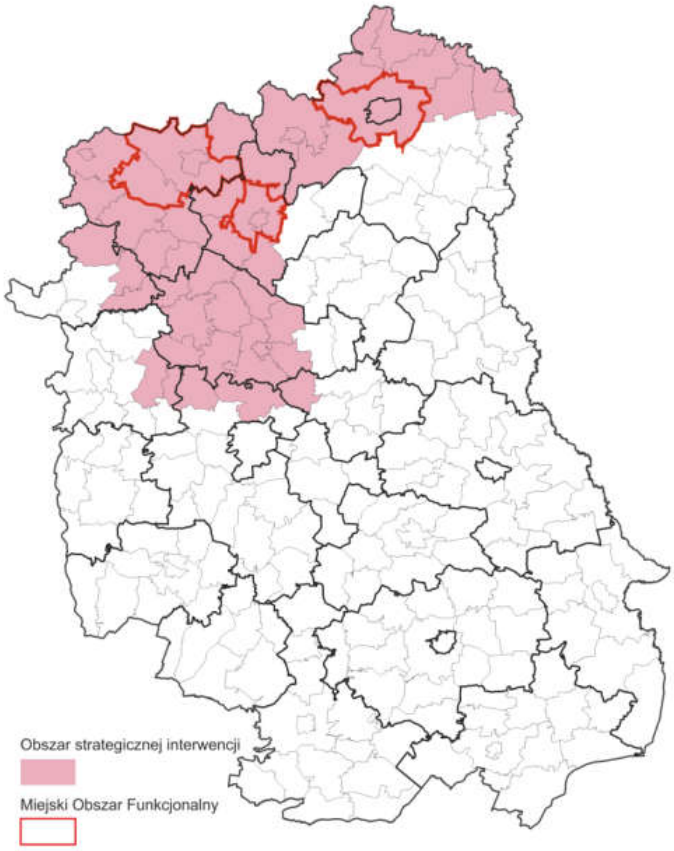

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Miasto Stoczek Łukowski przyporządkowano do gmin nienależących do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Informacji na temat postępów i efektów wdrażania Strategii dostarczy system monitorowania Strategii oparty na systemowej obserwacji i analizie wartości przyjętych wskaźników jej realizacji oraz wiedzy pozyskiwanej od wyspecjalizowanych instytucji, a także szerokiego grona interesariuszy Strategii.

1.3.3. Strategia Rozwoju Powiatu Łukowskiego na lata 2016 - 2020

Jak czytamy w Strategii Rozwoju Powiatu Łukowskiego na lata 2016-2020, jest ona podstawowym i najważniejszym dokumentem dla samorządu powiatu - stanowi fundament do prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Określa obszary, cele oraz kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni powiatowej, wskazuje również obszary problemowe wymagające poprawy.

Zgodnie za założeniem, Strategia Rozwoju Powiatu Łukowskiego na lata 2016-2020 spełniać ma kilka zasadniczych funkcji - pierwsza z nich to podstawa dobrego zarządzania przez administrację samorządową, druga to materiał informacyjny określający kierunki rozwoju powiatu.

Wnioski i rekomendacje płynące ze Strategii wskazują, iż strategiczne działania mające na celu rozwój Powiatu Łukowskiego powinny zmierzać w kierunku podniesienia jakości życia mieszkańców i stworzenia odpowiedniej bazy dla rozwoju przedsięwzięć związanych z rozwojem rolnictwa, gospodarki i turystyki. Misję Powiatu Łukowskiego na lata 2016-2020 określono na:

Dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez kreowanie zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego, w oparciu o potencjał oraz walory turystyczne, historyczne i kulturowe powiatu, aktywność mieszkańców, rozwój infrastruktury oraz współpracę i skuteczną promocję.

Jak podano w dokumencie, cel generalny Strategii, odnoszący się do misji, oraz wynikające z niego kierunki rozwoju powiatu, osiągnięty zostanie poprzez realizację, w ramach dwóch zasadniczych domen rozwojowych, następujących celów strategicznych:

Domena I
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY

Cel strategiczny 1:
Zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej powiatu w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim poprzez rozwój promocji, stymulowanie przedsiębiorczości oraz poprawę infrastruktury turystycznej

Cel strategiczny 2:
Rozwój infrastruktury technicznej poprzez modernizację i budowę sieci drogowej oraz poprawę dostępności komunikacyjnej powiatu

Cel strategiczny 3:
Wspieranie rozwoju nowoczesnej gospodarki rolnej

Cel strategiczny 4:
Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy

Domena II
ROZWÓJ SPOŁECZNY

Cel strategiczny 5:
Rozwój edukacji publicznej poprzez poprawę i rozwój infrastruktury oświatowej oraz podniesienie jakości i efektywności kształcenia

Cel strategiczny 6:
Poprawa stanu zdrowia społeczności powiatu oraz zapewnienie efektywnej pomocy społecznej

Cel strategiczny 7:
Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu

Cel strategiczny 8:
Ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego i przyrody

Cel strategiczny 9:
Wzrost znaczenia kultury oraz promocja dziedzictwa historycznego i kulturowego powiatu poprzez modernizację obiektów kulturalnych i zabytkowych oraz poprawę dostępności do dóbr kultury

Cel strategiczny 10:
Stymulowanie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzrost aktywności społecznej mieszkańców, wspieranie rozwoju organizacji społecznych oraz usprawnienie polityki informacyjnej powiatu

1.3.4. Strategia Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2020 (z perspektywą do 2022 r.)

Strategia Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2020 (z perspektywą do 2022 r.) została przyjęta przez Radę Miasta Stoczek Łukowski uchwałą nr VI/28/2015 z dnia 29 kwietnia 2015 r.

Jak napisano w ww. dokumencie, strategia kładzie nacisk na zrównoważony rozwój, bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno - kulturowej. Zgodnie z misją rozwoju Miasta Stoczek Łukowski:

„Celem polityki rozwoju jest efektywne wykorzystanie potencjałów lokalnej i regionalnej szansy ożywienia gospodarczego i intelektualnego oraz wzrostu integracji społecznej i przestrzennej miasta Stoczek Łukowski przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju z szacunkiem dla historii i kultury miasta."

Z kolei wizję rozwoju Miasta Stoczek Łukowski, stanowiącą zwięzły opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2022 roku, określono w Strategii w sposób następujący:

Miasto Stoczek Łukowski powinno być przyjaznym i bezpiecznym miejscem do życia mieszkańców dążącym do zrównoważonego rozwoju i budowy społeczeństwa obywatelskiego. Wzrost poziomu życia wspólnoty lokalnej nastąpi poprzez wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, infrastruktury sportowej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej oraz polityki prozdrowotnej. Nowa infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz nowoczesne formy zagospodarowania przestrzeni publicznej sprawią, że miasto postrzegane będzie jako

przyjazne turystom. Istotnym jej uzupełnieniem będą walory przyrodnicze i kultury subregionu tj. historia rękodzieło i sztuka. Miasto Stoczek Łukowski będzie obszarem wspierającym innowacyjną gospodarkę, wykorzystanie nowoczesnych technologii i skierowanym na budowę społeczeństwa informatycznego.

Do 2022 roku nastąpi poprawa warunków i jakości życia mieszkańców w wyniku zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, a także dzięki licznym konsultacjom, podczas których mieszkańcy korzystali z narzędzia SWOT, określono cele strategiczne dla każdego z poniższych obszarów:

1. **Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Miasta**
2. **Poprawa stanu środowiska naturalnego i ładu przestrzennego**
3. **Poprawa stanu infrastruktury technicznej i poprawa układu komunikacyjnego**
4. **Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego**

Cele strategiczne:

1. **Obszar: Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Miasta**
   - 1.1 Opracowanie oferty inwestycyjnej dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych
     poprzez m.in.:
     - promocję przedsiębiorczości,
     - promocję terenów inwestycyjnych miasta w formie folderów;
   - 1.2 Opracowanie polityki proinwestycyjnej dla obecnych i przyszłych przedsiębiorców
     poprzez m.in.:
     - stworzenie programu korzystnej polityki podatkowej dla nowopowstających przedsiębiorstw (ulgi, zwolnienia w podatkach lokalnych),
     - uzbrojenie terenów inwestycyjnych (drogi, energia, kanalizacja, wodociągi);
2. **Obszar: Poprawa stanu środowiska naturalnego i ładu przestrzennego**
   - 2.1 Estetyzacja terenów Miasta
     poprzez m.in.:
     - zagospodarowanie małych terenów zielonych w mieście,
     - zagospodarowanie skweru miejskiego przy Placu Tadeusza Kościuszki,
     - stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku (miejsca na ognisko, biwak);
   - 2.2 Rozbudowa infrastruktury służącej ochronie środowiska
     poprzez m.in.:
     - rekultywację i monitoring składowiska odpadów komunalnych,
     - wspieranie i realizację programów niskoemisyjnych;
   - 2.3 Zwiększenie ładu przestrzennego w Mieście i dbałości o środowisko naturalne
     poprzez m.in.:
     - przebudowę i remont biblioteki oraz zagospodarowanie terenu,
     - likwidację barier architektonicznych przy Urzędzie Miasta,
     - budowę parku sportu i doposażenie istniejącej bazy sportowej,
     - wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych rzeki Świder,

- program edukacji mieszkańców miasta w zakresie dbałości o środowisko naturalne oraz edukacja dzieci i młodzieży;

3. **Obszar: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i poprawa układu komunikacyjnego**
   - 3.1 Podniesienie jakości stanu dróg i poprawa układu komunikacyjnego
     poprzez rozwijanie sieci dróg publicznych w mieście, m.in.:
     - budowę ulicy Kanałowej,
     - przebudowę i budowę ulicy Kolejowej,
     - przebudowę Placu Tadeusza Kościuszki,
     - przebudowę ulicy Letniej;
   - 3.2 Rozbudowa i podniesienie jakości stanu infrastruktury sieciowej
     poprzez m.in.:
     - rozbudowę sieci wodociągowej,
     - rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
     - wspieranie procesu budowy sieci energetycznej i gazowej;
   - 3.3 Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Miasta
     poprzez m.in.:
     - monitoring miasta w miejscach niebezpiecznych,
     - zwiększenie ilości patroli policyjnych na terenie miasta;
4. **Obszar: Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego**
   - 4.1 Wspieranie działań służących budowaniu tożsamości lokalnej i integracji mieszkańców
     poprzez m.in.:
     - opracowanie plakatów, ulotek, folderów informacyjnych, tablic informacyjnych promujących ofertę kulturalną Miejskiego Ośrodka Kultury,
     - wykorzystanie przeszłości historycznej i kulturowej miasta i opracowanie kalendarza imprez okolicznościowych;
   - 4.2 Wzmacnianie kompetencji społecznych ludzi młodych
     poprzez m.in.:
     - współpracę w zakresie praktyk dla młodzieży w zakładach pracy,
     - system motywacji wśród młodzieży w celu kształtowania postaw przedsiębiorczych;
   - 4.3 Budowa kapitału społecznego na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
     poprzez m.in.:
     - aktywizację osób starszych do działań w organizacjach pozarządowych i grupach nieformalnych,
     - udział miasta w projektach prozdrowotnych;
   - 4.4 Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej
     poprzez m.in.:
     - szkolenia pracowników urzędu miasta podnoszące ich kwalifikacje,
     - rozszerzenie usług w zakresie e-administracji.

1.3.5. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2020- 2030

Dnia 2 czerwca 2020 r. osiem samorządów powiatu łukowskiego zawarło porozumienie międzygminne w sprawie opracowania i realizacji dokumentu strategicznego pn. „Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2020-2030". Porozumienie podpisano na 10 lat - do 31 grudnia 2030 r. Wśród samorządów partnerskich, oprócz Miasta Stoczek Łukowski, znalazły się także: Miasto Łuków, Gmina Łuków, Gmina Adamów, Gmina Krzywda, Gmina Stanin, Gmina Stoczek Łukowski oraz Gmina Wojcieszków.

Określone w Strategii cele rozwojowe, kierunki działań i propozycje projektów wynikają z diagnozy sytuacji społeczno - gospodarczej Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz rozpoznania najważniejszych wyzwań, potrzeb i oczekiwań mieszkańców samorządów partnerskich. [2] Samorządowcy podkreślają, że powstanie i przyjęcie przez rady poszczególnych gmin tego dokumentu strategicznego, umożliwi m.in. wspólne aplikowanie o środki zewnętrzne w nowej perspektywie unijnej na lata 2021 - 2027.[3]

1.3.6. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023 został uchwalony uchwałą nr XXVI/140/2017 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 26 kwietnia 2017 r. Poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje z owego opracowania.

Dokument jest rezultatem prac analitycznych i konsultacji społecznych służących wytyczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski.

Wskazanie obszaru zdegradowanego Miasta Stoczek Łukowski polegało na dokonaniu syntezy wyników przeprowadzonej analizy wielokryterialnej (wskaźnikowej) w pięciu obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym uzupełnionej o analizę jakościową dla wskazanych 15 jednostek funkcjonalnych (okręgi wyborcze). Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie Miasta Stoczek Łukowski zajmuje 0,15 km² i jest zamieszkiwany przez 1 406 osób.

[2] www.stoczek-lukowski.pl (data dostępu 03.09.2021r.)
[3] www.portalsamorzadowy.pl (data dostępu 03.09.2021r.)

Mapa 6: Obszar zdegradowany na terenie Miasta Stoczek Łukowski

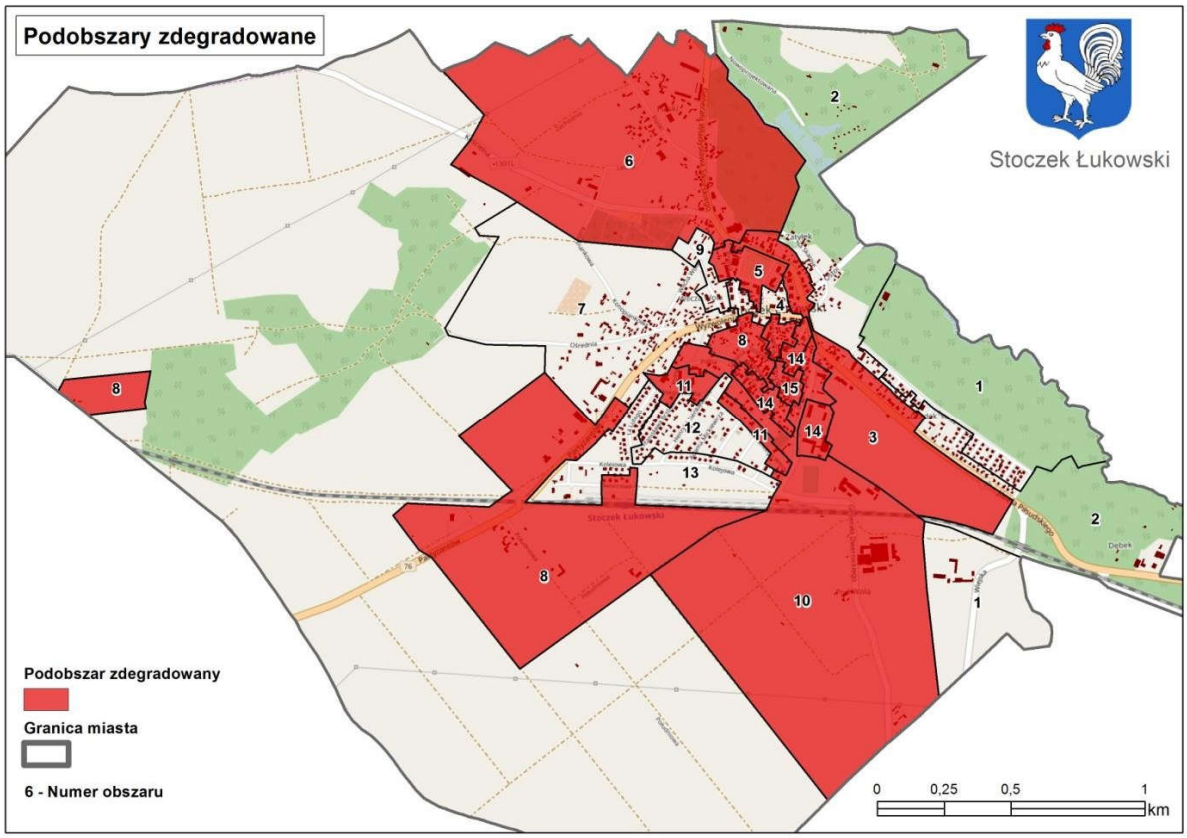

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020, obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023 wyznaczono obszar rewitalizacji obejmujący powierzchnię 98,8 ha (co stanowi 10,8% powierzchni ogółem Miasta) oraz zamieszkany przez 550 osób (co stanowi 20,5% ludności ogółem Miasta).

Obszar rewitalizacji i w jego obrębie podobszary:

- **PODOBSZAR B** - obejmuje ulice: Dwernickiego, Piłsudskiego, Wiejska, linia kolejowa, Dwernickiego w kierunku ul. Piłsudskiego.
- **PODOBSZAR C** - obejmuje ulice: Wyzwolenia, Piłsudskiego, 1 Maja, Cicha, Sienkiewicza, Witosa, Polna, skrzyżowanie Szkolna - Wyzwolenia.
- **PODOBSZAR E** - obejmuje tereny przemysłowe na południowy zachód od ul. Kościelnej oraz teren targowiska miejskiego i ZGK.
- **PODOBSZAR F -** obejmuje okolice Placu Kościuszki.
- **PODOBSZAR G** - obejmuje teren wokół zabudowań przy ul. Południowej.

Mapa 7: Obszar rewitalizacji na terenie Miasta Stoczek Łukowski

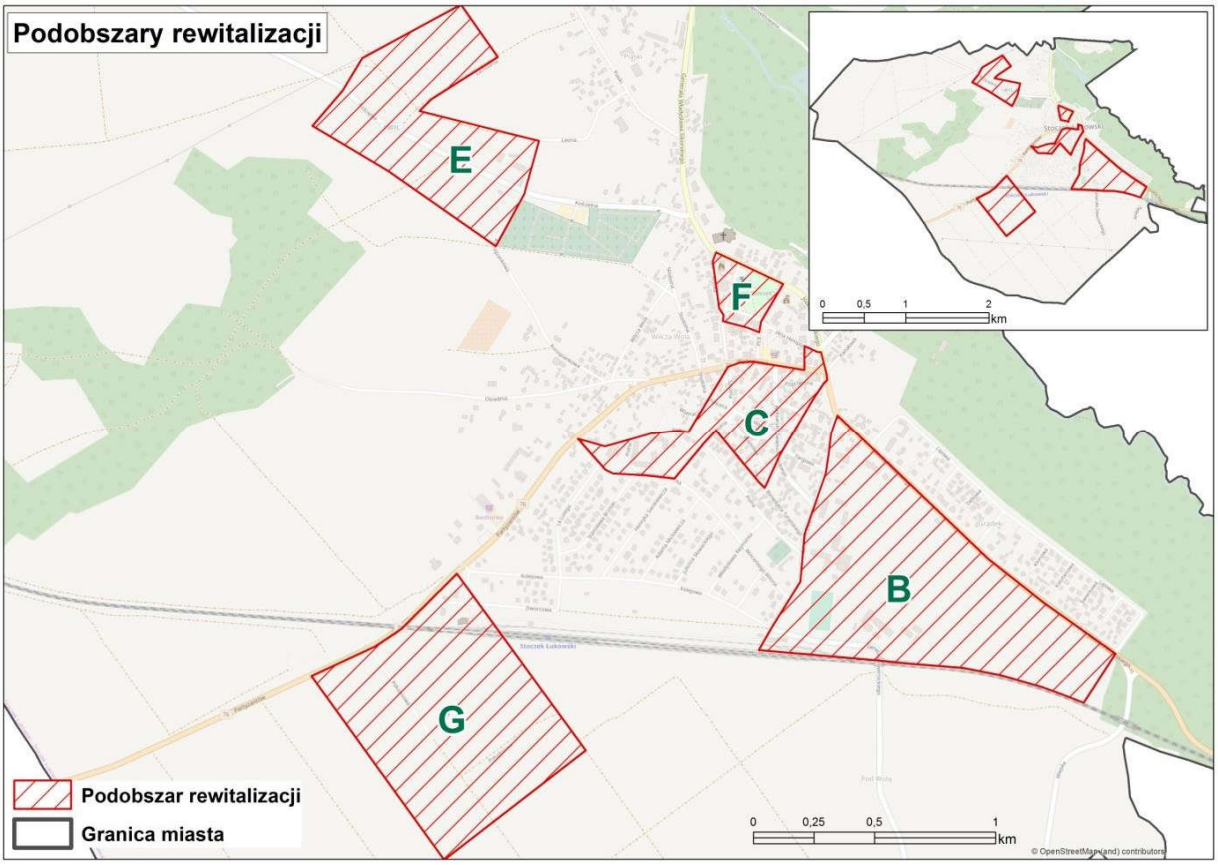

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023

W Programie zapisano, iż przeprowadzenie kompleksowego procesu rewitalizacji we wskazanych podobszarach wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów, przyczyni się do polepszenia jakości życia lokalnej społeczności oraz wzrost atrakcyjności i konkurencyjności regionu. Proces ten jest niezbędny dla zrównoważonego rozwoju całego Miasta Stoczek Łukowski.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji:

1. Znaczne ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych (bieda, bezrobocie) i zahamowanie procesów ich rozprzestrzeniania się na teren całego Miasta.
2. Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej i poprawa atrakcyjności Miasta.
3. Likwidacja barier rozwojowych w sferze gospodarczej.

Sporządzono także zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych i uzupełniających.

<u>Przedsięwzięcia podstawowe:</u>

1. PODOBSZAR B - Zagospodarowanie i rewitalizacja Parku Miejskiego „Chojniak” oraz terenów sportowych wraz z otoczeniem.

2. PODOBSZAR F - Zagospodarowanie rynku.
3. PODOBSZAR B, C i E - Rewitalizacja zdegradowanych budynków publicznych (Miejski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w tym tereny targowicy, Zespół Szkół).
4. PODOBSZAR C - Zagospodarowanie obiektu biblioteki jako Centrum Integracji Społecznej.
5. PODOBSZAR C - Zagospodarowanie dawnej kotłowni jako Centrum Integracji Społecznej.
6. PODOBSZAR B, C, E, F, G - Aktywizacja zawodowa.
7. PODOBSZAR B, C, E, F, G - Kompleksowe wsparcie osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszary rewitalizacji.

Przedsięwzięcia uzupełniające:

1. PODOBSZAR B, C - Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży.
2. PODOBSZAR C - Rewitalizacja najbardziej zdegradowanych terenów mieszkaniowych.
3. PODOBSZAR B, C, E, F, G - Poprawa stanu lokalnej infrastruktury (infrastruktura drogowa, techniczna, ochrony środowiska).

1.3.7. Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2024 [4]

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w mieście Stoczek Łukowski na lata 2015- 2024 została przyjęta uchwałą Rady Miasta Stoczek Łukowski nr IV/22/2015 z dnia 17 marca 2015 roku. W strategii założono cztery cele strategiczne na lata 2015 - 2024:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom.
2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.
4. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2024 była w 2020 roku realizowana w codziennej pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zarówno poprzez udzielanie świadczeń finansowych, rzeczowych i w naturze, jak również w postaci pracy socjalnej świadczonej klientom pomocy społecznej oraz poradnictwa. Działania realizowane w ramach strategii rozwijają świadomość społeczną, pogłębiają wiedzę na temat problemów społecznych i skutecznego im przeciwdziałania.

[4] Opracowano na podstawie: Raport o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok

1.4. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

1.4.1. Użytkowanie terenu

Zgodnie z Raportem o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok, miasto zajmuje powierzchnię ogólną 915 ha, w tym, zajmujące znaczną część obszaru, użytki rolne - 576 ha, grunty leśne - 148 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane - 185 ha oraz grunty pozostałe - 6 ha. Według BDL GUS powierzchnia gruntów leśnych w mieście w 2020 r. wynosiła 128,34 ha.

Strukturę użytkowania terenu przedstawia poniższy wykres:

Wykres 1: Struktura użytkowania terenu w mieście Stoczek Łukowski w 2020 roku

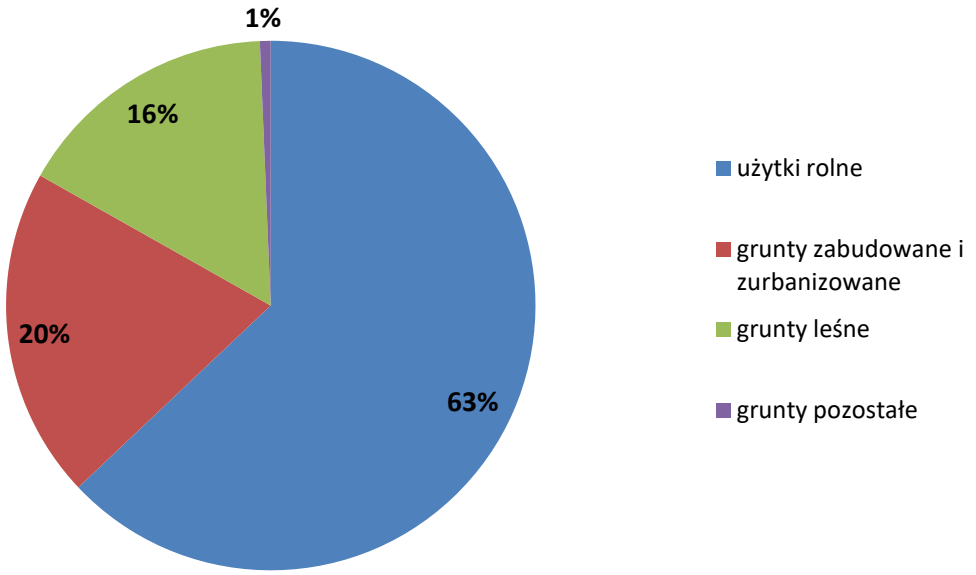

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok

1.4.2. Struktura funkcjonalno - przestrzenna

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 20% całkowitej powierzchni miasta - zabudowana jest głównie jego centralna część na północ od linii kolejowej, stanowiącej barierę przestrzenną oddzielającą północną część miasta od części południowej, pozostałe tereny to w większości grunty rolnicze, tereny lasów. Zwarta tkanka miejska kształtuje się przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta: drogi krajowej nr 76 (na terenie miasta to ul. J. Piłsudskiego - Wyzwolenia - Partyzantów) oraz drogi wojewódzkiej nr 803 (ul. J. Piłsudskiego - Sikorskiego).

Centrum Stoczka Łukowskiego stanowi obszar u zbiegu wyżej wymienionych ciągów komunikacyjnych. Wyróżniającymi się elementami tej części miasta są neogotycki kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny - dominanta architektoniczna - oraz Plac Tadeusza Kościuszki skupiający wokół siebie punkty usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej, w tym siedzibę władz miasta i gminy; występuje także zabudowa

mieszkaniowa. Tereny na południe od Placu, aż do linii kolejowej, to przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa - przeważnie jednorodzinna oraz miejscami wielorodzinna (ul. Armii Krajowej czy ul. Wincentego Witosa).

Tereny zabudowy produkcyjnej czy tereny obiektów infrastruktury miejskiej występują głównie na obrzeżach miasta - w części wschodniej i północnej. Z kolei strefę przyrodniczą miasta tworzą przy wschodniej granicy wodochronne lasy olchowe, a także, na północy miasta, rozległe tereny leśne przy rzece Świder, których walory krajobrazowe przyczyniły się do utworzenia w tej okolicy obiektów o charakterze sportowo - rekreacyjnym.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA

Na potrzeby niniejszego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski sporządzono opracowanie ekofizjograficzne podstawowe. Treść poniższych podrozdziałów to w większości najistotniejsze informacje wynikające z owego opracowania.

2.1. Położenie i ukształtowanie terenu

Zgodnie z podziałem fizyczno - geograficznym Polski, teren miasta położony jest w obrębie podprowincji Niziny Środkowopolskie, mezoregionu Niziny Południowopodlaskiej. Całkowicie należy do mezoregionu Wysoczyzna Żelechowska.

W obszarze miasta istotną rolę odgrywają przyrodnicze struktury funkcjonalno-przestrzenne tworzące jej system ekologiczny.

Do głównych obszarów (struktur) systemu ekologicznego miasta należą:

a) Ekosystemy bagienne, łąkowe, polne i wodne doliny rzeki Świder wraz z przyległymi ekosystemami leśnymi – stanowiące wieloprzestrzenny element systemu przyrodniczego o znaczeniu ponadlokalnym.
b) Pozostałe mniejsze tereny leśne oraz doliny cieków wodnych i obniżeń terenowych jako elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego o znaczeniu lokalnym.
c) Elementy wspomagające i współdziałające w zakresie funkcjonowania systemu ekologicznego miasta: zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz zespoły zieleni półnaturalnej.

Wysoczyzna Żelechowska znajduje się po zewnętrznej stronie moren zlodowacenia Warty. Powierzchnia terenu wznosi się maksymalnie nieco ponad 200 m n.p.m. Jej powierzchnia jest falista z lokalnymi wzniesieniami, jest to kraina rolnicza, średnio zalesiona. Równina Łukowska jest to płaski, piaszczysty obszar w strefie odpływu wód lodowcowo-rzecznych zlodowacenia Warty. Ze względu na mało urodzajne, piaszczyste gleby bielicowe, region ten odznacza się stosunkowo dużym zalesieniem. Wysokości bezwzględne wahają się tu w granicach 170-190 m n.p.m.

Na terenie miasta można wyróżnić następujące genetyczne grupy form rzeźby terenu: formy pochodzenia lodowcowego, akumulacji szczelinowej, pochodzenia wodnolodowcowego, eolicznego, rzecznego i denudacyjnego.

Formy lodowcowe to przede wszystkim *wysoczyzna morenowa płaska*, która obejmuje przeważającą część miasta, związana jest ona z pierwotną akumulacją lodowcową glin zwałowych.

W pobliżu doliny Świdra występują *moreny czołowe* z wyraźnymi kulminacjami, tworzące zasięg marginalny fazy Puznówki, należą one do faz stadiału dolnego zlodowacenia Warty.

Formy wodnolodowcowe można podzielić na akumulacyjne i erozyjne. Do pierwszego rodzaju należą *równiny wodnolodowcowe* na przedpolu fazy Puznówki. W strefach brzeżnych znajdują się także fragmenty *dolin wód roztopowych* (marginalnych). We fragmentach doliny Świdra na stokach zachowały się *pagórki akumulacji szczelinowej*, które są pozostałością systemu spękania lądolodu. Do form erozyjnych, oprócz obniżeń marginalnych, należą *rynny* wykorzystane przez rzeki. Współczesne główne doliny omawianego obszaru są przekształconymi formami rynien polodowcowych. Wyróżnia się rynny starsze (południowy odcinek doliny Świdra) oraz młodsze (dolina Świdra w obrębie fazy Puznówki).

Formy eoliczne występują na obszarach wysoczyzny morenowej. Z przewiania i transportu tych piasków powstały równiny piasków przewianych oraz wydmy — przeważnie niewielkie formy wałowe.

Formy rzeczne. W obrębie miasta Stoczek Łukowski to dolina Świdra — o założeniach rynnowych — zajęta jest prawie wyłącznie przez zasypane w holocenie dna dolin rzecznych. *Tarasy akumulacyjne* w dolinie (plejstoceńskie) występują fragmentarycznie i nie mają wyraźnych krawędzi.

Obszar miasta Stoczek Łukowski poza strefą zwartej zabudowy i głównych ciągów komunikacyjnych charakteryzuje się dużą naturalnością rzeźby terenu. Charakterystycznym elementem rzeźby terenu miasta jest krawędź wysoczyzny, która schodzi do doliny rzeki Świder. Jest to rejon, z uwagi na duże nachylenia powierzchni terenu, bardzo atrakcyjny pod względem krajobrazowym, jednocześnie zagrożony uruchomieniami powierzchniowych ruchów masowych.

2.2. Rozwój budowy geologicznej

Okolice Stoczka Łukowskiego znajdują się w obszarze mezozoicznej niecki warszawskiej wysłanej miąższymi seriami utworów trzeciorzędowych. Bezpośrednio na terenie miasta Stoczek Łukowski brak dla trzeciorzędu szczegółowych danych. Z ogólniejszej sytuacji w okolicach wynika, że w paleogenie miało miejsce wypłycanie i zanik górnokredowego i ewentualnie paleoceńskiego zbiornika morskiego (dan). Później w eocenie-oligocenie nastąpił nowy, stosunkowo krótkotrwały zalew morski. W miocenie (niższym), w zbiornikach śródlądowych, odbywała się znana jedynie ze Stoczka Łukowskiego zmienna akumulacja materiału detrytycznego oraz akumulacja bagienno-torfowa; z tej substancji powstał później węgiel brunatny. W górnym miocenie lub pliocenie okolice Stoczka Łukowskiego zajęte zostały przez śródlądowe jeziorzysko, a osadzona wtedy miąższa seria iłów i mułków pstrych została później zdeformowana. Deformacje te odbyły się w wielu fazach wygasających ruchów tektonicznych potomnych po tektonice laramijskiej, która ukształtowała zasadniczy styl i formę mezozoicznej niecki warszawskiej, położonej

między wałem kujawskim (szerzej środkowopolskim) na zachodzie a zrębem łukowskim na wschodzie. Miękkie serie osadów trzeciorzędowych przemieszczały się lokalnie w obrębie niecki tworząc pasma względnych wypiętrzeń, a między nimi stref obniżających się — „zapadlisk". W górnym trzeciorzędzie wypiętrzenie takie kształtowało się m.in. w centralnej części gminy Stoczek Łukowski, tworząc wyniosłość o rozciągłości SE-NW.

Na przełomie trzeciorzędu i czwartorzędu nastąpiły zmiany klimatyczne, falowe ochłodzenia i znaczne zwilgocenia zwiastujące specyfikę czwartorzędu. Spływ wód z południowej i środkowej Polski powodował etapy erozji i etapy dostarczania materiału na preglacjalne stożki napływowe, zmienne doliny i rozlewiska. Dalsze ochładzanie klimatu spowodowało nadejście epoki lodowej. Na omawianym obszarze nastąpiło kilkakrotne nasunięcie lądolodów skandynawskich, z których jedno nastąpiło zapewne w czasie zlodowaceń najstarszych, dwa lub trzy zaliczane są do zlodowaceń południowopolskich, a dwa do zlodowaceń środkowopolskich.

Po zlodowaceniach nastąpiła erozja i akumulacja rzeczna ze śladami akumulacji substancji humusowej. Można przyjąć, że było to w najstarszym interglacjale zwanym podlaskim, obecnie korelowanym z augustowskim.

Następnie obszar objęły zlodowacenia południowopolskie. Wcześniejszy etap tj. zlodowacenia Nidy i Sanu (łącznie) pozostawiły osady o miąższości (blisko 50 m) większej niż w zlodowaceniach najstarszych.

Po zlodowaceniu, w interglacjale ferdynandowskim, miało miejsce niszczenie osadów i form rzeźby; pozostały nikłe ślady rezydualne.

Później nastąpiło nasunięcie lądolodu zlodowaceń południowopolskich, korelowane w ogólnej stratygrafii ze zlodowaceniem Wilgi. W czasie transgresji lądolodu utworzyły się lokalne zastoiska bądź pokrywy wodnolodowcowe. Następnie transgredujący lądolód zdeformował północny stok wypiętrzenia osadów trzeciorzędowych. Wreszcie całość obszaru przykryta została przez lądolód znacznej miąższości. Poziom glin zwałowych tego nasunięcia przetrwał na całym obszarze, a położenie glin wskazuje na proces wysklepienia tego poziomu glacjalnego. Sądzić więc można, że struktura wypiętrzenia osadów trzeciorzędu w środkowej części obszaru, w starszej części czwartorzędu nadal zachowała tendencję wypiętrzenia a obszary oboczne, szczególnie na zachodzie, ale także na wschodzie wykazywały tendencję obniżania. Kilkakrotne obciążenia lodem wzmagały zapadanie stref obniżeń, a powstrzymywały wynoszące tendencje wypiętrzenia.

W czasie interglacjałów po odciążeniu obszary wynoszone ulegały erozji, a w obniżeniach przepływ rzek powodował na zmianę erozję i akumulację piaszczystą. Tak też było w interglacjale wielkim. Dysproporcja sedymentacji utrzymuje się także na początku zlodowaceń środkowopolskich. Osady transgresywne lądolodu zlodowacenia Odry, zastoiskowe i wodnolodowcowe utworzyły się i zachowały na zachód i wschód od wypiętrzenia. Tymczasem wysklepiony pokład glin zwałowych zlodowacenia Wilgi został ścięty i pokrył go wprost glacjalny poziom zlodowacenia Odry, częściowo podesłany pokrywą wodnolodowcową.

Po stopieniu się lądolodu zlodowacenia Odry i odciążeniu terenu poziom glin zwałowych tego zlodowacenia uległ wysklepieniu mniejszemu niż poprzednio, ale wyraźnemu. Deniwelacje pomiędzy strukturą wypiętrzenia, a obszarami obniżeń wynoszą

maksymalnie około 80 m. (+200; +120 m. n.p.m.). Wysklepienie takie istniało też w następnym okresie zlodowacenia Warty, kiedy to wśród lodu powstał nunatak, a wyniesienie trwa aż do dzisiejszego krajobrazu, będąc najwyżej wzniesionym terenem na omawianego obszaru. Jest to we współczesnej rzeźbie obszar wododziałów (co też jest wskaźnikiem dodatnich ruchów skorupy ziemskiej). Lokalnie struktura ta rozdziela spływ do Wilgi i do Świdra.

Interglacjał lubelski w okolicy Stoczka Łukowskiego był okresem niszczenia lecz tylko sporadycznie udało się wyróżnić osady rezydualne.

Przebieg zlodowacenia Warty (stadiału dolnego) jest stosunkowo dobrze poznany, gdyż jest to ostatni okres zlodowacenia obszaru bliższych i dalszych okolic Stoczka Łukowskiego i osady (w znacznej części) znane są z powierzchni terenu.

Transgresja lądolodu spowodowała podparcie wód, dzięki czemu powstały zastoiska oraz w innych miejscach parokrotne pokrywy wodnolodowcowe. Lądolód rozprzestrzeniając się ominął wyniesioną strukturę w środkowej części obszaru pozostawiając wśród lodu odkryty obszar wysoko położonych glin zwałowych zlodowacenia Odry.

W maksymalnym zasięgu lądolód stadiału dolnego zlodowacenia Warty przekroczył znacznie granice omawianego obszaru sięgając ku południowi, co najmniej do równoleżnikowego odcinka doliny Wieprza, ewentualnej doliny marginalnej.

Podczas recesji zarysował się postój czoła lądolodu na linii fazy Gończyc. W lodzie powstały spękania współkształtne do nunataka, a na liniach powstałych szczelin utworzyły się pagórki i wzgórza akumulacji szczelinowej oraz martwego lodu. Dalsze topnienie wywołało zanik lądolodu.

W młodszej części stadiału dolnego zlodowacenia Warty nastąpiła niewielka transgresja nazwana zrazu oscylacją, następnie fazą Puznówki. W czasie fazy Puznówki powstała sekwencja osadów zastoiskowych i wodnolodowcowych transgresywnych, odrębny cienki i prawie ciągły poziom glin zwałowych oraz sekwencja recesyjna osadów facji wodnolodowcowych, szczelinowych i wzgórz fazowych moren czołowych, a wreszcie osadów i form martwego lodu i zagłębień zastoiskowych.

Na tle polodowcowej rzeźby w interglacjale eemskim utworzyły się doliny, działała erozja rzeczna i denudacja tworząc długie stoki płatów wysoczyznowych.

Okres zlodowaceń północnopolskich zaznaczył się dalszą denudacją, a lokalnie w dolinach powstały tarasy nadzalewowe, na wysoczyznach wietrzenie powodowało tworzenie się pokryw eluwialnych. Wtedy też utworzyły się okresowo odwadniane dolinki rozcinając stoki i krawędzie.

U schyłku zlodowaceń, w warunkach osuszenia klimatu, przy braku pokrywy roślinnej i tam, gdzie dostępne były utwory piaszczyste, wiatry północno-zachodnie usypały pola piasków eolicznych i wydmy.

Na przełomie plejstocenu i holocenu oraz w holocenie, w miarę ocieplania klimatu rozwijały się procesy denudacji i erozji rzecznej, a w wilgotnych dnach dolin i zagłębień zachodziła akumulacja mineralna i organiczna. W kotlinach i rozszerzeniach den dolinnych powstawały namuły piaszczyste, torfiaste i torfy.

2.3. Warunki geologiczne strefy przypowierzchniowej

Gliny zwałowe zlodowacenia Warty odsłaniają się na powierzchni na przeważającej części miasta. Są gliny zwałowe, miejscami ze żwirami i głazami w stropie o zmiennej miąższości od 9,8 m do 17,8 m.

W dolej części sekwencji utworów zlodowacenia Warty występują osady z okresu transgresji lądolodu: piaski i piaski ze żwirami wodnolodowcowe. Osady tej facji wokół wypiętrzenia, czyli nunataka, występują na powierzchni w wielu miejscach, w niewielkich miąższościach (przeważnie kilku metrów). W większej odległości od wypiętrzenia osady te osiągają większe miąższości, np. 18 m.

Sekwencję stratygraficzną stadiału dolnego zlodowacenia Warty kończą różnorodne osady pochodzące z deglacjacji obszaru. Są to: piaski, żwiry i głazy akumulacji szczelinowej; piaski, żwiry i głazy moren czołowych , częściowo przekształconych w pagórki denudacyjne.

Osady te pochodzą z dalszego etapu recesji, a na północy kryją się pod utworami fazy Puznówki.

Na uwagę zasługują pagórki akumulacji szczelinowej, których występowanie odzwierciedla struktura spękania lądolodu wokół nunataka. Szczeliny te stały się później miejscem rozwoju dolin i osadów dolinnych południowego odcinka Świdra. Utwory pochodzące z deglacjacji, a w szczególności pagórki akumulacji szczelinowej znajdujące się na stokach dolin, zostały znacznie zdenudowane podczas dalszych etapów rozwoju dolin. Mają one na ogół niewielką miąższość — do paru metrów. W niektórych większych wzgórzach miąższość ich może być szacowana — na podstawie wysokości wzgórz — na kilka metrów, a niekiedy, gdy osady wzgórz zakorzenione są w niżejległych glinach zwałowych lub osadach wodnolodowcowych, może też być większe i dochodzić do ponad 10 m.

Faza Puznówki jest reprezentowana przez różnorodne osady z okresu transgresji lądolodu, następnie jego pobytu i topnienia i wreszcie z dalszej deglacjacji obszaru w czasie tej fazy.

Podłoże utworów fazy Puznówki stanowią żwiry i piaski rezydualne z fragmentami glin zwałowych znane z wierceń w Stoczku Łukowskim, gdzie zazębiają się ze spływowymi glinami zwałowymi i mają łącznie znaczną miąższość — 22,5 m. Wyżej leżą albo piaski, mułki i iły zastoiskowe (dolne), albo piaski ze żwirami wodnolodowcowe (dolne) o miąższości 7,0 m (Zgórznica) lub o większej miąższości, gdy są w facji rynnowej np. 15 m. Niewielkie obszary w zasięgu fazy Puznówki przykrywają gliny zwałowe tworzące cienką pokrywę o miąższość i maksymalnie 7,5 m (okolice Stoczka Łukowskiego). Pozostały obszar w zasięgu fazy zajmują piaski ze żwirami wodnolodowcowe (górne), piaski i żwiry pagórków akumulacji szczelinowej powstałe wśród, a częściowo w spągu lodu oraz przeważnie piaski i żwiry moren czołowych i moren martwego lodu..

W czasie zlodowacenia północnopolskiego akumulowane były piaski rzeczne tarasów nadzalewowych. Występują one w dolinie Świdra w formie fragmentów tarasów akumulacyjnych. Miąższość piasków wynosi przypuszczalnie od kilku do około 12 m. Osady tarasów ku górze przechodzą w podobne utwory stokowe i sięgają wtedy do kilku metrów nad poziom rzeki i poziom tarasów zalewowych.

Do czwartorzędu nierozdzielonego zaliczono też piaski eoliczne i piaski eoliczne w wydmach występujące głównie jako płaskie pokrywy i tam trudno określić ich miąższość. Miąższość piasków eolicznych przekracza często 2 m, a w wydmach ponad 10 m.

Do nierozdzielonych osadów czwartorzędowych zaliczono też piaski i pyły ereozyjno-denudacyjne występujące w drobnych formach dolinnych, ich miąższość nie przekracza kilkudziesięciu centymetrów.

Utwory holoceńskie występują w dolinach rzek oraz w zagłębieniach różnej genezy na wysoczyźnie. Są to piaski humusowe den dolinnych, namuły piaszczyste zagłębień bezodpływowych oraz namuły torfiaste i torfy. Utwory te mają przeważnie niewielkie miąższości około 1-2 m, co związane jest z tym, że w obrębie omawianego obszaru występują wyłącznie górne biegi rzek i tylko drobne zagłębienia bezodpływowe.

2.4. Surowce mineralne

W granicach opracowania nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych.

2.5. Wody powierzchniowe

Miasto Stoczek Łukowski należy do zlewni Wisły, główną rzeką jest Świder przepływający przez północną i północno-wschodnią część terenu opracowania.

Rzeka Świder stanowi połączenie dwu cieków o tej samej nazwie, które dla orientacji nazwano Świdrem Prawym i Lewym. Całkowita powierzchnia zlewni rzeki Świder wynosi 156 km^2, w tym zlewnia Świdra lewego (Południowego) wynosi 79 km^2, a Świdra prawego 75 km^2, natomiast połączonego Świdra - 2 km^2. Długość Świdra Prawego wynosi 16 km. Początek swój bierze we wsi Aleksandrówka. Średni spadek wynosi około 1%. Dno i brzegi cieku są piaszczyste lub torfowe. Długość Świdra Lewego wynosi 15 km. Początek swój bierze we wsi Ciechomin. Trasy cieków prawie na całej długości są nieregularne, silnie serpentynują i erodują.

Spadek zlewni przyległych do omawianego terenu jest dość wyraźny w kierunku do rzeki Świder. Od strony północnej zlewnia omawianej doliny graniczy ze zlewnią rzeki Kostrzyn, która jest lewym dopływem Liwca, wpadającej do Bugu. Od strony południowo - wschodniej zlewnia graniczy ze zlewnią rzeki Bystrzycy. Od strony wschodniej ze zlewnią rzeki Krzny, dopływu Bugu, natomiast od strony południowej graniczy ze zlewnią rzeki Wilgi, która jest prawym dopływem Wisły.

Krajobraz zlewni jest tworem polodowcowym o ukształtowaniu urozmaiconym wyżynnym Wysokość położenia nad poziomem morza od 157 do 199 m. Na terenie zlewni występuje kilka lokalnych wzniesień, ogólnie jednak spadek jest dość wyraźny w kierunku zlewni. Doliny cieków są wyraźnie wykształcone.

Podstawową sieć wód powierzchniowych uzupełniają:

- rowy melioracyjne i pozostałe niewielkie cieki naturalne,
- małe zbiorniki wód powierzchniowych.

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną podstawowa jednostka gospodarki wodnej (łącznie z ochroną środowiska) w myśl polskiego prawa wodnego to jednolita część wód

(JCW). Jednolita część wód jest pojęciem obejmującym zarówno zbiorniki wód stojących, jak i cieki, a także przybrzeżne fragmenty wód morskich i wody podziemne.

Prawo wodne jednolite części wód dzieli na jednolite części wód powierzchniowych – JCWP (wśród nich wyodrębniając również jednolite części wód przybrzeżnych lub przejściowych oraz jednolite części wód sztucznych lub silnie zmienionych) i jednolite części wód podziemnych – JCWPd. Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych: jezioro (włączając w to inne naturalne zbiorniki, np. naturalne stawy, sztuczny zbiornik wodny, ciek (struga, strumień, potok, rzeka, kanał), a także fragment morskich wód wewnętrznych, przejściowych lub przybrzeżnych. Większe cieki dzielone są na mniejsze odcinki stanowiące JCWP. Za JCWPd uznaje się określoną objętość wód podziemnych znajdującą się wewnątrz warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Podział na JCWP naturalne i silnie zmienione lub sztuczne znajduje swoje odzwierciedlenie w klasyfikacji jakości wód – dla naturalnych części wód wyznacza się ich stan ekologiczny, podczas gdy dla silnie zmienionych (np. w znacznym stopniu uregulowanych lub przekształconych w zbiornik zaporowy) i sztucznych części wód – potencjał ekologiczny.

Zgodnie z danymi KZGW teren opracowania położony jest w trzech JCWP (Tab. 1)

Tab. 1 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie opracowania

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		**Status**	**Ocena stanu**	**Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych**	**Cel środowiskowy**	**Derogacje**	**Uzasadnienie derogacji**
Europejski kod JCWP	**Nazwa JCWP**						
RW200017256329	Dopływ spod Jemielnych	naturalna część wody	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) – 1 4(4) - 2	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW. Nierozpoznana przesja.
RW2000192569	Świder od Świdra Wschodniego do ujścia	naturalna część wód	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego	4(4) - 1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak

					wód - derogacja		rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.
RW200017256149	Świder od źródeł do Świdra Wschodniego	naturalna część wód	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) - 1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

Tereny położone w dolinie Świdra znajdują się w strefie zagrożenia powodziowego.

2.6. Wody podziemne

Wody podziemne naw rejonie miasta Stoczek Łukowski występują w piaszczystych i piaszczysto-żwirowych osadach czwartorzędu i trzeciorzędu jak również w szczelinowych utworach węglanowych paleocenu oraz mastrychtu. Kredowo-paleoceński poziom wodonośny z uwagi na słabe parametry hydrogeologiczne nie ma znaczenia użytkowego. Podstawowe znaczenie użytkowe na badanym obszarze ma czwartorzędowe piętro wodonośne.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne składa się z trzech poziomów wodonośnych, związanych z utworami oligocenu, mioceniu i miejscami pliocenu. Poziom oligoceński występuje w drobnoziarnistych i pylastych piaskach kwarcowych z glaukonitem, przewarstwianych miejscami wkładkami piasków gruboziarnistych i żwirów. Miąższość piasków zwykle nie przekracza 60 m. Mioceński poziom wodonośny tworzy kompleks przewarstwiających się drobnoziarnistych piasków z utworami pylastymi, mułkami i iłami. Miąższość tego poziomu jest zmienna, od kilku do kilkudziesięciu metrów. Poziom wodonośny pliocenu występuje w piaszczystych wkładkach i przewarstwieniach.

Piętro to na omawianym obszarze odgrywa podrzędną rolę.

Czwartorzędowe piętro wodonośne jest powszechnie rozprzestrzenione. W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego poziomy wodonośne występują głównie w piaszczystych i piaszczysto-żwirowych osadach zlodowacenia środkowopolskiego i interglacjału mazowieckiego, miejscami w utworach zlodowacenia południowopolskiego oraz w osadach związanych z fazą Puznówki. Lokalnie poszczególne poziomy są ze sobą połączone, miejscami niektórych poziomów brak.

Zasilanie w wodę utworów czwartorzędowych odbywa się poprzez infiltrację opadów atmosferycznych a w pradolinach także przez dopływ boczny z piętra trzeciorzędowego.

Powierzchnia piezometryczna zwierciadła wód jest współkształtna do morfologii terenu.

Na wysoczyznach, pierwsza od powierzchni terenu warstwa wodonośna posiada z reguły zwierciadło swobodne. Głębokość do głównego poziomu użytkowego na przeważającym obszarze mieści się w przedziale 15 - 50 m. Na głębokości mniejszej niż 15 m strop warstwy wodonośnej występuje na SW od Stoczka Łukowskiego, gdzie główny poziom wodonośny stanowi zespół warstw wypełniających kopalną dolinę.

Miąższość warstwy wodonośnej na przeważającym obszarze zawiera się w przedziale od nieco poniżej dziesięciu do około dwudziestu paru metrów, średnio kilkanaście metrów.

Tylko w pradolinie, w okolicach Stoczka Łukowskiego sumaryczna miąższość połączonych warstw wodonośnych przekracza 40 m.

Przewodność hydrauliczna na znacznym obszarze wynosi około 100 m^2/24h, przy czym obszar o wodoprzewodności z przedziału poniżej 100 m^2/24h nieco przeważa nad obszarem o wodoprzewodności z przedziału 100 - 200 m^2/24h.

Wydajności potencjalne studni w znacznej mierze są pochodną przewodności hydraulicznej warstwy wodonośnej i na przeważającym obszarze zawierają się w przedziale 1 0 - 3 0 m^3/h, maksymalne wartości z przedziału 70 -120 m^3/h przypadają na obszar kopalnej doliny w okolicach Stoczka Łukowskiego, gdzie wydajności niektórych studni osiągają wielkości powyżej 120 m^3/h.

Regionalizacja hydrogeologiczna

Charakterystyczną cechą rejonu miasta Stoczek Łukowski jest występowanie głównie czwartorzędowego piętra wodonośnego. Struktury wodonośne występujące w obrębie obszaru opracowania związane są z piaszczystymi i piaszczysto-żwirowymi osadami wodno -lodowcowymi poszczególnych faz zlodowaceń oraz z kopalną strukturą dolinną rozciągającą się od Jamielnego na NW, przez Prawdę Starą, okolice Stoczka Łukowskiego, do wschodniej granicy gminy Stoczek Łukowski. Głównym kryterium podziału badanego obszaru na jednostki hydrogeologiczne był czynnik hydrostrukturalny i stopień izolacji GUPW. Na tej podstawie wydzielono następujące jednostki hydrogeologiczne:

Jednostka 1

Jednostka ta zajmuje obejmuje przeważającą część miasta.

Główny użytkowy poziom wodonośny występuje w obrębie kopalnej struktury dolinnej wciętej głęboko w utwory piaszczyste trzeciorzędu (prawdopodobnie miocenu). Dolinę wypełniają utwory zlodowaceń południowo- i środkowopolskiego oraz interglacjału wielkiego. Są to wodnolodowcowe różnoziarniste piaski i piaski ze żwirami, miejscami z wkładkami glin, mułków i iłów. Wkładki utworów słabo przepuszczalnych są nieciągłe, co pozwala na swobodną migrację wody pomiędzy poszczególnymi warstwami wodonośnymi. Świadczy o tym stabilizacja zwierciadeł wód na jednym poziomie w studniach przewiercających więcej niż jedną warstwę wodonośną. Istnieje także łączność hydrauliczna z poziomem wodonośnym trzeciorzędu, głównie przy krawędziach doliny. Głębokość do stropu warstwy wodonośnej w północno-wschodniej części jednostki jest mniejsza od 15 m., natomiast w części południowo-zachodniej przekracza tę wartość. Łączna miąższość warstwy wodonośnej przekracza 40 m., a wodoprzewodność osiąga wartości

powyżej 500 m^2/24h. Wydajności potencjalne studni przekraczają wartość 70 m^3/h, tylko przy północnej granicy jednostki na małym obszarze należą do przedziału 30 - 50 m^3/h. Pojedyncze studnie osiągają wydajność do 120 m^3/h. Moduł zasobów odnawialnych wynosi 190 m^3/24h/km^2, natomiast moduł zasobów dyspozycyjnych 120 m^3/24h/km^2.

Jednostka 2

Zajmuje mały obszar w północnej części miasta.

Główny użytkowy poziom wodonośny związany jest z piaszczystymi utworami interglacjału podlaskiego oraz osadami piaszczystymi interglacjału mazowieckiego. Głębokość do stropu warstwy wodonośnej przekracza 50 m, miąższość wynosi poniżej 10 m.

Wodoprzewodność osiąga wartości poniżej 100 m^2/24h, a wydajności potencjalne studni należą do przedziału 10-30 m^3/h. Moduł zasobów odnawialnych wynosi 100 m^3/24h/km^2, natomiast moduł zasobów dyspozycyjnych 60 m^3/24h/km^2.

Jednostka 3

Zajmuje wschodnią i północno-wschodnią część miasta.

W jej obrębie występuje zespół warstw wodonośnych piętra czwartorzędowego. Pierwszą od powierzchni terenu warstwę wodonośną tworzą różnoziarniste piaski wodnolodowcowe fazy Puznówki o średniej miąższości około 14 m., których strop występuje średnio na głębokości około lim. Wydajność potencjalna studni wynosi około 15 m^3/h. Wysoka zawartość związków żelaza (do 3,2 mg.) oraz znaczny stopień zagrożenia wynikający z braku izolacji powodują, iż jest to podrzędny poziom użytkowy. Występujące poniżej dwie warstwy zawodnionych, drobnoziarnistych piasków śródglinowych nie spełniają kryteriów pozwalających zaliczyć je do kategorii użytkowych poziomów wodonośnych. Głównym użytkowym poziomem wodonośnym w obrębie tej jednostki jest najniższa czwartorzędowa warstwa wodonośna, wykształcona w postaci różnoziarnistych piasków ze żwirem, zaliczonych do preglacjału. Głębokość do stropu warstwy wodonośnej wynosi ponad 50 m., a średnia miąższość nieco poniżej 10 m. Wodoprzewodność nie przekracza 100 m^2/24h, zaś wydajność potencjalna studni zawiera się w przedziale 30 - 50 m^3/h. Moduł zasobów odnawialnych przyjęty przez analogię do sąsiednich jednostek wynosi 169 m^3/24h/km^2, natomiast moduł zasobów dyspozycyjnych 58 m^3/24h/km^2.

Wody głównego użytkowego, czwartorzędowego piętra wodonośnego charakteryzują się niską mineralizacją.

Zawartości prawie wszystkich składników wód podziemnych na terenie miasta mieszczą się w granicach dopuszczalnych stężeń dla wód pitnych. Analizy chemiczne wód wykazują w przeważającej większości przypadków przekroczenia zawartości związków żelaza (> 0,5 mg Fe/dm^3) i manganu (> 0,05 mg Mn/ dm^3).

Na omawianym obszarze w obrębie głównych użytkowych pięter wodonośnych występują przede wszystkim wody 2-jonowe typu HCO_3^- - Ca^{2+} oraz lokalnie wody 3-jonowe typu HCO_3^- - Ca^{2+} - Mg^{2+}.

Na stopień zagrożenia wód podziemnych głównego użytkowego poziomu wodonośnego mają wpływ trzy grupy czynników: obecność ognisk zanieczyszczeń, odporność

głównego użytkowego poziomu wodonośnego na zanieczyszczenia wyrażona stopniem izolacji oraz dostępność terenu.

Potencjalne ogniska zanieczyszczeń dla wód GUPW stanowią emisje pyłów i gazów, zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, składowiska i wylewiska odpadów stałych i płynnych oraz stosowane w rolnictwie nawozy i środki ochrony roślin. Czynniki stanowiące potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych w obrębie miasta występują w znacznym rozproszeniu.

Na obszarze opracowania nie występują obiekty stanowiące źródło skoncentrowanych emisji pyłowych i gazowych. Uwzględniając zużycie opału przez gospodarstwa domowe, szacowane na około 8.000 Mg/r można przyjąć wielkość emisji pyłowej na około 80 Mg/r i gazowej na około 16.000 Mg/r. Emisje gazowe to w 99 % dwutlenek węgla, udział dwutlenku siarki w całości emisji wynosi około 0,47 %, tlenku węgla około 0,22 % oraz tlenków azotu ok. 0,19 %. Z danych zawartych w raportach o stanie środowiska wynika, iż średnioroczne stężenie pyłów na obszarze opracowania wynosi około 10 $\mu g/m^3$ przy dopuszczalnej normie wynoszącej 75 $\mu g/m^3$, dwutlenku siarki około 6-8 $\mu g/m^3$ (SO2) i tlenków azotu 16-20 $\mu g/m^3$ (NO2), przy dopuszczalnej normie wynoszącej 40 $\mu g/m^3$.

Najważniejszym potencjalnym ogniskiem zanieczyszczeń dla wód podziemnych GUPW są ścieki. Obecnie nie stwierdza się zanieczyszczeń wód podziemnych GUPW ściekami.

Zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych - obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych. Były to pojęcia całkowicie nowe w hydrogeologii.

Znaczący przepływ wód podziemnych wg RDW jest to taki przepływ, którego nie osiągnięcie na granicy JCWPd z wodami powierzchniowym lub z ekosystemem lądowym powodowałoby znaczące pogorszenie ekologicznej lub chemicznej jakości wód powierzchniowych lub znaczną szkodę dla bezpośrednio zależnego od wód podziemnych ekosystemu lądowego. Pobór wód podziemnych znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę do spożycia jest to pobór wynoszący średnio ponad 10 m^3/d albo pobór zaopatrujący co najmniej 50 osób.

Teren opracowania położony jest w granicach jednej JCWPd nr 66.

Przez teren miasta przebiega granica Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – zachodnia część położona jest w obrębie GZWP nr 222 „Dolina Środkowej Wisły (Warszawa-Puławy), a wschodnia i centralna w obrębie GZWP nr 223 „Dolina kopalna górnego Liwca”.

W obrębie miasta Stoczek Łukowski można wyróżnić kilka rejonów o zróżnicowanych warunkach występowania wód w strefie przypowierzchniowej.

W przepuszczalnych utworach aluwialnych, wodnolodowcowych, organogenicznych i lokalnie lodowcowych oraz eolicznych występuje jeden ciągły poziom wód gruntowych.

W rejonach dolin, zagłębień i obniżeń wody gruntowe zalegają na głębokości 0 -1 m. p.p.t. Występują tu podmokłości i zatorfienia, w okresach wiosennych roztopów jak również wzmożonych opadów często zdarza się, że zwierciadło utrzymuje się na powierzchni terenu.

Obszar zalegania wód gruntowych na głębokości 1 – 3 m.p.p.t. obejmuje zarówno tereny przyległe do dolin cieków powierzchniowych jak również obszary równin wodnolodowcowych. Trzeba podkreślić, że i tak poziom ten jest miejscami sztucznie obniżony, głównie na skutek jego eksploatacji i zabiegów melioracyjnych. Obszary płytkiego zalegania wód gruntowych tzn. do głębokości 2,0 m. p.p.t. obejmują niezbyt duże powierzchnie w na obszarze miasta. Na terenach położonych w większej odległości od dolin i obniżeń, swobodne zwierciadło wód gruntowych zalega na głębokości przekraczającej 3,0 m. p.p.t. i nie stanowi istotnego utrudnienia przy lokalizacji nowej zabudowy (przy prowadzeniu robót fundamentowych czy wykopów pod infrastrukturę techniczną).

Wody gruntowe tego rejonu są zasilane głównie poprzez infiltrację opadów atmosferycznych, charakteryzują się bardzo dużą amplitudą wahań, miejscami dochodzącą do 1,0 m. Wody te z uwagi na płytkie położenie i brak izolacji są bardzo narażone na degradację. Największe zagrożenie dla tego poziomu stanowią tereny o nieuregulowanej gospodarce ściekowej, na których stosuje się szamba. Szamba te często są nieszczelne, a ich opróżnianie odbywa się „na własną rękę” w bliżej nieokreślone miejsca.

Ścieki bytowe związane bezpośrednio z życiem człowieka charakteryzują się podwyższoną mętnością, barwą, odczynem zasadowym, utlenialnością oraz wykazują znaczną zawartość chlorków, siarczanów, azotu organicznego i amonowego, zawiesin. Organiczne składniki omawianych ścieków podlegają stopniowo procesowi mineralizacji. Zanieczyszczenia infiltrujące do podłoża i dalej do wód podziemnych podlegają procesom samooczyszczenia, którego produktami końcowymi są proste związki nieorganiczne, zazwyczaj dobrze rozpuszczalne w wodzie. Natomiast detergenty zawarte w ściekach bytowo-gospodarczych wykazują dużą odporność na rozkład biologiczny. Na wody podziemne szczególnie niekorzystnie wpływają tzw. detergenty twarde, tj. trudnorozkładalne w procesach samooczyszczania.

Zakładając, że procesy mineralizacji ścieków przebiegają w atmosferze niedostatku tlenu, należy liczyć się, że do wód podziemnych (w przypadku nieszczelności zbiorników czy przewodów) mogą przenikać białka, tłuszcze, węglowodany, azotyny, kwasy organiczne, aldehydy, siarczany, fosforany, amoniak oraz szereg kationów. Nieszczelne szamba i przewody mogą być również ogniskiem zanieczyszczenia bakteriologicznego wód podziemnych. Przenikanie i rozprzestrzenianie się w wodach podziemnych zanieczyszczeń bakteriologicznych jest uzależnione od właściwości utworów przez, które przesącza się woda. Bakterie przedostające się do wód z reguły mogą w tym środowisku przeżyć jakiś czas i przemieszczać się wraz z wodami podziemnymi. Z uwagi na panujące w strefie przypowierzchniowej warunki hydrodynamiczne (niewielkie spadki hydrauliczne, a co za tym idzie niewielkie prędkości przepływu wód), ewentualne źródła skażeń bakteriologicznych nie będą tutaj miały dużego zasięgu, lecz na małym obszarze mogą wystąpić z dużą intensywnością stanowiąc istotne zagrożenie dla ludzi.

Drugim czynnikiem powodującym degradację płytkich wód przypowierzchniowych jest rolnictwo. Stosowanie z dużą intensywnością nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w strefach, w których zalegają nieizolowane wody na małej głębokości prowadzi do ich degradacji.

W strefie zwartych wychodni glin zwałowych panują zdecydowanie inne warunki hydrogeologiczne – brak jest tu jednego ciągłego poziomu wód przypowierzchniowych.

Uwarunkowane jest to oczywiście budową geologiczną tego rejonu. Są to praktycznie tereny bezwodne w strefie przypowierzchniowej. Wody gruntowe mogą pojawiać się płytko tylko w rejonach występowania soczew osadów przepuszczalnych, przy czym są to poziomy bardzo mało zasobne, bez znaczenia gospodarczego. Lokalnie, w strefach silnego spiaszczenia od powierzchni glin zwałowych, w okresie opadów i roztopów, mogą występować płytkie wody gruntowe, które mają jedynie znaczenia dla stanu zdrowotnego szaty roślinnej oraz właściwości wilgotnościowych gleb.

2.7. Warunki klimatyczne

Według regionalizacji klimatycznej Polski E. Romera miasto Stoczek Łukowski położony jest w strefie klimatu Wielkich Dolin, w Chełmsko-Podlaskiej dzielnicy klimatycznej.

W skali województwa lubelskiego, charakteryzującego się klimatem umiarkowanie kontynentalnym, obszar miasta pod względem klimatycznym należy do części północno-wschodniej (Polesie Lubelskie, Podlasie, Małe Mazowsze), która charakteryzuje się klimatem bardziej wilgotnym i surowszym, niż część południowo- zachodnia.

Warunki klimatyczne scharakteryzowane zostały na podstawie danych meteorologicznych ze stacji położonej w rejonie Żelechowa oraz uzupełnione danymi ze stacji w Siedlcach. Klimat tej dzielnicy charakteryzuje się następującymi wartościami i zjawiskami meteorologicznymi:

- liczba dni mroźnych w roku - 50 - 60 dni,
- liczba dni z przymrozkami - 110 - 138 dni,
- okres zalegania pokrywy śnieżnej - 80 - 87 dni,
- opady atmosferyczne - 550 - 650 mm,
- okres wegetacji - 200 - 210 dni.

Średnia roczna temperatura na terenie miasta wynosi około +7,1 °C, średnia temperatura najcieplejszego miesiąca lipca wynosi około + 17,1 °C, najchłodniejszego miesiąca stycznia ok. - 5,4 ^{o}C. Najniższe dobowe minimum wypada w styczniu i wynosi średnio około -13,2 ^{o} C, najwyższe dobowe maksimum wynosi średnio około + 20,0 °C (lipiec i sierpień). Wilgotność względna powietrza kształtuje się na poziomie średnim i wynosi 80%. Mgły najczęściej występują w okresie jesienno - zimowym, najrzadziej latem. Średnie roczne zachmurzenie terenu miasta wynosi około 6,3 stopnia pokrycia nieba, największe występuje w listopadzie, najniższe we wrześniu. Na terenie miasta dominują wiatry słabe o prędkości około 5 m/s. Ogólny układ wiatru przebiega z zachodu na wschód i pokrywa się z przeważającym ruchem mas powietrza nad powierzchnią kraju. Bardzo rzadko występują wiatry silne i bardzo silne.

Na omawianym terenie warunki topoklimatyczne są kształtowane głównie przez czynniki:

- obecność form dolinnych,
- obecność kompleksów leśnych,
- duży udział terenów niezabudowanych, otwartych,
- urozmaicenie rzeźby terenu.

2.8. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Na terenie miasta podstawowe znaczenie dla kształtowania struktury przyrodniczej mają lasy oraz doliny rzeczne. Lasy nie są równomiernie rozmieszczone, największe ich zwarte powierzchnie znajdują się w zachodniej części miasta oraz w północno-wschodniej części na prawym brzegu rzeki Świder.

Tab. 2 Powierzchnia lasów

Lasy ogółem	128,34 ha
Lasy publiczne ogółem	49,34 ha
Lasy publiczne Skarbu Państwa	29,34 ha
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	27,71 ha
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	1,63 ha
Lasy publiczne miejskie	20,00 ha
Lasy prywatne	79,00 ha

Źródło: na podstawie danych BDL GUS za 2020 r.

Lasy ogółem w mieście Stoczek Łukowski zajmują 14 % ogólnej powierzchni, co na teren miasta jest wartością dosyć dużą.

W drzewostanach dominuje sosna, w bardzo zróżnicowanym wieku od kilkunastu do kilkudziesięciu lat. Miejscami przede wszystkim w części wschodniej i północno-wschodniej występują drzewostany w wieku powyżej 100 lat.

W zasadzie występują trzy rodzaje siedlisk – BMśw (bór mieszany świeży), LMśw (las mieszany świeży) i miejscami Ol (ols). Najliczniej występują *bory mieszane świeże (BMśw).*

Las mieszany świeży – LMśw ma zdecydowanie mniejsze rozprzestrzenienie, zajmuje powierzchnie wśród lasów występujących w zachodniej części terenu oraz w części północno-wschodniej (na prawym brzegu Świdra).

Z obszarami dolin i obniżeń na terenie miasta Stoczek Łukowski związane są olsy (Ol), które występują na niewielkich powierzchniach w południowo-wschodniej części. Lasy olsowe ze względu na swą specyfikę i niekorzystny klimat wnętrza lasu nie nadają się do wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego.

Poza zbiorowiskami leśnymi bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta mają zbiorowiska roślinności występujące w dolinach i obniżeniach terenu. Występują szuwary, zarośla wierzbowe, a także łąki i pastwiska świeże i wilgotne.

W miejscach gdzie gleba nie jest jeszcze prawie wytworzona; często na wydmach, w piaskowniach, nasypach, ugorach, w miejscach o zniszczonej pokrywie glebowo-roślinnej

występują *murawy piaskowe różne.* Stosunkowo częste w kompleksach przestrzennych, głównie z przekształconymi lasami sosnowymi lub z roślinnością ruderalną.

Na terenie miasta duże powierzchnie zajmuje roślinność pól uprawnych oraz łąki i pastwiska. Zabudowie mieszkaniowej towarzyszą drzewa i krzewy ozdobne, pojedyncze drzewa owocowe. Najczęściej występujące gatunki drzew i krzewów ozdobnych to: Lipa drobnolistna, Brzoza brodawkowata, Dąb szypułkowy, Klon pospolity, Wiąz, Jesion wyniosły, Lilak, Dereń biały, Róża pospolita i Leszczyna. Sady najczęściej tworzą jabłonie, grusze, śliwy, wiśnie często spotykane są również Orzech włoski. Roślinność towarzysząca zabudowie mieszkaniowej na ogół jest w dobrym stanie zdrowotnym i mimo wielu zastrzeżeń odnośnie kompozycji poszczególnych zespołów roślin stanowi wartościowy element szaty roślinnej.

Na terenie miasta znaczenie przyrodnicze i krajobrazowotwórcze mają zadrzewienia, zakrzewienia i pojedyncze drzewa śródpolne.

Zespoły roślinności śródpolnej tworzą najczęściej lipy, klony, topole, olsze, wierzby, wiązy, dęby i jesiony, natomiast spośród krzewów dominują tarnina, głóg, trzmielina, bez czarny i koralowy, derenie, kalina itd.

Należy dodać, że na terenie miasta dosyć często spotykane są obszary o dużych nachyleniach, są one narażone z jednej strony na intensywne procesy erozyjne, z drugiej strony na możliwość uruchomienia procesów geodynamicznych. Porastające te tereny lasy oraz zespoły zieleni półnaturalnej pełnią ważne funkcje ochronne i stabilizujące.

Na terenie miasta Stoczek Łukowski, najcenniejsze pod względem faunistycznym są dolina Świdra z przyległymi ekosystemami leśnymi. Stanowią one ostoję dla przedstawicieli licznej fauny. Ze względu na rolniczy charakter otoczenia miasta, na dużych jej fragmentach występują zwierzęta typowe dla krajobrazu rolniczego. Przeważającą większość gatunków ssaków stanowią zwierzęta drobne, obejmujące przedstawicieli rzędów owadożerne i gryzonie. Są to na ogół zwierzęta szeroko rozpowszechnione w całej Polsce. Z grupy ssaków łownych najliczniej występuje zając szarak, dość licznie sarna, lis. Nielicznie jeleń, łoś i dzik.

Z gatunków chronionych występuje kret, jeż, wiewiórka, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, zębiełek białawy, rzęsorek rzeczek.

Na terenach leśnych występuje uszatka, dzięcioł czarny, kruk, czapla siwa, myszołów, jastrząb, puszczyk, wrona siwa, pełzacz leśny, kukułka, kowalik, sójka, krogulec.

Do gatunków ptaków pospolicie występujących na terenie miasta należy: grzywacz, sierpówka, jerzyk, dymówka, oknówka, kos, kapturka, sikora bogatka, sikora uboga, kawka, gawron, wróbel, mazurek, szpak, dzwoniec, rudzik, kwiczoł, bażant.

Z gadów podlegających prawnej ochronie gatunkowej ścisłej stwierdzono występowanie jaszczurki zwinki, padalca zwyczajnego.

Z płazów występuje m in. rzekotka drzewna, ropucha szara, kumak nizinny, rzekotka drzewna, żaba zielona, ropucha szara, ropucha zielona, żaba wodna, żaba trawna, żaba jeziorowa, żaba moczarowa.

Z ryb występuje: kiełb, karaś srebrzysty, lin, słonecznica, szczupak, ciernik, okoń, piskorz.

2.9. Występowanie obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

2.9.1. Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Wschodnia i północno - wschodnia część miasta położona jest w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.[5]

2.9.2. Pomniki przyrody

Na terenie miasta zlokalizowane są następujące pomniki przyrody:

- drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); obwód pnia: 560 cm, wys. 27 m, rośnie na terenie nieruchomości „Izydory" na północ od zabudowań,
- wieloobiektowy - aleja grabowa (położenie: oddział 425 b/h Nadleśnictwa Łuków, obręb Kryńszczak)

Dane tworów przyrody

Rodzaj	Liczba
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 44 cm; obwód: 138 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 32 cm; obwód: 101 cm; wysokość: 20m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 23 cm; obwód: 72 cm; wysokość: 14m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 29 cm; obwód: 91 cm; wysokość: 17m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 26 cm; obwód: 82 cm; wysokość: 14m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 41 cm; obwód: 129 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 42 cm; obwód: 132 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 27 cm; obwód: 85 cm; wysokość: 16m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 32 cm; obwód: 101 cm; wysokość: 18m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 40 cm; obwód: 126 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 78 cm; obwód: 245 cm; wysokość: 14m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 36 cm; obwód: 113 cm; wysokość: 13m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus;	1

[5] Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody - crfop.gdos.gov.pl (data dostępu: 25.08.2021r.)

pierśnica: 41 cm; obwód: 129 cm; wysokość: 21m)	
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 38 cm; obwód: 119 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 42 cm; obwód: 132 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 26 cm; obwód: 82 cm; wysokość: 15m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 38 cm; obwód: 119 cm; wysokość: 17m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 36 cm; obwód: 113 cm; wysokość: 16m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 50 cm; obwód: 157 cm; wysokość: 20m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 27 cm; obwód: 85 cm; wysokość: 20m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 39 cm; obwód: 123 cm; wysokość: 18m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 52 cm; obwód: 163 cm; wysokość: 20m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 29 cm; obwód: 91 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 12 cm; obwód: 38 cm; wysokość: 10m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 32 cm; obwód: 101 cm; wysokość: 16m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 17 cm; obwód: 53 cm; wysokość: 11m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 46 cm; obwód: 145 cm; wysokość: 25 m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 65 cm; obwód: 204 cm; wysokość: 28 m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 66 cm; obwód: 207 cm; wysokość: 29 m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 72 cm; obwód: 226 cm; wysokość: 29 m)	1
drzewo (gatunek: Olsza czarna - Alnus glutinosa; pierśnica: 72 cm; obwód: 226 cm; wysokość: 9 m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 34 cm; obwód: 107 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Olsza czarna - Alnus glutinosa; pierśnica: 76 cm; obwód: 239 cm; wysokość: 25 m)	1
drzewo (gatunek: Olsza czarna - Alnus glutinosa; pierśnica: 62 cm; obwód: 195 cm; wysokość: 23 m)	1
drzewo (gatunek: Olsza czarna - Alnus glutinosa; pierśnica: 57 cm; obwód: 179 cm; wysokość: 23 m)	1
drzewo (gatunek: Olsza czarna - Alnus glutinosa; pierśnica: 71 cm; obwód: 223 cm; wysokość: 25 m)	1
drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - Tilia cordata; pierśnica: 70 cm; obwód: 220 cm; wysokość: 25 m)	1
drzewo (gatunek: Brzoza brodawkowata (Brzoza zwisła) - Betula pendula; pierśnica: 77 cm; obwód: 242 cm; wysokość: 28 m)	1
drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - Tilia cordata; pierśnica: 40 cm; obwód: 126 cm)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 39 cm; obwód: 123 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus;	1

pierśnica: 39 cm; obwód: 123 cm; wysokość: 19m)	
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 39 cm; obwód: 123 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 39 cm; obwód: 123 cm; wysokość: 19m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 27 cm; obwód: 85 cm; wysokość: 20m)	1
drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 49 cm; obwód: 154 cm; wysokość: 16m)	1

Na podstawie: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody - crfop.gdos.gov.pl (data dostępu: 24.08.2021r.)

- drzewo (gatunek: Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 100cm, obwód: 314 cm, wysokość: 14 m); rośnie na terenie nieruchomości „Izydory",
- wieloobiektowy - grupa 2 drzew; położenie: na północnym skraju nieruchomości „Izydory"

Dane tworów przyrody

Rodzaj	Liczba
drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 113cm; obwód: 355cm; wysokość: 29m)	1
drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 113cm; obwód: 355cm; wysokość: 24m)	1

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody - crfop.gdos.gov.pl (data dostępu: 24.08.2021r.)

- wieloobiektowy - grupa 7 drzew gatunek świerk pospolity; położenie: rosną w północno - wschodniej części uroczyska Dąbek, oddział 425 d Nadleśnictwa Łuków, obręb Kryńszczak, Leśnictwo Stoczek oraz częściowo na gruntach Miasta Stoczek Łukowski.

Dane tworów przyrody

Rodzaj	Liczba
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 80cm; obwód: 251cm; wysokość: 31m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 62cm; obwód: 195cm; wysokość: 29m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 67cm; obwód: 210cm; wysokość: 29m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 55cm; obwód: 173cm; wysokość: 27m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 52cm; obwód: 163cm; wysokość: 24m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 90cm; obwód: 283cm; wysokość: 25m)	1
drzewo (gatunek: Świerk pospolity - Picea abies; pierśnica: 58cm; obwód: 182cm; wysokość: 26m)	1

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody - crfop.gdos.gov.pl (data dostępu: 21.02.2022r.)

2.9.3. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Według danych pochodzących z Nadleśnictwa Łuków, na terenach wchodzących w skład Nadleśnictwa (czyli również miasta Stoczek Łukowski) mogą występować następujące rośliny i zwierzęta chronione:

Rośliny: widłak jałowcowaty, widłak goździsty, widłak wroniec, widłak torfowy*, widłak Zeillera, pióropusznik strusi*, goździk piaskowy, wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, pomocnik baldaszkowy, śnieżyczka przebiśnieg*, goryczka wąskolistna, lilia złotogłów, kukułka szerokolistna, grążel żółty, rosiczka długolistna*, rosiczka pośrednia*, rosiczka okrągłolistna, kopytnik pospolity, grzybienie białe, grzybienie północne*, porzeczka czarna, bagno zwyczajne, kruszyna pospolita, barwinek pospolity, centuria pospolita, kocanki piaskowe, rojnik pospolity*, orlik pospolity, kalina koralowa, pokrzyk wilcza jagoda*, pierwiosnka lekarska, konwalia majowa, paprotka zwyczajna, storczyk męski*, zawilec wielkokwiatowy*, kosaciec syberyjski*, wrzosiec bagienny*, podrzeń żebrowiec*, wielosił błękitny*, gnidosz królewski*, pełnik europejski, sasanka łąkowa*, miodownik melisowaty, turówka wonna, kukułka Fuchsa, buławnik czerwony, nasięźrzał pospolity, gnieźnik leśny, przylaszczka pospolita, bagno zwyczajne.
Grzyby i porosty: purchawica olbrzymia, sromotnik fiołkowy, szmaciak gałęzisty, soplówka jodłowa,
Bezkręgowce: biegacz fioletowy, biegacz granulowany, biegacz gajowy, trzmiel ssp., modraszek telejus, czerwończyk nieparek kozioróg dębosz*, ślimak winniczek,
Ryby: strzebla błotna, różanka, śliz, koza, piskorz,
Płazy i gady: traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, ropucha zielona, ropucha paskówka, rzekotka drzewna, żaba jeziorkowa, żaba trawna, żaba moczarowa, żaba wodna, żaba śmieszka, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata.
Ptaki: błotniak łąkowy, bocian czarny, czajka, derkacz, dudek, dzięcioł białogrzbiety, dzięcioł czarny, gąsiorek, jarzębatka, jastrząb, kobuz, kokoszka, krętogłów, krogulec, lelek, lerka, muchołówka mała, ortolan, orzechówka, orlik krzykliwy, perkozek, pustułka, samotnik, słonka, srokosz, strumieniówka, świergotek łąkowy, świergotek polny, świerszczak trzmielojad, turkawka, zniczek, żuraw, perkoz zausznik, perkoz rdzawoszyi, perkoz dwuczuby, bąk, bączek, bocian biały, łabędź niemy, krakwa, świstun, rożeniec, cyranka, płaskonos, podgorzałka, błotniak zbożowy, błotniak stawowy, nur rdzawoszyi, wodnik, sieweczka rzeczna, krwawodziób, kulik, kszyk, mewa pospolita, rybitwa rzeczna, kukułka, puchacz*, pójdźka, uszatka, jerzyk, zimorodek, dzięcioł zielony, dzięcioł duży, dzięcioł średni, dzięciołek, brzegówka, sroka, gawron, wrona siwa, kruk, brzęczka, rokitniczka, wodniczka*, trzciniczek, muchołówka białoszyja, słowik szary, podróżniczek, wróbel domowy, mazurek, łyska, cyraneczka, gęgawa, gęś zbożowa, gęś białoczelna, grzywacz, kuropatwa, czapla siwa, myszołów zwyczajny, puszczyk, oknówka, skowronek, pliszka siwa, pliszka żółta, wilga, szpak, sójka, kawka, strzyżyk, zaganiacz, pokrzewka ogrodowa, piegża, cierniówka, czarnogłówka, pierwiosnek, świstunka leśna, mysikrólik, muchołówka szara, pokląskwa, białorzytka, kopciuszek, pleszka, rudzik, kwiczoł, kos, śpiewak, paszkot, raniuszek, sikora uboga, czubatka, modraszka, bogatka, kowalik, pełzacz leśny, pełzacz ogrodowy, zięba, kulczyk, dzwoniec, czyżyk, szczygieł, makolągwa, gil, potrzeszcz, trznadel, uszatka błotna*.
Ssaki: jeż wschodni, kret, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsorek rzeczek, zębiełek białawy, nocek Natterera, nocek Brandta, mroczek późny, mroczek posrebrzany, gacek wielkouch, mopek, nocek duży, nocek rudy, podkowiec mały, podkowiec duży, wiewiórka

pospolita, bóbr europejski, wydra, łasica, gronostaj, łoś, borsuk, kuna domowa, kuna leśna, tchórz zwyczajny.

Zamieszczony powyżej wykaz obejmuje wszystkie gatunki podawane z obszaru nadleśnictwa (czyli z obszaru jego zasięgu terytorialnego). Część z tych gatunków zasiedla tereny nieleśne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne, łąki, pastwiska itp.

Część informacji o występowaniu gatunków jest niepewna lub nieprawdziwa. Gatunki, których występowanie na terenie nadleśnictwa uznano za nieprawdopodobne lub niepotwierdzone oznaczano w tekście gwiazdką.

2.9.4. Grunty leśne i lasy wodochronne

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021r. poz. 1326 ze zm.) prawnej ochronie podlegają wszystkie grunty leśne występujące na terenie miasta. W południowo - wschodniej części miasta występują lasy wodochronne.

2.9.5. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Tab. 3 Obiekty wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Numer	Lokalizacja	Obiekt	Czas powstania	Uwagi
1	Dz. nr ew. 294	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	Pocz. XX w.	Kościół wraz z gruntem wpisany do rejestru zabytków
		Ogrodzenie zespołu kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP	Poł. XX w.	W obrębie wpisu do rejestru zabytków kościoła wraz z gruntem.
		Cmentarz przykościelny	XVIII w.(?)	Częściowo wpisany do rejestru zabytków

2.9.6. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

Na terenie miasta występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Granicę zasięgu powyższych obszarów przedstawiono na mapie *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.*

2.10. Lokalne uciążliwości i zagrożenia środowiska

2.10.1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Na terenie miasta podstawowe źródła emisji zanieczyszczeń atmosferycznych to procesy grzewcze oraz komunikacja samochodowa. W Stoczku Łukowskim w dalszym ciągu niektóre paleniska indywidualne korzystają z węgla kamiennego i koksu.

W granicach terenu objętego opracowaniem najmniej korzystny stan higieny atmosfery występuje w rejonach koncentracji zwartej zabudowy, w szczególności w rejonach lokalizacji usług publicznych. Z uwagi na charakter zagospodarowania i funkcje obiektów zlokalizowane są tu parkingi, a ruch samochodowy charakteryzuje się dużym natężeniem.

Przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych można się tu spodziewać przekroczeń dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza: pyłów, bezo(a)pirenu jak również związków azotu.

2.10.2. Hałas

Zagrożenie hałasem przemysłowym jest na terenie opracowania nieznaczne i związane jest przede wszystkim z działaniem podmiotów gospodarczych, co może powodować uciążliwości na terenach bezpośrednio do nich przylegających. Dotyczy to obiektów usług produkcyjnych jak również drobnych obiektów o charakterze usługowym jak warsztaty samochodowe, bazy transportowe, obiekty magazynowo-składkowe czy też obiekty handlowe, przy których zlokalizowane są większe parkingi. Źródła hałasu stanowią tu przede wszystkim systemy wentylacyjne, sprężarki, urządzenia chłodnicze, transport wewnętrzny i urządzenia do obróbki metalu i drewna.

Większy problem stanowi hałas komunikacyjny, przede wszystkim wzdłuż drogi krajowej i wojewódzkiej jak również wzdłuż odcinków dróg powiatowych. Drogi te charakteryzują się dużym natężeniem ruchu pojazdów samochodowych. W rejonach tych dróg nie były prowadzone pomiary hałasu, można przypuszczać, że okresowo może dochodzić do istotnego pogorszenia klimatu akustycznego, szczególnie w przypadku przejazdu samochodów ciężkich.

Również w strefach przyległych do dużych zbiorczych parkingów, stacji paliw, mogą okresowo pojawiać się przekroczenia norm hałasu. Generalnie w granicach opracowania zasięg terenów o najmniej korzystnych warunkach klimatu akustycznego pokrywa się z zasięgiem terenów o najmniej korzystnym stanie higieny atmosfery.

Również transport kolejowy jest źródłem emisji hałasu na poziomie znacznie przekraczającym wartości normatywne zarówno w porze nocnej, jak i dziennej. Zasięg ponadnormatywnych wartości obejmuje tereny wokół linii kolejowej do około 100 m. Do chwili obecnej pomimo niewątpliwych uciążliwości, jakie wywołuje hałas pochodzący od trakcji kolejowych nie prowadzono specjalnych badań dotyczących tego problemu.

2.10.3. Wibracje

Głównym źródłem drgań w obszarze jest ruch pojazdów mechanicznych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (dróg i linii kolejowej). Drgania te nie wykluczają możliwości sytuowania w obszarze funkcji mieszkaniowych i innych chronionych (szpitale, przedszkola, szkoły). W przypadku sytuowania nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie dróg lub linii kolejowej służących dla obsługi ponadlokalnej oraz w przypadku projektowania takich dróg zalecane jest stosowanie rozwiązań ochronnych (odsunięcie zabudowy od linii kolejowej i dróg, nawierzchnia jednoprzestrzenna).

2.10.4. Pola elektromagnetyczne

Przez teren miasta przebiega sieć napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV, które są źródłem promieniowania elektromagnetycznego. Wzdłuż

tych linii należy zachować pas technologiczny (strefę ochronną) o szerokości 7,5 m od osi linii, po obu jej stronach.

W południowej części miasta, na terenach niezbudowanych, przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV, która również stanowi źródła promieniowania elektromagnetycznego. Z kolei wzdłuż tej linii należy zachować pas technologiczny (strefę ochronną) o szerokości 19,0 m od osi linii, po obu jej stronach.

Poza tym na terenie miasta, przy ulicy Zachodniej znajduje się maszt telefonii komórkowej obsługujący sieci Orange, T-Mobile, Plus oraz Aero-2. Maszt ten zlokalizowany jest w oddaleniu od terenów zabudowanych, tak więc nie powoduje niekorzystnych oddziaływań na ludzi. Na wieży kościoła przy ulicy Sikorskiego 4 zamontowany jest nadajnik sieci Play.

Poza tym w mieście zlokalizowane są punktowe źródła pól elektromagnetycznych (stacje transformatorowe). Należy podkreślić, że zasięg ich oddziaływania jest bardzo niewielki. Obiekty te nie powodują istotnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Główne zagrożenia i problemy w dziedzinie niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, wiązać należy z bardzo szybkim w ostatnim czasie rozwojem systemów przesyłania danych i komunikacji. W stale „zagęszczającym się eterze", tworzenie nowych skutecznych sposobów transmisji danych powoduje konieczność wykorzystywania do tych celów coraz silniejszych nadajników, pracujących w coraz większych częstotliwościach.

2.11. Leśna przestrzeń produkcyjna

Zgodnie z danymi BDL GUS z 2020 r. lasy zajmują w mieście Stoczek Łukowski powierzchnię 127,88 ha, lesistość wynosi 14%. Udział lasów w mieście jest na znacznie niższym poziome niż w powiecie łukowskim (22,2%) czy w województwie lubelskim (23,4%). Wskaźnik ten dla całego kraju wynosi 29,6%.

W strukturze własnościowej gruntów leśnych dominują grunty leśne prywatne - stanowią aż 61,6% całkowitej powierzchni gruntów leśnych w mieście. Pozostałe, tj. grunty leśne publiczne, zajmują powierzchnię 49,34 ha, w tym:

- grunty leśne gminne 20,00 ha
- grunty leśne publiczne Skarbu Państwa 29,34 ha (z czego 94,4% jest w zarządzie Lasów Państwowych).

2.12. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Według danych z PSR z 2010 r. przy ogólnej liczbie gospodarstw domowych z dochodami z różnych źródeł, wynoszącej 181, liczba tych z dochodem z działalności rolniczej wynosiła 98, tj. 54,1 % ogólnej liczby gospodarstw.

Według danych z BDL GUS z 2014 r. powierzchnia użytków rolnych wynosi ok. 547 ha, czyli ok. 59,8% powierzchni całego miasta (zgodnie z Raportem o stanie Miasta z 2020 r. użytki rolne zajmują powierzchnię 576 ha). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat zauważa się jednak zmniejszanie tej powierzchni, głównie ze względu na coraz mniejszą opłacalność prowadzenia działalności rolniczej, zalesianie gruntów o małej przydatności rolniczej oraz na

zwiększający się udział terenów zabudowanych - terenów mieszkaniowych. Strukturę użytkowania gruntów z podziałem na rodzaje przedstawia poniższa tabela:

Tab. 4. Struktura użytkowania gruntów w mieście Stoczek Łukowski, źródło: BDL GUS, dane za 2014 r.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia [ha]	Udział % w ogólnej powierzchni miasta
powierzchnia ogółem	915	100,0
użytki rolne razem	547	59,8
grunty orne	492	53,8
łąki trwałe	26	2,8
pastwiska trwałe	10	1,1
grunty rolne zabudowane	11	1,2
grunty pod stawami	3	0,3
grunty pod rowami	5	0,5
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	176	19,2
lasy	138	15,1
grunty zadrzewione i zakrzewione	38	4,2
grunty pod wodami razem	5	0,5
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	5	0,5
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	184	20,1
tereny mieszkaniowe	45	4,9
tereny przemysłowe	21	2,3
tereny inne zabudowane	21	2,3
tereny zurbanizowane niezabudowane	10	1,1
tereny rekreacji i wypoczynku	5	0,5
tereny komunikacyjne - drogi	58	6,3
tereny komunikacyjne - kolejowe	24	2,6
nieużytki	2	0,2
tereny różne	1	0,1

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne - stanowią 59,8% ogólnej powierzchni miasta. Dla porównania, w tym samym roku (2014) w powiecie łukowskim użytki rolne stanowiły 72% powierzchni powiatu, a w województwie lubelskim 70,1% powierzchni województwa.

Na podstawie danych z BDL GUS opracowano wykres porównujący strukturę użytkowania gruntów w mieście Stoczek Łukowski, powiecie łukowskim i województwie lubelskim.

Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów w mieście Stoczek Łukowski, powiecie łukowskim i województwie lubelskim w 2014 r.

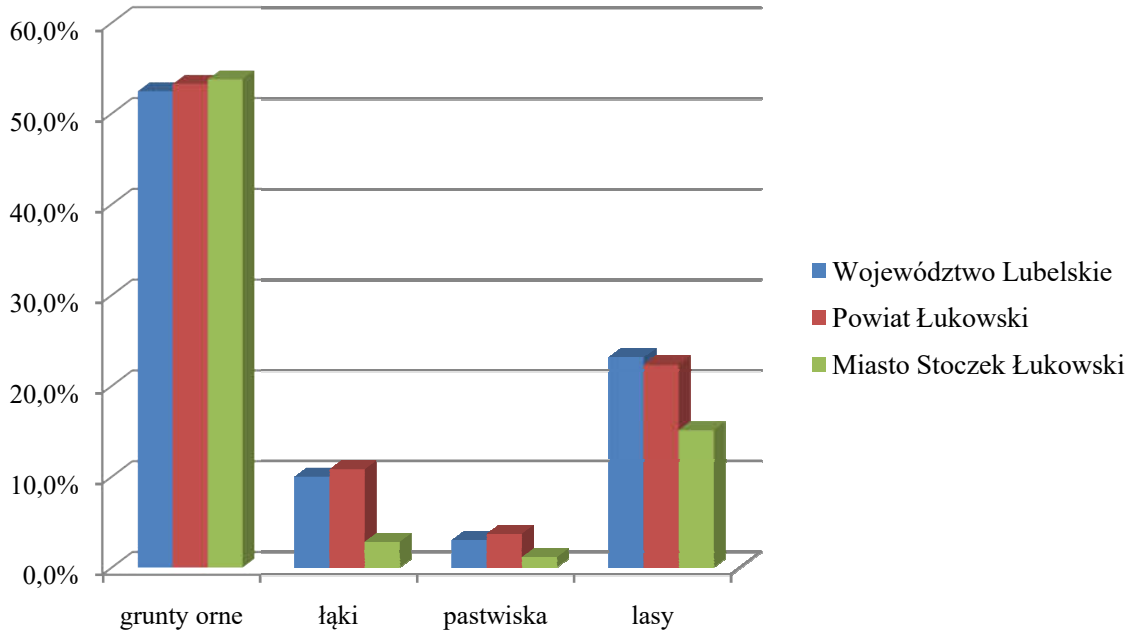

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS, dane dla 2014 r.

Pod względem jakości i przydatności gleb dla rolnictwa najlepsze gleby w mieście Stoczek Łukowski (gleby III klasy jakości według podziału bonitacyjnego) występują w części środkowo- południowej i zachodniej miasta, stanowią je gleby bielicowe i pseudobielicowe (kompleks pszenny dobry, żytni bardzo dobry (pszenno- żytni)). Są one zgrupowane w dwóch enklawach o niewielkich powierzchniach w skali miasta. W południowej części występuje pojedynczy mały kompleks zbożowo- pastewny mocny na czarnych ziemiach zdegradowanych. Natomiast największą, znaczną część niezabudowanych, niezalesionych i położonych poza doliną Świdra gleb miasta Stoczek Łukowski stanowią gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne (kompleks żytni dobry, a w części południowo- wschodniej miasta kompleks żytni słaby i żytni bardzo słaby), są to w przeważającej części gleby IV klasy jakości według podziału bonitacyjnego.

Miasto posiada niekorzystną strukturę obszarową gospodarstw rolnych. Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r., ponad 50% ogólnej liczby gospodarstw rolnych stanowią te o powierzchni do 1 ha włącznie, co oznacza, iż na jedno gospodarstwo przypada średnio ok. 2,5 ha powierzchni ogólnej. Nieco inaczej wskaźnik ten wygląda dla całego powiatu łukowskiego - w 2010 r. gospodarstwa rolne o powierzchni do 1 ha włącznie stanowiły zaledwie 14,9% ogólnej liczby gospodarstw powiatu.

Tab. 5. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w mieście Stoczek Łukowski w 2010 r.

Grupy obszarowe (ha użytków rolnych)	Liczba gospodarstw		Powierzchnia gospodarstw rolnych	
	szt.	%	ha	%
ogółem	181	100,0	454,58	100,0
do 1 ha włącznie	91	50,3	48,68	10,7
1 - 5 ha	76	42	208,88	46
5 - 10 ha	11	6,1	96,32	21,2
10 - 15 ha	b.d.	-	b.d.	-
15 ha i więcej	b.d.	-	b.d.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS, PSR 2010
b.d. - brak danych

Ogólna liczba gospodarstw rolnych w mieście w 2010 r. wynosiła 181, z czego 50,3%, tj. 91, to te o powierzchni do 1 ha włącznie, a 42%, tj. 76, to gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha. Bank Danych Lokalnych GUS nie podaje dla miasta Stoczek Łukowski liczby gospodarstw rolnych powyżej 10 ha, jednak analiza danych przedstawionych w powyższej tabeli pozwala stwierdzić, iż w 2010 r. było ich zaledwie kilka, co stanowiło ok. 2% ogólnej liczby gospodarstw rolnych w mieście.

W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż i ziemniaków. Według danych PSR z 2010 r. zboża były uprawiane na powierzchni 103,47 ha, co stanowiło ok. 78,2% powierzchni zasiewów. Powierzchnia pod ziemniakami wynosiła 10,82 ha, tj. ok. 8,2% ogólnej powierzchni zasiewów.

Dane z PSR z 2010 r. pokazują, iż w produkcji zwierzęcej zdecydowanie przeważa chów drobiu, głównie drobiu kurzego. Duży udział w produkcji ma także chów bydła i trzody chlewnej, choć dla tej ostatniej liczba sztuk uległa na przestrzeni lat znacznemu zmniejszeniu - z 231 sztuk w 2002 r. do 86 sztuk w roku 2010. Zauważa się z kolei wzrost liczby koni - w 2002 r. 21 sztuk, w 2010 r. 49 sztuk.[6]

Pogłowie zwierząt gospodarskich w mieście Stoczek Łukowski w 2010 r.[7]:

- bydło razem - 83 sztuki
- trzoda chlewna - 86 sztuk (w tym lochy - 5 sztuk)
- konie - 49 sztuk
- drób ogółem - 118 sztuk (w tym drób kurzy - 110 sztuk)

[6] Opracowano na podstawie danych z PSR z 2002 r. i PSR z 2010 r., BDL GUS
[7] Opracowano na podstawie danych z PSR z 2010 r., BDL GUS

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

3.1. Historia miasta i analiza rozwoju układu przestrzennego [8]

Historia miasta

Stoczek, położony dawniej na pd.- wsch. krańcach Ziemi Czerskiej należącej do województwa mazowieckiego, obecnie leży w granicach województwa lubelskiego.

Wciągu swych dziejów miejscowość ta nosiła różne nazwy - Poznańska Wola, Sebastianowo, przeważyła jednak pierwotna nazwa jednej ze wsi - Stoczek, na której gruntach wyrosło miasto, nazwa związana również z pobliską rzeczką i dawnym lasem.

Początki miasta wiążą się z rozwojem osadnictwa na terenach Podlasia. Od dawna biskupi poznańscy posiadali tam znaczne obszary leśne, na których w XV i XVI wieku stworzyli gęstą sieć osiedli wiejskich. Największym zespołem dóbr biskupich na Podlasiu był klucz Prawda, którego najstarsze wsie - Chromin i Kisielsk, wspomniane są w przywilejach immunitetowych z lat 1297 i 1350.

W 1451 roku biskup Andrzej Bniński lokował wieś Poznańska Wola alias Stoczek, a następnie w 1466 roku erygował tam kościół parafialny św. Michała, Piotra i Pawła, Andrzeja, Leonarda, Barbary i Agnieszki. Ponowna erekcja i uposażenie kościoła w 1472 r. (być może wiążąca się z jego odbudową po jakimś zniszczeniu) zmienia wezwanie ku czci Wniebowzięcia NMP, św. Jana Chrzciciela, Barbary i Wszystkich Świętych. Akta biskupie pod datą 6 stycznia 1515 r. wspominają o ponownym uposażeniu, datowanym przy okazji odbudowy kościoła.

Na prośbę biskupa Sebastiana Branickiego Zygmunt Stary wystawił w 1546 roku przywilej lokacyjny miasta Sebastianowa, założonego na gruntach wsi Stoczek i Kawęczyn. Dokumentem tym król nadał miastu prawo magdeburskie, ustanowił trzy jarmarki, tygodniowy targ oraz uwolnił mieszczan na 12 lat od opłat i czynszów.

Na mocy przywileju królewskiego biskup Benedykt Izdbieński wystawił w 1547 r. dokument lokacyjny, regulujący szczegółowo prawa i obowiązki mieszczan, wyznaczając wysokość czynszów od gruntów i opłaty od rzemieślników. Niestety obydwa dokumenty nie posiadają wielkości uposażenia miasta w ziemie. W 1616 r. Sebastianowo posiadało 12 włók, z których 4 „odłogiem leżą bo są piaszczyste bardzo".

W 1565 roku zatwierdzona została erekcja kościoła i szpitala św. Ducha, założonego i uposażonego w rolę przez biskupa Pawła Wolskiego (1544-46), plebana Marcina i innych. Prawdopodobnie dotyczyło to odnowienia szpitala, istniejącego od dawna obok kościoła św. Ducha. W ciągu tego stulecia wzrasta również uposażenie kościoła parafialnego na mocy przywilejów królewskich (1533 i 1589) i biskupich (1558).

Akta wizytacji biskupa Goślickiego z 1603 r. opisują obydwa kościoły jako drewniane, w dobrym stanie. W tym też czasie wzmiankowane jest „oratorium" św. Anny. W kilka lat później płonie jednak kościół parafialny. Akta wizytacji z 1620 r. podają, że budynek nie odbudowany jeszcze został po pożarze.

[8] Źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski* 2002r., opracowano na podstawie: *Studium wartości kulturowych dla miasta Stoczek Łukowski* - mgr Cezary Ostas, 1995 r.

Nie znamy z tych lat żadnych wiadomości dotyczących stanu miasta. Zabudowa była jednak niewątpliwie drewniana. Miejscowa tradycja łączy z tymi czasami murowany ratusz, którego resztki rozebrano w rynku w 1947 roku. Najczęściej powtarzające się w aktach wiadomości o mieście dotyczą głównie jego kolejnych pożarów.

Z lokacją miasta wiąże się w miarę regularny prostokątny plac rynkowy. Reszta rozplanowania miasta, rozciągającego się na południe i zachód od rynku, to dość chaotyczny układ ciągów ulicznych, podporządkowanych głównie przelotom komunikacyjnym w kierunku Garwolina, Mińska Mazowieckiego i Łukowa. W miarę rozwoju funkcji handlowych miasta jest zespół placów targowych, odciążających zbyt mały widać plac rynkowy.

W połowie XVII wieku Stoczek zniszczony został przez Szwedów. Następny, zanotowano w kronikach, pożar niszczy zabudowę w 1746 r., spłonął wówczas również kościół parafialny. W 1748 roku przystąpiono do budowy nowego kościoła, spalonego następnie w 1772 roku i odbudowanego w 1774 r.

W tym czasie miasto posiada 468 mieszkańców i 78 domów (1777 r.). Na początku XIX wieku osiedlają się Żydzi, którym do tej pory wzbronione było mieszkać w miastach biskupich. W 1805 roku Stoczek przeszedł na własność Skarbu Państwa.

W 1806 roku miasto niszczy kolejny pożar. Stąd też w 1827 roku Stoczek posiadał jedynie 27 domów i 297 mieszkańców.

Oznaką stopniowej odbudowy miasta są dane z roku 1864 - 71 domów (w tym murowany ratusz), 650 mieszkańców; i z roku 1890 - 95 domów, 991 mieszkańców (486 Żydów).

W 1909 roku przystąpiono do budowy obecnego kościoła, murowanego. Stary kościół przeniesiono wówczas na teren cmentarza, a następnie w 1928 roku do wsi Jedlanki.

W 1915 r. spłonęła znaczna część miasta. Po wkroczeniu Niemców w 1916 roku Stoczek odzyskał prawa miejskie, utracone ukazem carskim z 1869 r. Wkrótce wzniesiony został budynek dla Zarządu Miejskiego, łaźnia miejska i rzeźnia. Stoczek połączono szosą z Żelechowem i Siedlcami.

Lata 1918 - 1939 znamionowały stały rozwój gospodarczy miasta i wysuwanie się na przodujące miejsce w swym regionie. Dzięki długoletniej i energicznej pracy burmistrza Stanisława Wielgosza miasto ożywia się gospodarczo, stabilizuje swój budżet, rozbudowuje swoje drobne przedsiębiorstwa, przeprowadza inwestycje i stwarza dogodne możliwości dla rozwoju handlu, przemysłu rzemiosła.

W 1924 roku zaprowadzono stałą komunikację autobusową z Mińskiem Mazowieckim, Warszawą, Łukowem i Siedlcami. W latach 1924 - 1925 zabrukowano rynek oraz główną ulicę. W 1926 roku założono sieć elektryczną, 1931 - 1933 r. wzniesiono dwa budynki szkolne. W 1938 - 1939 wykonano już pomiary terenowe do projektowanej linii kolejowej Łuków- Stoczek- Pilawa. Prace przerwane zostały wybuchem wojny.

We wrześniu 1939 roku miasto spłonęło. Zniszczeniu uległy domy wokół rynku, doszczętnie wypalone zostały ulice: Prawdzińska, Pożarna, Średnia, Bożnicza, Wodna, Krótka, w znacznej większości - Łukowska, Ogrodowa, Siedlecka i Kościelna. Spłonęły również: zabytkowy ratusz, budynek Urzędu Miejskiego, z archiwum akt i dokumentów, urząd pocztowy i nowozbudowany dom społeczny.

Ogrom zniszczeń i odbudowę miasta opisuje K. Wejchert: „Miasteczko Stoczek, spalone doszczętnie w 1939 roku, odbudowało się w ciągu dwóch lat wojennych. Jak się odbudowało! Oto przykład odbudowy "biologicznej". Z gruzów i resztek belek sklecone domy obsiadały wokoło szkielety dawnych kominów, by jako tymczasowe schronienie trwać może dłużej, niż domy wznoszone z myślą, że budowane są na zawsze. Wyrastają na działkach wszędzie: i na froncie, i przy ulicy, i w głębi - wzdłuż, wszerz, skośnie - tworząc na pustkowiu pogorzeliska chaos, z którym walka w przyszłości będzie skazana na wysiłek, któremu może nie podołać. Wznoszą się mimo braku materiałów budowlanych, mimo zakazu władz, mimo kary śmierci za budowanie."

W lipcu 1944 roku Stoczek został wyzwolony. Podstawą prawną odbudowy miasta i jego gospodarki stał się plan zatwierdzony dnia 12.XI.1945 roku.

Analiza rozwoju układu przestrzennego

Układ urbanistyczny Stoczka Łukowskiego jest w pełni wykształconym układem miejskim, w którym zachował się rynek główny, sieć ulic i kwartały zabudowy o charakterze miejskim.

Powstanie Stoczka jako miasta było przejawem szerokiego procesu zmian zachodzących w gospodarce i organizacji miast w tym regionie w pierwszej połowie XVI wieku. W latach 1521 - 1558 nastąpiła najwyższa fala lokacji miejskich, przechodząca po czterdziestoletniej blisko przerwie i obejmującej kilkanaście miast.

W procesie lokacji miasta wyodrębnia się dwie fazy: lokację prawną i lokację przestrzenną. Pierwsza z nich była zabiegiem jednorazowym, którego moment określa sam przywilej lokacyjny. Lokacja przestrzenna była w odróżnieniu od prawnej, procesem wieloletnim i składała się z kilku faz. Między innymi należało wytyczyć granice miasta i rozmierzyć grunty pod przyszły ośrodek miejski. Czynności te poprzedzało zazwyczaj wykonanie planu powstającego miasta. Najczęściej na początku wytyczono plac na rynek, który był głównym elementem rozplanowania miasta. Dopiero później wyznaczano ulice i działki siedliskowe w poszczególnych kwartałach. Zwykle dążono przy rozmierzaniu rynku, aby miał on kształt regularnego czworoboku jak kwadrat czy prostokąt. W przypadku Stoczka (Sebastianowa) można orzec, że zamierzenie to zostało osiągnięte.

Porównując wielkość rynku stoczkowskiego z innymi pobliskimi miastami, możemy zaliczyć go do średnich założeń rynkowych w tym regionie.

3.2. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Tab. 6 Obiekty wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

Numer	Lokalizacja	Obiekt	Czas powstania	Uwagi
1	Dz. nr ew. 294	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	Pocz. XX w.	Kościół wraz z gruntem wpisany do rejestru zabytków
		Ogrodzenie zespołu kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP	Poł. XX w.	W obrębie wpisu do rejestru zabytków kościoła wraz z gruntem.
		Cmentarz przykościelny	XVIII w.(?)	Częściowo wpisany do rejestru zabytków

3.3. Obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Tab. 7 Wykaz obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

L.p.	miejscowość	adres	obiekt	czas powstania	Podstawa ujęcia w GEZ
1.	Stoczek Łukowski	Dz. nr 294	Zespół kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP	Pocz. XX w.	Kościół wraz z gruntem wpisany do rejestru zabytków.
2.	Stoczek Łukowski	Dz. nr 294	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	Pocz. XX w.	Wpisany do rejestru zabytków.
3.	Stoczek Łukowski	Dz. nr 294	Ogrodzenie zespołu kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP	Pocz. XX w.	W obrębie wpisu do rejestru zabytków kościoła wraz z gruntem.
4.	Stoczek Łukowski	Dz. nr 294	Cmentarz przykościelny	XVIII w. (?)	Częściowo wpisany do rejestru zabytków.
5.	Stoczek Łukowski	Ul. Kościelna 2 Dz. nr 228	Dawna plebania	Pocz. XX w.	wskazany przez WKZ
6.	Stoczek Łukowski	Ul. Kościelna 2 Dz. nr 228	Krzyż metalowy na postumencie betonowym	1912 r.	Zgłoszony przez Burmistrza
7.	Stoczek Łukowski	Ul. Polna Dz. nr 901/1	Cmentarz stary zw. cholerycznym	XVIII w.	WEZ
8.	Stoczek Łukowski	Ul. Polna Dz. nr 901/1	Ogrodzenie cmentarza starego zwanego cholerycznym	I poł. XX w.	WEŹ w ramach cmentarza
9.	Stoczek Łukowski	Ul. Kościelna Dz. nr 635	Cmentarz rzymskokatolicki	XIX w.	WEZ
10.	Stoczek Łukowski	Ul. Kościelna Dz. nr 635	Ogrodzenie cmentarza rzymskokatolickiego	XIX w.	WEŹ w ramach cmentarza
11.	Stoczek Łukowski	Dz. nr 1286	Cmentarz żydowski	XIX w. (?)	zgłoszony przez Burmistrza
12.	Stoczek Łukowski	ul.Nowoprojektowana1 Dz. nr 1297/1	dwór	Pocz. XX w.	zgłoszony przez Burmistrza
13.	Stoczek Łukowski	Ul. Piłsudskiego Dz. nr 1303, 1305/1, 1305/2, 1305/3, 1305/4, 1306, 1310/1, 1310/2	Pozostałości zespołu folwarcznego w uroczysku „Dębek”	I poł. XX w.	wskazany przez WKZ
14.	Stoczek Łukowski	Ul. Piłsudskiego 2 Dz. 1581	Strażnica OSP	Lata 30-te XX w.	zgłoszony przez Burmistrza
15.	Stoczek Łukowski	Dz. nr 936/32	Budynek dworca kolejowego	Poł. XX w.	wskazany przez WKZ
16.	Stoczek Łukowski	Dz. nr 2115	Wieża ciśnień	Poł. XX w.	zgłoszony przez Burmistrza
17.	Stoczek Łukowski	Ul. Sikorskiego Dz. nr 263/2	Pomnik Tadeusza Kościuszki	1917 r.	zgłoszony przez Burmistrza

18.	Stoczek Łukowski	Ul. Sikorskiego/Piaski Dz. nr 2124/8	Pomnik Ignacego Bralińskiego	1918 r.	zgłoszony przez Burmistrza
19.	Stoczek Łukowski	Ul. Kościelna Dz. nr 624	Żelazny krzyż poświęcony powstańcom styczniowym 1863 r.	XX w.	zgłoszony przez Burmistrza
20.	Stoczek Łukowski	Dz. 1565/2	Obelisk gen. Józefa Dwernickiego	1992 r.	zgłoszony przez Burmistrza
21.	Stoczek Łukowski	Dz. 1942/3	Pomnik ppłk Wacława Rejmaka „Ostoi”	1990 r.	zgłoszony przez Burmistrza
22.	Stoczek Łukowski	Ul. Piłsudskiego Dz. nr 1946	Pomnik poświęcony mieszkańcom Stoczka, którzy zginęli w II wojnie światowej	1947	zgłoszony przez Burmistrza
23.	Stoczek Łukowski	Ul. 1-go Maja 10 Dz. 1899	dom	Pocz. XX w.	zgłoszony przez Burmistrza
24.	Stoczek Łukowski	Ul. 1-go Maja 2 i 4 Dz. 1879/1, 1880	dom	Pocz. XX w.	zgłoszony przez Burmistrza
25.	Stoczek Łukowski	Ul. Piłsudskiego 26 Dz. 1944	dom	Ok. 1920 r.	zgłoszony przez Burmistrza
26.	Stoczek Łukowski	Ul. Szkolna 3 Dz. 1847/3, 1847/4	dom	Ok. 1885 r.	WEZ
27.	Stoczek Łukowski	Ul. Szkolna 5 Dz. nr 1857, 1858	dom	1916 r.	WEZ
28.	Stoczek Łukowski	Ul. Szkolna 8 Dz. nr 1841	dom	1890 r.	WEZ
29.	Stoczek Łukowski	ul. Wyzwolenia 17 i 19 dz. nr 1851, 1852	dom	Pocz. XX w.	zgłoszony przez Burmistrza
30.	Stoczek Łukowski	Ul. Sikorskiego 10 Dz. nr 275	dom	I poł. XX w.	Wskazany przez WKZ
31.	Stoczek Łukowski	Ul. Wyzwolenia 5 i 7 Dz. nr 1876, 1877	dom	I poł. XX w.	Wskazany przez WKZ
32.	Stoczek Łukowski	Ul. Piłsudskiego 153 Dz. nr 1310/1	dom	I poł. XX w.	Wskazany przez WKZ

Opracowano na podstawie wykazu i danych pozyskanych z zasobów Urzędu Miasta Stoczek Łukowski

3.4. Stanowiska archeologiczne

W granicach opracowania zlokalizowane jest jedno stanowisko archeologiczne: [9]

- nazwa stanowiska archeologicznego - Wola Kisielska st. 1, AZP 63-75 stan. 1,
- chronologia i forma osadnicza – wczesna epoka żelaza *kultura łużycka* (osada),
- lokalizacja (nr działki) - Dz. nr 1178, 1203, 1204, 1205, 1206, 1216, 1217, 1218, 1219.

[9] Dane pozyskano z: Miasto Stoczek Łukowski, Gminna Ewidencja Zabytków Archeologicznych.

4. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Krajobraz kulturowy jest nie tylko istotnym elementem w kształtowaniu rozwoju przestrzennego miasta, lecz służy także utrzymaniu tożsamości regionów i lokalnych społeczności. Ze względu zatem na uwarunkowania kulturowe powinny zostać zachowane cmentarze. Właściwą ochroną należy także otoczyć znajdujące się na terenie miasta obiekty wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków. Co ważne, obecność zabytków kulturowych stwarza możliwości rozwoju funkcji turystycznych oraz odgrywa znaczącą rolę w promocji miasta na zewnątrz.

Zgodnie z zapisami, sporządzonego na potrzeby niniejszego Studium, Opracowania ekofizjograficznego podstawowego miasta Stoczek Łukowski, podstawowym składnikiem biosystemu miasta są doliny rzeczne i towarzyszące im zwarte powierzchnie leśne. W związku z powyższym doliny cieków powierzchniowych i ekosystemy leśne powinny być wyłączone z lokalizacji zabudowy kubaturowej i podlegać wzmożonej ochronie przed degradacją. W Opracowaniu ekofizjograficznym zwrócono uwagę na potrzebę ochrony przed zainwestowaniem zarówno obszarów lasów, jak i terenów położonych poza nim, które poza funkcjami przyrodniczymi mogą pełnić funkcje turystyczne i rekreacyjne, przy czym należy podkreślić, iż rozwój turystyki w mieście nie może doprowadzić do degradacji środowiska przyrodniczego ani naruszania zakazów, nakazów i ograniczeń obowiązujących w obrębie obszarów prawnie chronionych, takich jak np. Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący swoim zasięgiem północno - wschodnią część miasta. Ochronie przed degradacją powinny podlegać również zespoły zieleni półnaturalnej oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne wchodzące w skład systemu przyrodniczego.

W Opracowaniu ekofizjograficznym wśród terenów wskazanych do wyłączenia z zainwestowania lub wprowadzenia ograniczeń w sposobie zagospodarowania znalazły się m.in. rejony o dużych nachyleniach powierzchni terenu, które mają powiązania widokowe z sąsiednimi obszarami lasów i zadrzewień. Strefy te powinny być chronione z uwagi na walory krajobrazowe.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Dla miasta Stoczek Łukowski Zarząd Województwa Lubelskiego nie sporządził audytu krajobrazowego.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

6.1. Ludność miasta

W analizie zmian w liczbie ludności miasta Stoczek Łukowski wykorzystano przede wszystkim dane publikowane w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS). Wskazując trendy przemian analizowano dane z ostatnich dziesięciu lat.

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2020 r. ludność miasta według faktycznego miejsca zamieszkania wynosiła 2480 osób. W latach 2011 - 2020 liczba mieszkańców zmalała z 2746 osób do 2480 osób, tj. o niespełna 10%. Zmalała również gęstość zaludnienia, która w 2011 r. wynosiła 300 osób/km², zaś w 2020 r. 271 osób/km² (spadek 29 osób/km²). Nadal jednak gęstość zaludnienia w mieście w 2020 r. była znacząco większa od średniej dla powiatu łukowskiego, gdzie wynosiła 76 osób/km².

Tab. 8 Zmiany demograficzne w mieście Stoczek Łukowski w latach 2011 - 2020

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności miasta Stoczek Łukowski	2 746	2 727	2 700	2 665	2 631	2 581	2 556	2 536	2 500	2 480
Liczba ludności miast w powiecie łukowskim	33 717	33 554	33 457	33 222	33 108	32 994	32 866	32 561	32 228	31 921
Udział liczby ludności Stoczka Łukowskiego w liczbie ludności miast powiatu łukowskiego	8,14 %	8,13 %	8,07 %	8,02 %	7,95 %	7,82 %	7,78 %	7,79 %	7,76 %	7,77 %
Liczba ludności powiatu łukowskiego	109 892	109 555	109 325	108 911	108 597	108 299	107 896	107 449	106 816	106 213
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w m. Stoczek Łukowski	-3,6	-6,9	-9,9	-13,0	-12,8	-19,0	-9,7	-7,8	-14,2	-8,0
Liczba ludności na 1 km/² w m. Stoczek Łukowski	300	298	295	291	288	282	279	277	273	271

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ludność miasta Stoczek Łukowski stanowiła w 2020 r. około 2,3% liczby ludności powiatu łukowskiego (liczba ludności w powiecie 106 213) oraz około 7,8% liczby ludności zamieszkującej miasta w tym powiecie (liczba ludności w miastach powiatu 31 921).

W 2020 r. około 51% ludności miasta Stoczek Łukowski stanowiły kobiety, a 49% mężczyźni. Współczynnik feminizacji wynosił 103 (w ostatnim dziesięcioleciu współczynnik ten fluktuował pomiędzy 106 a 103 bez wyraźnej tendencji zmian). Średni wiek mieszkańców

miasta wynosił w 2020 r. 42,1 lat i był porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego (42,4 lat), a także średniego wieku mieszkańców całej Polski (42 lata).

Miasto Stoczek Łukowski miało w 2020 r. ujemny przyrost naturalny wynoszący -13. W dziesięcioleciu 2011 - 2020 zaszły w tej kwestii duże zmiany - podczas gdy w roku 2011 przyrost naturalny w mieście był dodatni i wynosił 11, to nieprzerwanie od pięciu lat obserwuje się ujemną wartość dla tego wskaźnika. Poniższa tabela charakteryzuje przyrost naturalny w latach 2011 - 2020.

Tab. 9 Przyrost naturalny w latach 2011-2020

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe ogółem	29	31	20	25	27	24	28	24	20	21
Zgony ogółem	18	29	26	24	23	34	30	32	28	34
Przyrost naturalny ogółem	11	2	-6	1	4	-10	-2	-8	-8	-13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W dziesięcioleciu 2011 - 2020 saldo migracji fluktuowało, ale brak jest widocznej tendencji zmian.

Tab. 10 Migracje w latach 2011-2020

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
zameldowania ogółem	31	25	19	36	0^x	14	21	24	26	31
zameldowania z miast	8	1	8	8	7	8	8	3	7	10
zameldowania ze wsi	22	21	11	28	11	6	12	21	19	21
wymeldowania ogółem	52	35	35	45	0^x	29	61	44	45	44
wymeldowania do miast	37	26	22	22	29	21	39	34	22	21
wymeldowania na wieś	15	6	13	23	23	8	19	9	23	23
wymeldowania za granicę	0	3	0	0	0^x	0	3	-	-	-
saldo migracji ogółem	-21	-10	-16	-9	0^x	-15	-40	-20	-19	-13

0^x - brak danych GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ujemny przyrost naturalny znajduje swoje odzwierciedlenie w strukturze wieku ludności. Poniższa piramida wieku mieszkańców obrazuje ten stan.

Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców miasta Stoczek Łukowski

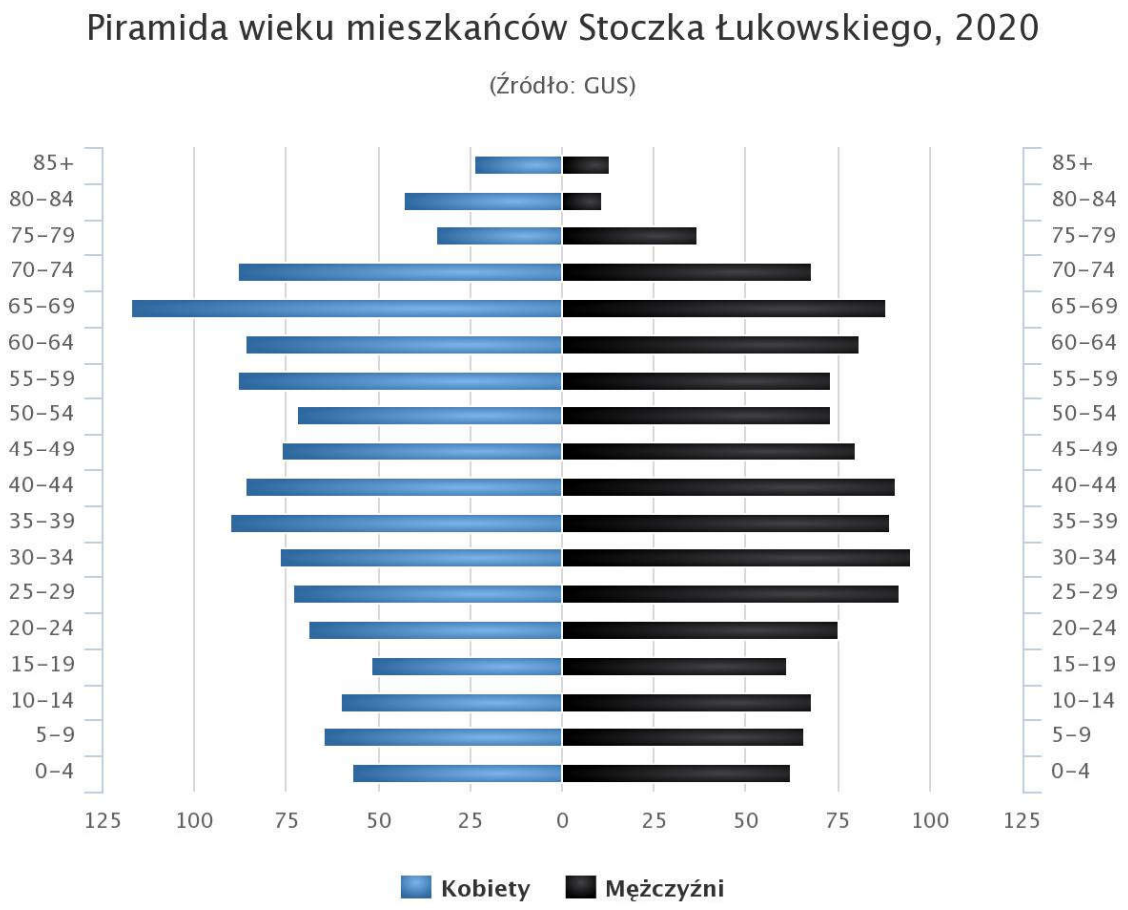

Źródło: GUS, pozyskano ze strony internetowej www.polskawliczbach.pl, data dostępu: 01.10.2021r.

Tab. 11. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w % ludności ogółem w latach 2011-2020 w mieście Stoczek Łukowski

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
w wieku przedprodukcyjnym	20,2	19,8	19,3	18,6	18,4	17,8	18,3	18,3	17,5	15,2
w wieku produkcyjnym	63,0	62,5	61,9	61,5	60,4	60,2	59,0	58,5	58,4	60,2
w wieku poprodukcyjnym	16,8	17,7	18,8	20,0	21,2	22,0	22,7	23,2	24,1	24,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W dziesięcioleciu 2011 - 2020 nastąpiło zmniejszenie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym o 5% ogólnej liczby ludności oraz zmniejszenie udziału osób w wieku produkcyjnym o 2,8% ogólnej liczby ludności. Znacząco natomiast zwiększyła się liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, bo aż o 7,8% ogólnej liczby ludności. W mieście Stoczek Łukowski wyraźnie więc można zaobserwować trend starzenia się społeczeństwa. Jednym ze skutków tego zjawiska będzie wzrost zapotrzebowania na usługi związane z obsługą osób starszych na rzecz zmniejszenia zapotrzebowania na usługi związane z opieką i edukacją dzieci i młodzieży.

Wykres 4. Biologiczne grupy wieku - Stoczek Łukowski, 2020 r.

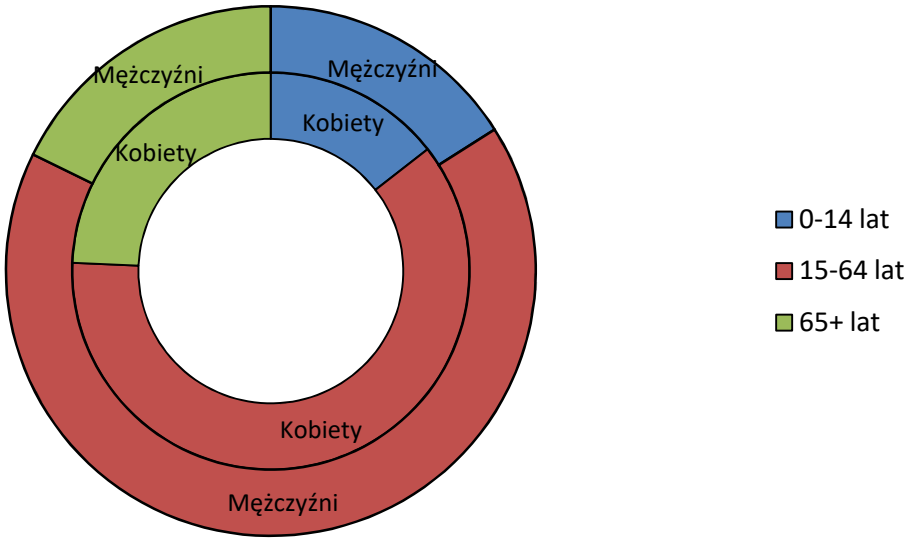

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jak wskazano w Raporcie o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok dane demograficzne za poprzedni rok (tj. 2019) pokazują, że mimo dalszego funkcjonowania rządowego programu 500+, liczba urodzeń w mieście wzrosła o 1 osobę. W związku z tym władze Miasta chcą skupić się m.in. na stwarzaniu przyjaznych warunków dla rodzin.

6.2. Aktywność ekonomiczna ludności

6.2.1. Rynek pracy

Zgodnie z danymi BDL GUS w 2020 r. w mieście Stoczek Łukowski na 1000 ludności pracowało 258 osób[10]. Wśród ogólnej liczby pracujących w mieście, wynoszącej w 2020 r. 641 osób, aż 66,6% stanowiły kobiety, mężczyźni 33,4%[11].

Na koniec grudnia 2020 r. w ewidencji bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 45 osób, w tym 25 kobiet. Bezrobocie rejestrowane w Stoczku Łukowskim wynosiło w 2020 r. 4,2% (5,1% wśród kobiet i 3,5% wśród mężczyzn). Jest to wynik niższy od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (6,2%) oraz znacznie niższy niż dla województwa lubelskiego (8,2%).

[10] Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

[11] Wg faktycznego miejsca pracy. Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Wykres 5. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Stoczku Łukowskim w latach 2004 - 2020

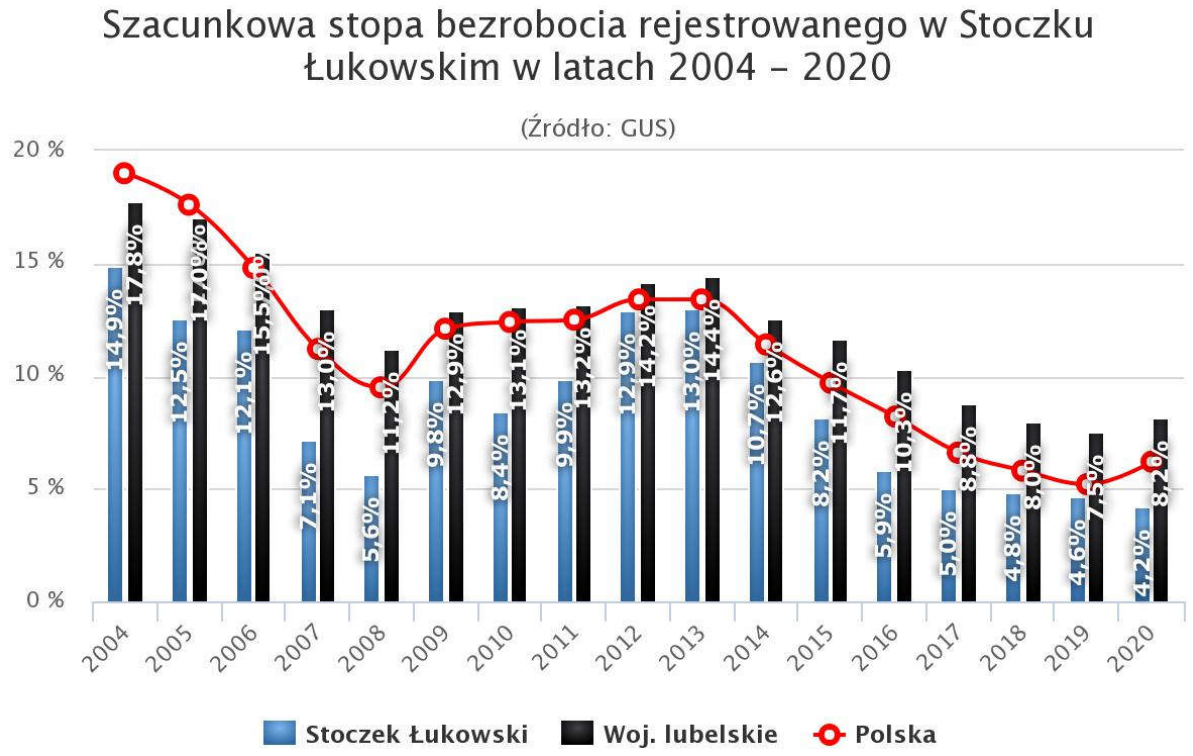

Źródło: GUS, pozyskano ze strony internetowej www.polskawliczbach.pl, data dostępu: 01.10.2021r.

W 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w mieście wynosiło 3 846,62 PLN, co odpowiada 74,20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce, a więc jest mniejsze niż średnia krajowa.

Według danych BDL GUS w 2011 r. do pracy wyjeżdżało z miasta codziennie 180 osób, zaś przyjeżdżało do pracy w mieście 151 osób, co oznacza, iż saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy było ujemne i wynosiło w 2011 r. - 29.[12]

6.2.2. Podmioty gospodarcze

W Stoczku Łukowskim w 2020 r. według BDL GUS zarejestrowanych było w rejestrze REGON 287 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 72 z grupy przemysł i budownictwo, 3 z grupy rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz 212 podmiotów z grupy pozostała działalność. W kwestii własnościowej natomiast 8,01% (tj. 23) stanowiły podmioty sektora publicznego, a 91,29% (tj. 262) podmioty sektora prywatnego. Wśród ogólnej liczby podmiotów gospodarczych aż 269 (tj. 93,7%) było tych zatrudniających do 9 osób. Pozostałe podmioty w liczbie 15 i 3 stanowiły te zatrudniające odpowiednio 10 - 49 osób oraz 50 - 249 osób.

W tabeli 17 w rozdziale 6.6. *Handel i usługi* przedstawiono dokładną liczbę jednostek w każdej z sekcji PKD 2007. Procentowy udział poszczególnych sekcji w ogólnej liczbie jednostek z rejestru REGON zobrazowano na poniższym wykresie.

[12] Wyniki badania uwzględniają wyłącznie przepływy powyżej 9 osób.

Wykres 6. Jednostki wpisane do rejestru REGON według sekcji PKD 2007 z podziałem na rodzaj przeważającej działalności, dane dla miasta Stoczek Łukowski za 2020 r.

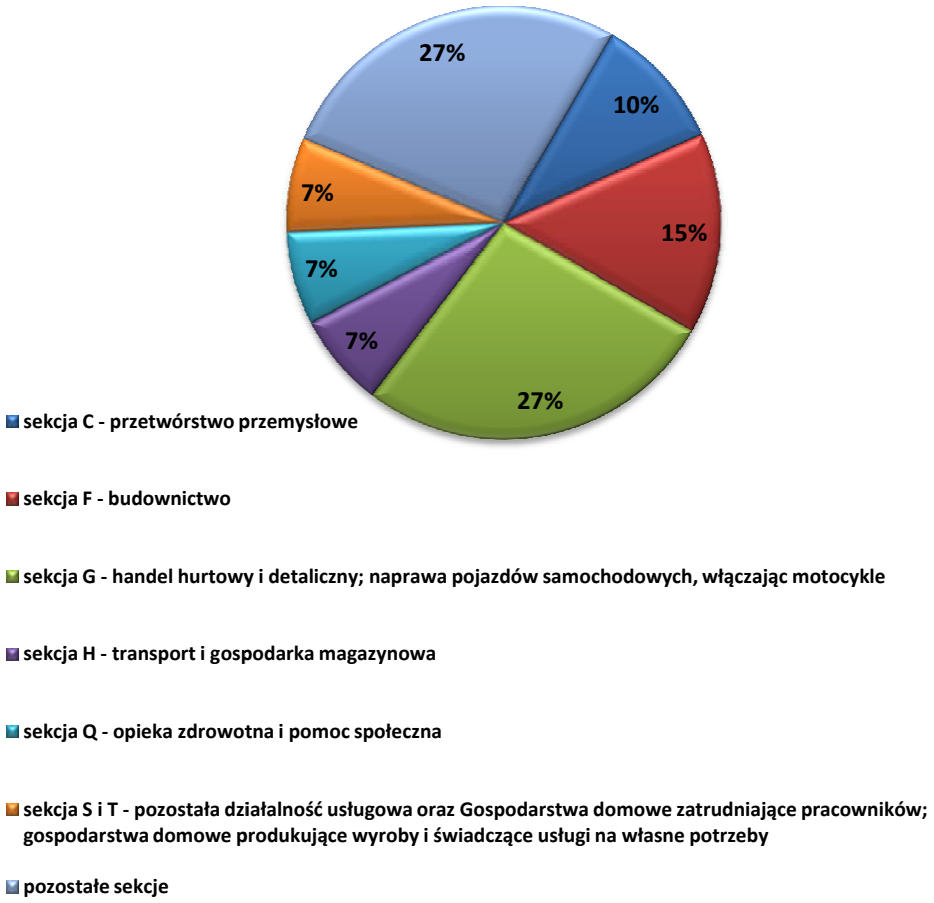

pozostałe sekcje: A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; J - Informacja i komunikacja; K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa; L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; P - edukacja; R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wśród rodzajów przeważającej działalności dominują: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (27%) oraz budownictwo (15%).

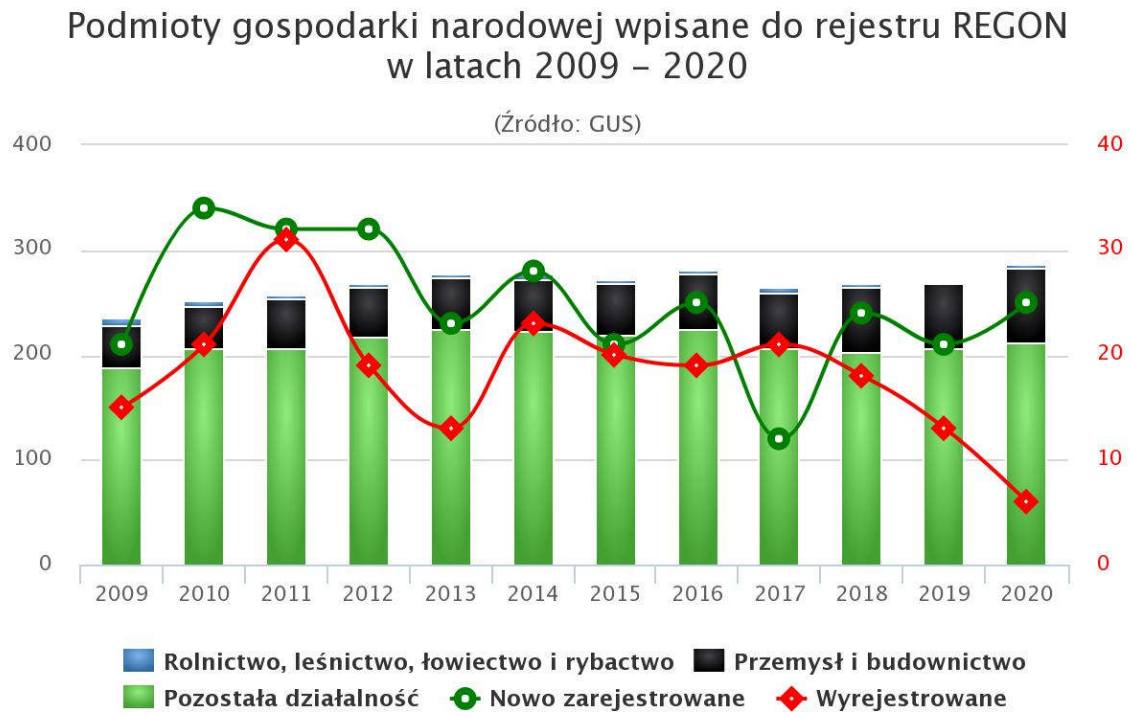

Pozyskano ze strony www.polskawliczbach.pl, data dostępu: 28.09.2021r.

Liczba zrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie miasta w latach 2009 - 2020 utrzymywała się na relatywnie stałym poziomie. Nieprzerwanie od 2018 r. obserwuje się tendencję wzrostową w liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

6.3. Budżet miasta

Średnie roczne dochody budżetu gminy w latach 2011 - 2020 wynosiły 10,34 mln zł.

Wykres 7. Dochody miasta Stoczek Łukowski ogółem w latach 2011 - 2020 (w mln zł)

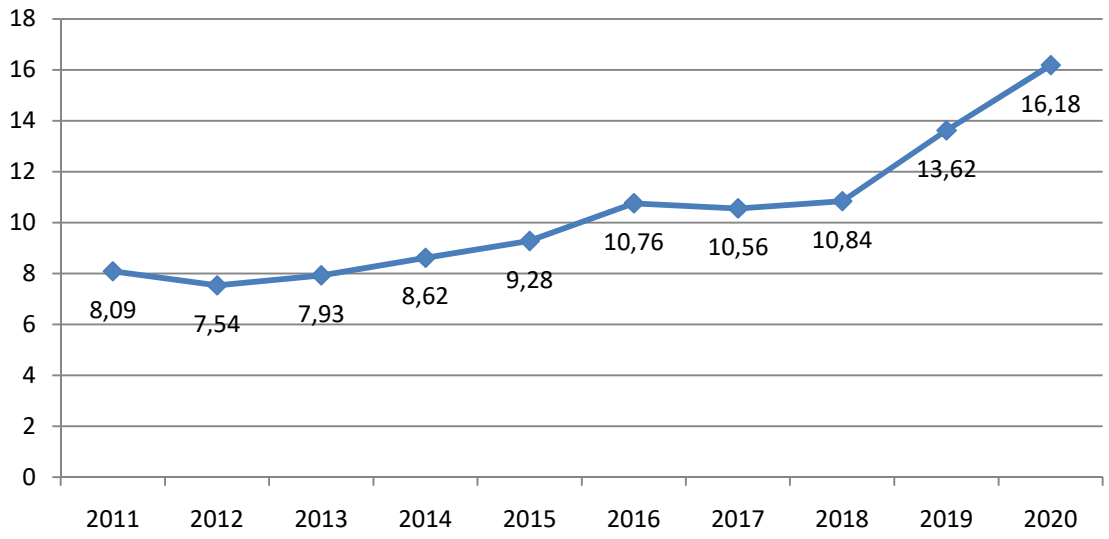

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Możliwości finansowania zadań przez gminę, w tym zadań inwestycyjnych, określa uchwalany corocznie budżet. W 2020 r. wykonano dochody w wysokości 16 178 709,57 zł, co, zgodnie z Raportem o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok, stanowi 100,76% realizacji planu budżetu miasta. Główną pozycję dochodów stanowiły dochody własne w wysokości 6 908 153,46 zł (tj. 42,7%). Dotacje wyniosły z kolei 6 245 616,11 zł (tj. 38,6% ogółu dochodów). Pozostałą część dochodów gminy stanowiła subwencja w wysokości 3 024 940,00 zł (18,7% ogółu dochodów).

Tab. 12. Struktura dochodów w latach 2018 - 2020 według działów Klasyfikacji budżetowej (w %)

Struktura dochodów budżetu gminy według działów	2018	2019	2020
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Rolnictwo i łowiectwo	0,1	0,1	0,1
Transport i łączność	1,0	9,3	2,3
Turystyka	0,0	0,0	0,0
Gospodarka mieszkaniowa	3,2	4,9	13,8
Działalność usługowa	0,0	0,0	0,0
Informatyka	0,0	0,0	0,0
Administracja publiczna	0,4	0,5	0,8
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,3	0,2	0,1
Obrona narodowa	0,01	0,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,3	0,04	0,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	33,4	27,2	24,2
Różne rozliczenia	25,1	22,2	25,2
Oświata i wychowanie	3,7	5,2	3,2
Pomoc społeczna	1,7	1,5	1,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,8	0,8	1,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,1	0,2	0,1
Rodzina	26,7	23,7	23,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,0	4,1	4,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0	0,0	0,0
Kultura fizyczna i sport	-	-	-
Kultura fizyczna	0,2	0,2	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza powyższej tabeli pozwala zauważyć, iż w ostatnim roku (2020) wzrósł udział dochodów pochodzących z m.in.: administracji publicznej, pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska oraz znacząco wzrósł

udział dochodów z gospodarki mieszkaniowej. W działach klasyfikacji budżetowej dochodów gminy dominują: różne rozliczenia, rodzina oraz dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem.

Poziom wydatków ogółem musi być w skali każdego roku zbliżony do poziomu dochodów. W 2020 roku zrealizowano wydatki na kwotę 15 330 267,95 zł, co, zgodnie z Raportem o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok, stanowi 92,64% realizacji planu budżetu miasta.

Wykres 8. Wydatki miasta Stoczek Łukowski ogółem w latach 2011 - 2020

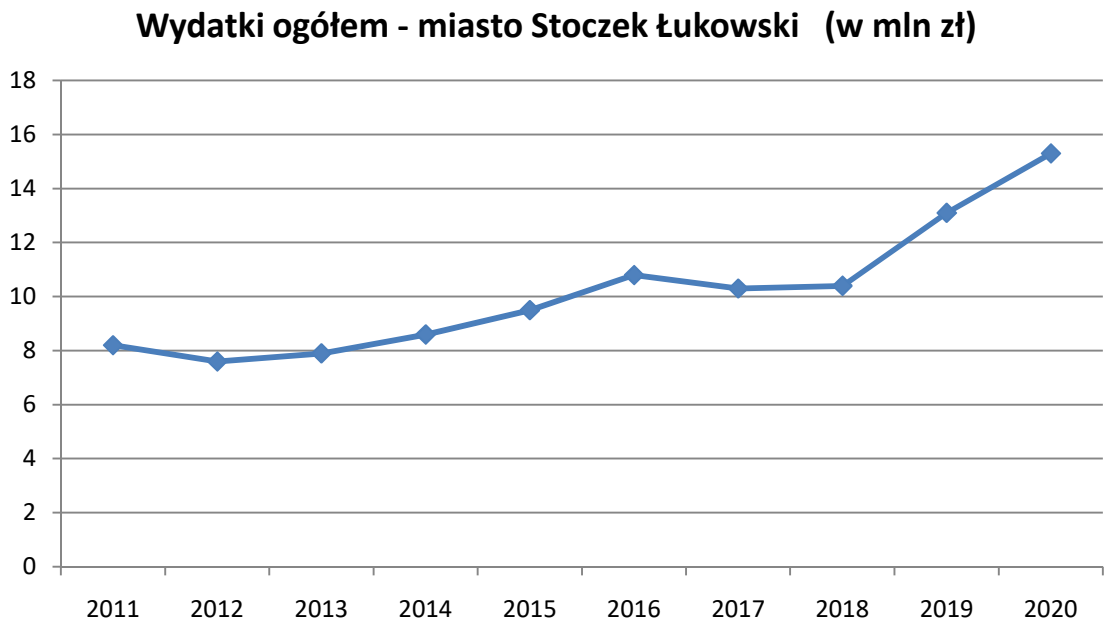

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniższa tabela przedstawia strukturę wydatków budżetu gminy według działów Klasyfikacji Budżetowej.

Tab. 13. Struktura wydatków w latach 2018 - 2020 według działów Klasyfikacji budżetowej (w %)

Struktura wydatków budżetu gminy według działów	2018	2019	2020
OGÓŁEM	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Rolnictwo i łowiectwo	0,1	0,1	0,1
Transport i łączność	2,9	15,3	5,4
Turystyka	0,0	0,0	0,0
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	0,1	12,8
Działalność usługowa	0,4	0,4	0,2
Informatyka	0,1	0,02	0,0
Administracja publiczna	14,6	11,7	10,2

Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,3	0,2	0,2
Obrona narodowa	0,01	0,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,9	0,4	0,5
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,0	0,0	0,0
Obsługa długu publicznego	0,6	0,5	0,3
Różne rozliczenia	0,0	0,0	0,0
Oświata i wychowanie	37,3	32,0	30,7
Ochrona zdrowia	0,9	0,8	0,6
Pomoc społeczna	4,4	4,1	3,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,8	1,6	0,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,5	0,7	0,7
Rodzina	27,9	24,5	24,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,1	5,3	8,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,4	2,0	1,8
Kultura fizyczna i sport	-	-	-
Kultura fizyczna	1,0	0,2	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W strukturze wydatków w latach 2018 - 2020 zdecydowanie dominują wydatki na oświatę i wychowanie oraz te z działu rodzina. W porównaniu do lat 2018 - 2019 w roku 2020 znacząco wzrosły wydatki na gospodarkę mieszkaniową; zauważa się też wzrost wydatków z przeznaczeniem na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska.

Poniżej porównano dochody i wydatki miasta w latach 2011 - 2020.

Tab. 14. Dochody i wydatki miasta Stoczek Łukowski w latach 2011 - 2020

Rok	**Dochody** (w zł)	**Wydatki** (w zł)
2011	8 087 334,82	8 152 176,58
2012	7 540 796,40	7 582 435,55
2013	7 932 692,09	7 917 182,88
2014	8 621 018,59	8 610 613,80
2015	9 283 476,05	9 474 695,06
2016	10 759 100,56	10 836 962,79
2017	10 564 098,53	10 280 726,30
2018	10 843 762,91	10 407 776,22
2019	13 620 589,29	13 144 780,94
2020	16 178 709,57	15 330 267,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Budżet miasta za 2020 rok zamknął się dodatnim wynikiem finansowym w wysokości 848 441,62 zł.

6.4. Komunikacja zbiorowa

Miasto Stoczek Łukowski obsługiwane jest głównie przez komunikację autobusową. Przez teren miasta prowadzone są kursy o znaczeniu regionalnym spółki PKS Łuków oraz prywatnego przewoźnika firmy AfarBus.

Mimo, iż na terenie miasta znajduje się stacja kolejowa Stoczek Łukowski, to obecnie (06.2021r.) nie zatrzymują się tu pociągi pasażerskie, jedyny peron nie jest dostępny dla ewentualnych podróżnych (brak bezpiecznego przejścia przez tory).[13] Przez stację przechodzi linia kolejowa nr 12 relacji Skierniewice - Łuków.

6.5. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe miasta Stoczek Łukowski według danych BDL GUS z 2020 r. wynoszą 626 budynki mieszkalne (dla 2020 r. brak danych dotyczących liczby mieszkań, w 2019 r. było ich 1021). W mieście dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (budynki jedno i dwu lokalowe), jednak w centrum zlokalizowane są również budynki mieszkalne wielorodzinne (najczęściej kilku lokalowe - od 3 do 6 lokali).

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła w 2019 r. 71,8 m², a na 1 osobę przypadało średnio 29,3 m².

Tab. 15. Zasoby mieszkaniowe miasta Stoczek Łukowski w latach 2011 - 2020

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość mieszkań	1 005	1 008	1 012	1 012	1 015	1 018	1 018	1 020	1 021	b.d.
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,73	2,71	2,67	2,63	2,59	2,54	2,51	2,49	2,45	b.d.
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)	70 836	71 246	71 861	71 861	72 306	72 789	72 789	73 073	73 316	b.d.
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m²)	25,8	26,1	26,6	27,0	27,5	28,2	28,5	28,8	29,3	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, data dostępu 09.09.2021r. (b.d. - brak danych)

W przeciągu analizowanych w powyższej tabeli 10-ciu lat ilość mieszkań w gminie wzrosła o ok. 1,6%, zaś ich powierzchnia zwiększyła się o 3,5%, co skutkowało zmniejszeniem ilości osób przypadających na mieszkanie z 2,73 osób w 2011 r. do 2,45 w 2019 r. oaz zwiększeniem powierzchni użytkowej przypadającej na osobę z 25,8 m² w 2011 r. do 29,3 m² w 2019 r.. Średnio w ciągu 10-ciu lat (okres 2010r.-2019r.) ilość osób przypadająca na mieszkanie spadała o 0,3 (przyjmując powyższy trend, ilość osób

[13] Na podstawie artykułu *Stoczek Łukowski (stacja kolejowa)* z portalu pl.wikipedia.org (data dostępu: 13.10.2021r.)

przypadającą na mieszkanie w 2029 r. można oszacować na poziomie 2,15, w 2039 r.: 1,85, a w 2049 r.: 1,55). Mimo odnotowanego spadku liczby ludności (tabela: „Zmiany demograficzne w latach 2011 - 2020") ilość mieszkań i ich powierzchnia wzrosła. Widoczny jest więc w mieście trend związany z odejściem od schematu rodziny wielopokoleniowej zamieszkującej jedno mieszkanie oraz dążenie do zwiększenia komfortu zamieszkania poprzez zwiększenie powierzchni mieszkania przypadającej na jedną osobę.

Według danych BDL GUS nowo oddane budynki w ciągu ostatnich 10-ciu lat posiadają znacznie większą powierzchnię użytkową niż przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w mieście. Średnia powierzchnia użytkowa nowych mieszkań w latach 2011-2020 wynosiła 148 m² (była większa o ok. 77 m² od przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań z ww. lat), a średnia powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę wynosiła około 57,5m² (była większa o ok. 30 m² od przeciętnej na terenie miasta w latach 2011-2020).

Tab. 16. Nowe zasoby mieszkaniowe w mieście Stoczek Łukowski w latach 2011-2020

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytku	3	4	4	0	3	5	2	1	1	-
Ilość nowych mieszkań oddanych do użytku	3	4	4	0	3	5	2	2	1	b.d.
Powierzchnia użytkowa nowych mieszkań oddanych do użytku	383	505	615	0	445	723	192	284	243	b.d.
Średnia powierzchnia użytkowa nowego mieszkania	128	126	154	b.d.	148	145	96	142	243	b.d.
Średnia powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę w nowym mieszkaniu*	46,9	46,5	57,7	b.d.	57,1	57,1	38,2	b.d.	99,2	b.d.

* przyjęto ilość osób przypadającą na mieszkanie wg tabeli „Zasoby mieszkaniowe miasta Stoczek Łukowski w latach 2011-2020"

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (b.d. - brak danych)

Poniżej przeanalizowano warunki mieszkaniowe w mieście w 2019 r. na tle powiatu łukowskiego i województwa lubelskiego.

Tab. 17. Warunki mieszkaniowe w 2019 r. w mieście na tle powiatu łukowskiego i województwa lubelskiego

Wyszczególnienie	miasto Stoczek Łukowski	powiat łukowski	województwo lubelskie
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m²	71,8	85,2	77,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m² na 1 osobę	29,3	27,2	29,0
Liczba osób w 1 mieszkaniu	2,45	3,14	2,68
Liczba osób przypadająca na 1 izbę	0,64	0,79	0,69
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3,83	4,00	3,86
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	408,4	318,7	373,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Mieszkania w mieście są mniejsze niż na terenie powiatu i województwa, ale na jedną osobę w mieszkaniu przypada nieco większa powierzchnia niż w powiecie i porównywalna powierzchnia jak w województwie.

Oprócz wskaźników charakteryzujących warunki mieszkaniowe, o standardzie mieszkań świadczy wyposażenie w urządzenia techniczne takie jak: wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie i gaz przewodowy. Według danych GUS w 2019 r. mieszkań wyposażonych w wodociąg było 91,8%, łazienkę - 87,1%, w centralne ogrzewanie - 80,5%, zaś w sieć gazową - 16,5%. Dane te świadczą o umiarkowanym standardzie wyposażenia w urządzenia techniczne. Nie mniej jednak, porównując dane GUS z 2011 i 2019 roku, wszystkie te wskaźniki nieznacznie wrosły.

Mieszkaniowy zasób gminy, tj. lokale mieszkalne będące własnością miasta Stoczek Łukowski, stanowi według GUS (2018 r.) 17 lokali o powierzchni łącznie 569 m². Według zbiorczego zestawienia danych dotyczących budynków (stan na dzień 1 stycznia 2020 r.) w dyspozycji organów gminy gospodarujących gminnym zasobem nieruchomości pozostają 4 budynki mieszkalne, a także pojedyncze lokale mieszkalne w budynkach wielorodzinnych.

6.6. Handel i usługi

Podmioty gospodarcze zajmujące się działalnością produkcyjną, składy i magazyny koncentrują się poza ścisłym centrum bądź na obrzeżach miasta.

Na terenie miasta Stoczek Łukowski funkcjonują cztery zakłady przemysłowe:

- Stoczek Natura Sp. z o.o., ul. Dwernickiego 5 (produkcja wyrobów spożywczych),
- Fluidrut, ul. Sikorskiego 51 (produkcja wyrobów z drutu),
- F.H.U. Bogdan Osiak, ul. Kościelna 37 (żwirownia),
- Akros, ul. Wiejska 8 (produkcja akumulatorów).

Oprócz wyżej wymienionych na terenie miasta rozsiane są także mniejsze obiekty o charakterze handlowo - usługowym. Wśród zakładów pracy najwięcej jest jednostek zatrudniających maksymalnie do 9 osób (ok. 93,7% w 2020 r.).

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2020 r. wynosiła według GUS 287, w tym w sektorze publicznym zanotowano 23 podmioty, zaś w prywatnym 262. Strukturę podmiotów według sekcji PKD 2007 przedstawia poniższa tabela:

Tab. 18. Jednostki wpisane do rejestru REGON według sekcji PKD 2007, źródło: BDL GUS, dane za 2020r.

Sekcja PKD 2007	Liczba jednostek
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	29
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
Sekcja F - Budownictwo	42
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	78
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	21
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6
Sekcja J - Informacja i komunikacja	3
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
Sekcja P - Edukacja	14
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	21

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie miasta w latach 2009 - 2020 utrzymywała się na relatywnie stałym poziomie. Nieprzerwanie od 2018 r. obserwuje się tendencję wzrostową w liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

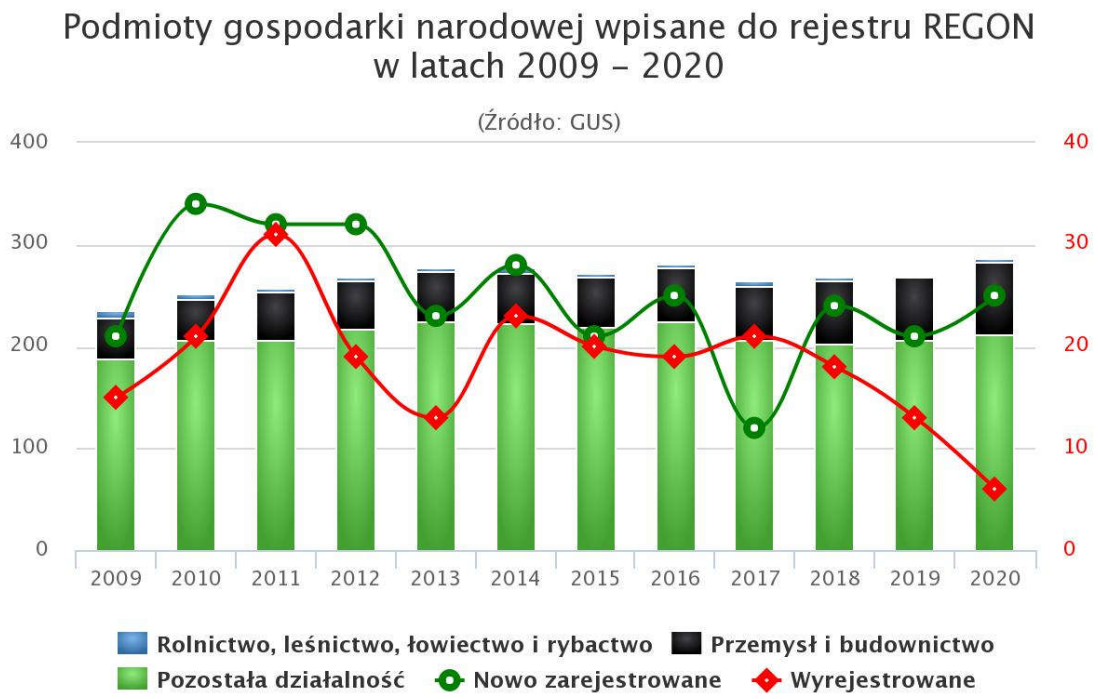

Pozyskano ze strony www.polskawliczbach.pl, data dostępu: 28.09.2021r.

Według grup rodzajów działalności PKD 2007 w mieście najwięcej jest z grupy pozostała działalność (ok. 73,9%), przemysłem i budownictwem zajmuje się ok. 25,1%, natomiast rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem zaledwie 1% ogółu podmiotów.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Stoczku Łukowskim w 2020 r. wynosiła 216. Najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (68 tj. 31,5%) oraz budownictwo (41 tj. 19%).

Usługi z zakresu szkolnictwa zlokalizowane są w południowo - wschodniej części zwartej tkanki miejskiej, na północ od terenów kolejowych (ul. Generała Dwernickiego). Z kolei usługi zdrowia, zarówno o charakterze publicznym, jak i prywatnym, zlokalizowane są w większości w pobliżu głównych ciągów komunikacyjnych miasta (ul. Piłsudskiego, ul. Wyzwolenia, ul. Partyzantów). Miejscem centralizacji usług o charakterze lokalnym (targowisko) są tereny przy ul. Kościelnej. W 2021 r. przystąpiono do przebudowy miejskiego targowiska; zakres prac obejmuje: utwardzenie i zadaszenie powierzchni terenu, połączenie mediów, wykonanie budynku socjalnego z mediami, oświetlenie i monitoring. Zakończenie realizacji zadania przewiduję się jesienią 2021 r.

Na terenie miasta nie funkcjonują wielkopowierzchniowe obiekty handlowe.

6.7. Oświata i wykształcenie

Zadania miasta w zakresie oświaty realizowane są przez Zespół Oświatowy, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Dwernickiego oraz Przedszkole. Poniższa tabela przedstawia ilość dzieci korzystających z przedszkola w roku szkolnym 2019/2020 i 2020/2021.

Tab. 19. Dzieci korzystające z przedszkola w roku szkolnym 2019/2020 i 2020/2021

Rok szkolny	Liczba oddziałów	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów w oddziałach			
			I	II	III	IV
2019/2020	4	88	21 5 i 4-latki	25 5 i 4-latki	25 4 i 3-latki	25 4 i 3-latki
2020/2021	4	97	22 6 i 5-latki	25 5 i 4-latki	25 4 i 3-latki	25 4 i 3-latki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok

Ogółem przedszkole w Stoczku Łukowskim może przyjąć 100 dzieci. Ponadto w wyremontowanym pomieszczeniu po bibliotece i czytelni szkolnej w budynku szkoły podstawowej funkcjonuje odział przedszkolny, który jest przygotowany na przyjęcie 25 wychowanków.

Zgodnie z danymi BDL GUS w 2018 r. w Stoczku Łukowskim na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 0,78 dzieci w wieku 3-5 lat.

Poniższa tabela przedstawia ilość dzieci korzystających ze Szkoły Podstawowej oraz oddziału przedszkolnego w tej szkole.

Tab. 20. Dzieci korzystające ze Szkoły Podstawowej oraz oddziału przedszkolnego w tej szkole w roku szkolnym 2019/2020 i 2020/2021

	Rok szkolny	Liczba oddziałów	Liczba uczniów ogółem
Szkoła Podstawowa	2019/2020	14	234
Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej		1	22 6-latki
Szkoła Podstawowa	2020/2021	13	231
Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej		1	24 w tym 18 6-latków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok

Do Zespołu Oświatowego uczęszczają uczniowie z obwodu szkoły (teren miasta) oraz spoza obwodu. Łącznie w roku szkolnym 2020/2021 spoza obwodu uczęszczało do szkoły podstawowej 42 uczniów, a do przedszkola i oddziału przedszkolnego 27 wychowanków.

Zajęcia dydaktyczne oraz opiekuńczo-wychowawcze w szkole odbywają się w pięciu salach edukacji wczesnoszkolnej, jednej sali oddziału przedszkolnego oraz w salach przedmiotowych, w tym w dwudziestostanowiskowej pracowni komputerowej. Wszystkie sale wyposażone są w komputer lub laptop z podłączeniem do Internetu. Dziewięć pracowni wyposażonych jest w tablice interaktywne, trzy pracownie w ekrany multimedialne i jedna w ekran projekcyjny z rzutnikiem.

W mieście znajduje się ponadto Zespół Szkół w Stoczku Łukowskim, w ramach którego działają: Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. Gen. Józefa Dwernickiego, Technikum z Oddziałami Integracyjnymi, Branżowa Szkoła I stopnia. W

Zespole Szkół utworzono także Oddział Wojskowo-Ratowniczy pod Patronatem Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (tj. stosunek liczby osób uczących się do liczby osób w wieku 7-15 lat) wyniósł w 2019 r. 111%, co oznacza, iż istnieje znaczna rezerwa miejsc w szkole podstawowej dla uczniów z terenu miasta.[14]

W bazie BDL GUS brak jest z ostatnich lat szczegółowych danych dla Stoczka Łukowskiego dotyczących wykształcenia ludności. Poniższy wykres przedstawia poziom wykształcenia mieszkańców powiatu łukowskiego (w wieku 13 lat i więcej) w 2011 roku.

Wykres 9. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu łukowskiego (w wieku 13 lat i więcej) według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku[15]

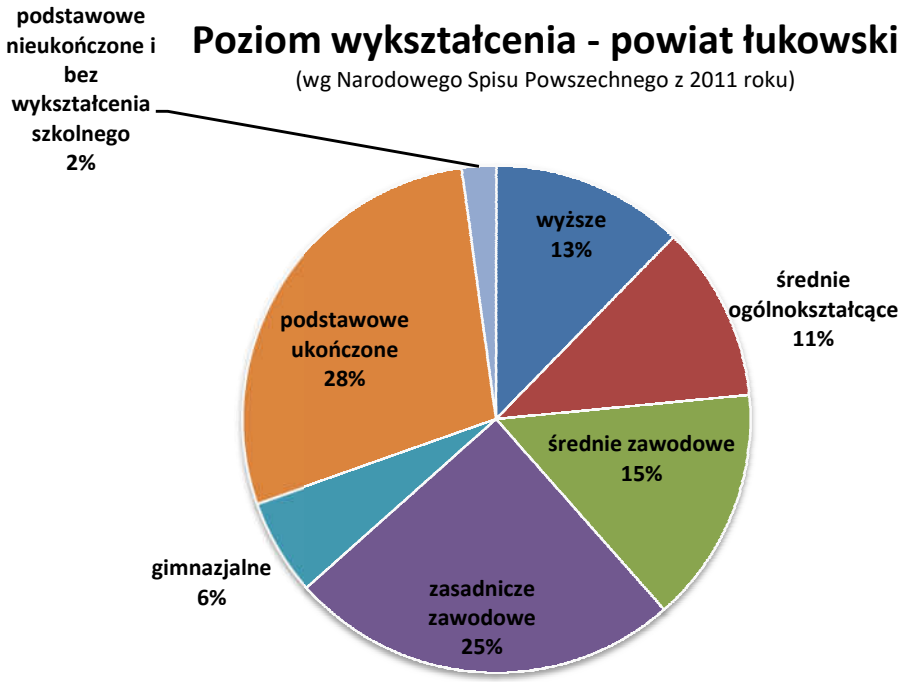

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Według NSP z 2011 roku wśród kobiet w wieku 13 lat i więcej zamieszkujących powiat łukowski największy odsetek ma wykształcenie średnie i policealne - ogółem (29%) oraz podstawowe ukończone (27%). Z kolei wśród mężczyzn w tym wieku najwięcej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (29%) i podstawowe ukończone (26%).

[14] Na podstawie danych BDL GUS.
[15] Opracowano na podstawie danych z BDL GUS. Procentowy udział poszczególnych kategorii wynika z ilości osób z danym wykształceniem, która może nie sumować się na ludność ogółem powiatu łukowskiego w wieku 13 lat i więcej. BDL GUS nie podaje informacji o osobach z nieustalonym poziomem wykształcenia.

6.8. Zdrowie i opieka społeczna

Na terenie miasta funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łukowie (SPZOZ) Przychodnia Rejonowa w Stoczku Łukowskim oraz kilka innych obiektów z zakresu usług zdrowia o charakterze niepublicznym, w tym Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia lekarska MEDICUS. Usługi apteczne świadczone są w czterech punktach.

Na terenie miasta działa także Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zgodnie z danymi BDL GUS w 2019 r. było w Stoczku Łukowskim 80 rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci, przy czym w porównaniu z rokiem 2008 r. liczba takich rodzin spadła o ok. 53%. Z kolei świadczenie z programu Rodzina 500 Plus wypłacono w 2018 r. dla 297 dzieci.

6.9. Kultura. Sport. Rekreacja

Kultura [16]

Na terenie miasta działają w ścisłym partnerstwie (ze względu na sytuację kadrową i lokalową) Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna. Statutowym zadaniem MOK jest integracja i inspirowanie działalności kulturalnej realizowanej przez współpracę z instytucjami (szkoły, zakłady pracy, powiatowe i wojewódzkie ośrodki kultury) oraz ze stowarzyszeniami (Towarzystwo Przyjaciół Stoczka, Stowarzyszenie Inicjatyw Wiejskich, Towarzystwo Kultury Teatralnej w Warszawie).

Praca MOK przybrała dwa nurty:
- całoroczna działalność stała (Miejska Biblioteka Publiczna, Klub 50+),
- organizacja imprez cyklicznych i okolicznościowych.

Największą i najstarszą imprezą cyklicznie odbywającą się w MOK od 1970 r. jest Sejmik Wiejskich Zespołów Teatralnych.

Sport i rekreacja [17]

Sport i rekreacja to ważna dziedzina życia mieszkańców miasta Stoczek Łukowski. Na jego terenie funkcjonują dwa kluby sportowe, tj. Ludowy Klub Sportowy „Dwernicki", prowadzący sekcje piłki nożnej i szachów, oraz Stoczkowskie Towarzystwo Sportowe „AVES" prowadzące sekcję piłki siatkowej. W klubach tych zarejestrowanych było w 2020 r. ok. 210 zawodników i zawodniczek (ok. 140 - LKS „Dwernicki" i ok. 80 - STS „AVES").

Zajęcia treningowe i organizowane zawody realizowane są w oparciu o posiadaną bazę sportową:

- boisko piłkarskie „Izydory",

[16] Opracowano na podstawie Raportu o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok oraz na podstawie informacji pozyskanych ze strony internetowej miasta (data dostępu: 13.10.2021 r.)
[17] Opracowano na podstawie Raportu o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok oraz na podstawie informacji pozyskanych ze strony internetowej miasta (data dostępu: 13.10.2021 r.)

- stadion sportowy przy Zespole Oświatowym,
- hala sportowa przy Zespole Szkół,
- sala sportowa przy Zespole Oświatowym,
- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Oświatowym.

Do dyspozycji mieszkańców w 2020 r. była również siłownia zewnętrzna zlokalizowana na terenie Zespołu Oświatowego.

Do najważniejszych wydarzeń sportowych organizowanych na terenie miasta należy Ogólnopolski Bieg „Grzmią pod Stoczkiem armaty", w którym w 2020 r. (XX edycja biegu) wzięło udział ogółem 448 zawodników. W tym samym roku, ze względu na pandemię COVID-19, nie doszedł do skutku organizowany corocznie Międzynarodowy Turniej Piki Siatkowej „Armaty pod Stoczkiem zdobywała wiara".

6.10. Bezpieczeństwo ludności i jej mienia

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia oraz działania, jakie powinien podjąć Burmistrz w przypadku ich wystąpienia określa Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Stoczek Łukowski z 2011 r. Według tego Planu na obszarze miasta Stoczek Łukowski mogą wystąpić realne potencjalne zagrożenia spowodowane:

1) **katastrofami naturalnymi:**
   a) powodzie,
   b) pożary,
   c) zagrożenia epidemiologiczne:
      - *choroby zakaźne ludzi, zwierząt oraz roślin*
      - *masowe choroby zwierząt (klasyfikacja)*
   d) zagrożenia meteorologiczne:
      - *silne wiatry (huragany),*
      - *intensywne opady atmosferyczne,*
      - *wyładowania atmosferyczne,*
      - *śnieżyce, silne mrozy,*
   e) susze,
   f) masowe występowanie szkodników i chorób roślin,
2) **awariami technicznymi związanymi z rozwojem cywilizacyjnym:**
   a) wypadki komunikacyjne mogące mieć charakter masowy lub katastrofy *(przewóz substancji niebezpiecznych),*
   b) skażenia chemiczne,
   c) skażenia radiacyjne,
   d) katastrofy budowlane,
   e) katastrofy lotnicze,
3) **działaniami terrorystycznymi *(w tym sytuacje kryzysowe wywołane źródłami społecznymi):***
   a) okupacja i blokada obiektów,
   b) zbiorowe zakłócenie porządku publicznego,
   c) podłożenie ładunku wybuchowego,

d) zajęcie obiektu,
e) ujawnienie niewypałów lub niewybuchów,

4) zagrożeniami w bezpieczeństwie energetycznym.

Prawdopodobieństwo wystąpienia wymienionych zdarzeń jest bardzo zróżnicowane. W grupie określanej mianem „katastrof naturalnych" najczęściej występują zagrożenia epidemiologiczne i zagrożenia meteorologiczne. Warunki klimatyczne sprzyjają także występowaniu zjawisk suszy na nieznacznym obszarze miasta, a do rzadkich bądź bardzo rzadkich zagrożeń zalicza się pożary oraz masowe występowania szkodników.

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń spowodowanych awariami technicznymi jest największe w odniesieniu do katastrof budowlanych i katastrof lotniczych. Z kolei w grupie „działań terrorystycznych" jako zagrożenia możliwe do wystąpienia określa się: okupacja i blokada obiektów, zbiorowe zakłócenie porządku publicznego, podłożenie ładunku wybuchowego; bardziej prawdopodobne jest natomiast ujawnienie niewypałów lub niewybuchów. Duże prawdopodobieństwo przypisuje się także zakłóceniom w dostawie energii elektrycznej w grupie „zagrożenia w bezpieczeństwie energetycznym".

6.11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Poprawa jakości życia w gminie miejskiej Stoczek Łukowski wymaga rozwiązania problemów, do których należą:

- zły stan techniczny dróg,
- niedostateczne zagospodarowanie miejskiej przestrzeni publicznej,
- brak zagospodarowania terenów w pobliżu torów kolejowych i stacji kolejowej (obecnie - 10.2021r. - nieczynnej),
- brak dużych zakładów pracy,
- niski potencjał gospodarczy miasta,
- mała aktywność miasta w dziedzinie pozyskiwania inwestorów,
- słabe wykorzystanie turystyczne walorów krajobrazowych,
- potrzeba podniesienia świadomości ekologicznej.

6.11.1. Analizy ekonomiczne, społeczne i środowiskowe

Problematyka społeczno - gospodarcza i środowiskowa została szczegółowo przeanalizowana w innych częściach niniejszego dokumentu, zwłaszcza w:
rozdział 2. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska,
punkt 6.1. Ludność miasta,
punkt 6.2.2. Podmioty gospodarcze,
punkt 6.6. Handel i usługi,
punkt 6.7. Oświata i wykształcenie,
punkt 6.8. Zdrowie i opieka społeczna.
Niniejszy punkt stanowi syntezę tej problematyki.

W sferze ekonomicznej podkreślić należy, że mimo, iż użytki rolne zajmują znaczną część powierzchni miasta, to rolnictwo nie jest dominującą formą działalności gospodarczej.

Według danych BDL GUS w 2020r. w Stoczku Łukowskim w rejestrze REGON zarejestrowanych było 287 podmiotów gospodarki narodowej, z czego jedynie 3 z grupy rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo. Wśród rodzajów przeważającej działalności podmiotów dominują natomiast: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (27%) oraz budownictwo (15%) - zgodnie z wykresem 6. *Jednostki wpisane do rejestru REGON według sekcji PKD 2007 z podziałem na rodzaj przeważającej działalności, dane dla miasta Stoczek Łukowski za 2020 r.*

Poniższy wykres przedstawia podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2020.

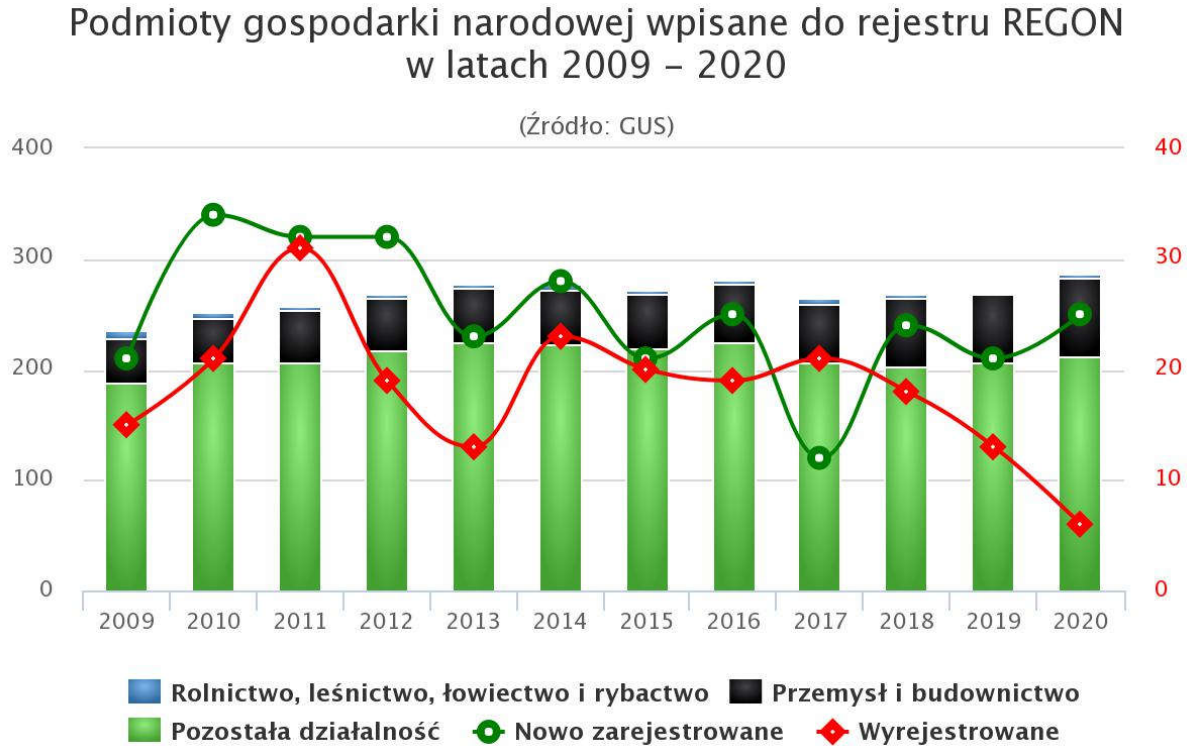

Pozyskano ze strony www.polskawliczbach.pl, data dostępu: 28.09.2021r.

W sferze społecznej jako niekorzystne zjawisko należy odnotować stałe zmniejszanie się liczby mieszkańców - na przestrzeni 10-ciu lat w okresie od 2011r. do 2020r. spadek ten wyniósł ok. 10%. W ostatnich latach (2016r. - 2020r.) stale odnotowuje się też w Stoczku Łukowskim ujemny przyrost naturalny. Z kolei analiza danych dotyczących wieku mieszkańców miasta pozwala wyraźnie zaobserwować trend starzenia się społeczeństwa - spada udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (tabela 10 *Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w % ludności ogółem w latach 2011-2020 w mieście Stoczek Łukowski* w rozdziale 6.1. Ludność miasta).

Informacje zawarte w rozdziale 6.7. niniejszego opracowania (Oświata i wykształcenie) pozwalają stwierdzić o sprawnie działającym systemie oświaty i wychowania przedszkolnego w mieście. Do Zespołu Oświatowego w Stoczku Łukowskim uczęszczają nie tylko uczniowie z terenu miasta, lecz także i spoza obwodu (terenu miasta). Z kolei remont pomieszczenia w budynku szkoły podstawowej pozwolił na utworzenie oddziału

przedszkolnego, który gotów jest przyjąć kolejnych 25 wychowanków, oprócz 100 dostępnych juz miejsc w Przedszkolu w Zespole Oświatowym.

W kwestii zaś opieki społecznej, liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci wyniosła w 2020 r. 68, tj. spadek o ok. 52,45% w porównaniu z rokiem 2010. Dodatkowym wsparciem dla rodzin były niewątpliwie świadczenia z rządowego programu Rodzina 500 plus, w ramach którego w 2018 r. wypłacono w mieście świadczenia dla 297 dzieci.

Główne cechy środowiskowe mające istotny wpływ na rozwój miasta to:

- atrakcyjny pod względem krajobrazowym rejon doliny rzeki Świder, cenny także pod względem faunistycznym i florystycznym,
- stosunkowo duża, jak na teren miasta, lesistość (14,3%),
- położenie części miasta w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- lokalne uciążliwości, m.in. drgania spowodowane ruchem pojazdów mechanicznych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (dróg i linii kolejowej).

6.11.2. Prognozy demograficzne

Poniżej przedstawiono prognozę demograficzną sporządzoną według opracowania GUS "Prognoza ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050" (opracowana w 2014 r.) dla powiatu łukowskiego, przyjmując jako punkt odniesienia oszacowaną liczbę ludności w części miejskiej powiatu łukowskiego. Według danych GUS ludność miasta Soczek Łukowski stanowiła w 2019 r. ok. 7,8% ludności części miejskiej powiatu. W latach 2010-2019 średni udział ludności miasta Soczek Łukowski w ogólnej liczbie ludności części miejskiej powiatu łukowskiego wyniósł ok. 8%, przy czym w 2019 r. w porównaniu z rokiem 2010 nastąpił jego spadek o ok. 0,3%.

Biorąc pod uwagę wyniki "Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne)" dla miasta Soczek Łukowski, opracowanej przez GUS w oparciu o długoterminowe założenia Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050 oraz Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050, w której przyjęto jako punkt wyjścia stan ludności w dniu 31.12.2016 r. w obowiązującym wówczas podziale administracyjnym Polski, założono w niniejszym opracowaniu do dalszych wyliczeń prognozy demograficznej dla miasta Soczek Łukowski na lata 2020-2049, iż udział ludności miasta Soczek Łukowski w liczbie ludności w części miejskiej powiatu łukowskiego będzie na stałym poziomie równym wartości, która została osiągnięta za 2019 r., tj. 7,8%.

Tab. 21. Prognoza demograficzna dla części miejskiej powiatu łukowskiego oraz miasta Stoczek Łukowski na najbliższe 10, 20 oraz 30 lat (wg stanu na 2019 r.)

Prognoza ludności	Prognozowana liczba ludności		Udział ludności		
	dla części miejskiej powiatu łukowskiego	dla miasta Stoczek Łukowski (udział 7,8% w liczbie ludności cz. miejskiej powiatu)	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
w roku 2029	30 291	2363	16%	60%	24%
w roku 2039	27 579	2151	14,5%	60%	25,5%
w roku 2049	24 579	1917	14%	54%	32%

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie „Prognozy ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050”, GUS 2014 r.

Według powyższych szacunków nastąpi zatem stopniowy spadek liczby ludności w odniesieniu do danych z 2019 r. o ok. 5,5% w pierwszym okresie - do roku 2029, a w kolejnych dziesięcioleciach o ok. 9% i 10,9%. Na najbliższe dziesięciolecie zakładany jest wiec o około połowę niższy spadek liczby ludności do danych z dziesięciolecia 2010-2019, natomiast na dziesięciolecia z lat 2029-2049 zakłada się porównywalny spadek liczby ludności Stoczka Łukowskiego do danych z dziesięciolecia 2010-2019, kiedy wynosił on ok. 9%.

W ww. prognozie sporządzonej przez GUS ("Prognoza ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050") uwzględniono przewidywane trendy zmian w przebiegu procesów demograficznych (płodności i umieralności) oraz kierunki i rozmiary ruchów migracyjnych, ponadto przyjęto dla kobiet i mężczyzn wiek poprodukcyjny powyżej 67 roku życia (obecnie nieobowiązujący).

Udział poszczególnych grup wiekowych w mieście Stoczek Łukowski, adekwatnych do prognozowanych danych z poziomu powiatu, będą się stopniowo zmieniały. Prognozuje się zwiększanie udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i zmniejszanie udziału w wieku przedprodukcyjnym. Początkowo ludność w wieku produkcyjnym będzie utrzymywać się na stałym poziomie, jednak w latach 2039-2049 zacznie spadać. Stałe zmniejszanie się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym będzie wpływało na zmniejszanie zapotrzebowania na miejsca w placówkach oświatowo-wychowawczych w mieście (według danych GUS i "Prognozy ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050" opracowanej przez GUS w 2014 r., ilość dzieci w stosunku do 2019 r. w ciągu 30 lat zmniejszy się prawie o połowę).

6.11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Możliwości finansowania zadań przez gminę, w tym zadań inwestycyjnych, określa uchwalany corocznie budżet. Temat ten został szczegółowo omówiony w punkcie 6.3.

niniejszego opracowania (Budżet miasta). Dochody i wydatki budżetowe w poszczególnych latach zmieniają swój poziom i strukturę, dlatego, w celu oszacowania możliwości finansowania przez miasto Stoczek Łukowski zadań inwestycyjnych w dalszej perspektywie czasowej, ich charakterystykę oparto na danych wieloletnich z lat 2010-2019, posłużono się także Wieloletnią Prognozą Finansową (Uchwała Nr XXIX/187/2021 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 5 sierpnia 2021 roku w sprawie zmian wieloletniej prognozy finansowej).

Średnie roczne dochody budżetu gminy w latach **2010-2019** wynosiły 9,55 mln zł. Główną pozycją dochodów są **dochody własne**, które średnio w omawianym okresie stanowiły ok. 42,4% ogólnej kwoty dochodów. Ich poziom w stosunku do innych gmin był relatywnie wysoki - w powiecie łukowskim według danych za 2019 r. wskaźnik ten wynosił ok. 28,7%, natomiast średnia z lat 2010-2019 wynosi 29,1%. Główne pozycje dochodów własnych stanowią (dane na 2019 r. , GUS): udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (31,4% ogólnej kwoty dochodów własnych) oraz podatek od nieruchomości (19,4%).

W 2019 r. suma dochodów do budżetu miasta Stoczek Łukowski wyniosła 13,62 mln zł, co daje 5,4 tys. zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o ok. 1,14 tys. zł w porównaniu do roku poprzedniego (dochody ogółem w 2018r. - 10,84 mln zł). W 2019 r. największą część dochodów wygenerował dział *Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem* (27,2%), oraz dział *Rodzina* (23,7%), duża część wpływów pochodzi z działu *Różne rozliczenia* (22,2%). Wpływy w 2019 r. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 751,1 złotych na mieszkańca (13,88%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wyniósł 18,45 zł na mieszkańca (0,37%).

Subwencja ogólna średnio w latach 2010-2019 stanowiła ok. 29% dochodów ogółem. Trzecią istotną pozycją dochodów są **dotacje celowe z budżetu państwa**, które w omawianych latach stanowiły średnio ponad 21% ogólnej kwoty dochodów.

Poziom wydatków ogółem powinien być w skali każdego roku zbliżony do poziomu dochodów. W strukturze wydatków największą pozycję stanowią wydatki na oświatę i wychowanie. W analizowanym okresie ich udział w ogólnej kwocie wydatków wynosił ok. 39%.

Z punktu widzenia rozwoju gminy i poprawy warunków życia mieszkańców - istotne są wydatki inwestycyjne. W latach 2010-2019 wydatki te stanowiły ok. 12,7% ogólnej kwoty wydatków, co na tle ogółu gmin oznacza zbliżony do średniego poziomu inwestowania (średnia powyższego wskaźnika z ww. lat dla powiatu łukowskiego wynosi 18%).

W 2019 r. suma wydatków z budżetu miasta Stoczek Łukowski wyniosła 13,14 mln zł, co daje 5,2 tys. zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Największa część budżetu miasta - ok. 32% została przeznaczona na dział *Oświata i wychowanie*. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na dział *Rodzina* (ok. 24,46%) oraz na dział *Transport i łączność* (ok. 15,28%). W 2019 r. wydatki inwestycyjne wyniosły 2,23 mln zł, czyli ok. 17% wydatków ogółem.

Według Wieloletniej Prognozy Finansowej (WPF) wykonane w roku 2020 i planowane w latach 2021 - 2025 dochody budżetu miasta wyniosą łącznie ok. 76,3 mln zł, a wydatki inwestycyjne będą stanowić ok. 9,8%.

Wyższy poziom inwestowania miasto może osiągnąć poprzez pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania. Przewiduje się, że po 2020 roku głównymi kierunkami inwestowania będą rozbudowa systemu kanalizacyjnego i przebudowa dróg gminnych.

Wprowadzanie zabudowy na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski (Uchwała Nr XVII/102/2020 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 29 kwietnia 2020 r., zmieniona Uchwałą Nr XXXVI/249/2022 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 13 kwietnia 2022 r.) mogłoby wiązać się z koniecznością rozbudowy infrastruktury technicznej i drogowej - głownie zmodernizowaniem istniejących dróg publicznych prowadzących do tych terenów i poprowadzeniem sieci kanalizacyjnej. Zakłada się, iż realizacja infrastruktury odbywać by się mogła etapowo w ciągu najbliższych kilkudziesięciu lat, biorąc pod uwagę priorytety w zakresie wyposażania określonych terenów. Finansowanie ww. działań opierałoby się przede wszystkim na podstawie dochodów własnych gminy, ale także poprzez pozyskanie różnego rodzaju dotacji, w tym z programów i funduszy unijnych. W przypadku niedoboru środków finansowych budżetu będzie istniała możliwość zaciągania kredytów.

Zgodnie z założeniami metodycznymi realizacja potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w graniach jednostek osadniczych nie pociąga za sobą potrzeby budowy nowej infrastruktury technicznej i drogowej. Tereny miejskie w Stoczku Łukowskim są w bardzo dużym stopniu zwodociągowane, wzdłuż ciągów komunikacyjnych również skanalizowane oraz częściowo zaopatrzone także w sieć gazową.

Tab. 22. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych oraz korzystający z instalacji w % ogółu ludności (dane BDL GUS za 2019 r.)

Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych w mieście w 2019 r.	**%**
wodociąg	96,5
kanalizacja	92,7
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w 2019 r.	
wodociąg	96,1
kanalizacja	86,8
gaz	20,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podstawę systemu kanalizacyjnego na terenach bardziej oddalonych od arterii komunikacyjnych stanowią indywidualne zbiorniki na nieczystości lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Należy więc założyć, że nowa zabudowa stanowić będzie podstawowo uzupełnienie istniejącej, na terenach już wyposażonych w infrastrukturę techniczną oraz posiadających dostęp do dróg publicznych. W przypadku przeznaczenia pod nową zabudowę w Studium terenów, które znajdą sie poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, zakłada się, iż położone one będą w niedalekiej odległości od terenów już zainwestowanych, będą posiadały dostęp do dróg publicznych i sieci infrastruktury technicznej. Realizacja indywidualnych przyłączy do sieci

infrastruktury w obu przypadkach: zarówno w granicach obszarów o zwartej w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, jak i poza nimi, będzie głównie leżała po stronie inwestorów.

Na pozostałych terenach, które nie będą wchodzić w granice obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i będą oddalone od istniejących zabudowań, a na których w Studium ewentualnie zostanie zaplanowana nowa zabudowa, może zaistnieć konieczność wykonania infrastruktury technicznej realizowanej w miarę zabudowy tych terenów. Zakłada sie, iż w przeważającej części będą wymagały one jedynie dopełnienia sieci infrastrukturalnej, która jest systematycznie rozbudowywana.

Przy założeniu powyższych tendencji oraz możliwości finansowania inwestycji w latach ubiegłych można stwierdzić, że realizacja zadań własnych miasta Stoczek Łukowski, wynikających z uwarunkowań społeczno-gospodarczych rozwoju gminy, w tym prognoz demograficznych, w perspektywie 30 lat jest w zasięgu możliwości finansowych miasta. W praktycznym zastosowaniu względem polityki przestrzennej prowadzonej w Stoczku Łukowskim skutkuje to brakiem konieczności zmniejszania powierzchni przeznaczonych pod zabudowę w obowiązującym Studium (Uchwała Nr III/19/2002 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 grudnia 2002 r.) i planach (w przypadku, gdy przedmiotowy dokument byłby zmieniany).

6.11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w skali miasta

Biorąc pod uwagę wcześniejsze analizy przeprowadzone w Studium, szacując maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w podziale na funkcje przyjęto, iż w mieście Stoczek Łukowski będzie występowało zapotrzebowanie na 3 zasadnicze funkcje zabudowy: zabudowę o funkcji mieszkalnej (budynki mieszkalne jednorodzinne, budynki mieszkalne wielorodzinne oraz budynki mieszkalne w zabudowie zagrodowej), zabudowę o funkcji usługowej - usług podstawowych, komplementarnych z funkcją mieszkaniową oraz zabudowę produkcji, składów, magazynów i usług ponadpodstawowych. Pozostałe funkcje, w ramach których realizowana może być zabudowa, pełnią funkcję uzupełniającą w stosunku do powyżej wymienionych (np. infrastruktura techniczna, cmentarze) lub możliwość lokalizacji zabudowy jest związana wyłącznie z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania danego terenu (np. zabudowa związana z gospodarką rolną, leśną lub wodną dopuszczona w przepisach odrębnych). W związku z powyższym brak jest zależności pomiędzy powierzchnią użytkową tych obiektów, a powierzchnią użytkową funkcji zasadniczych lub prognozą demograficzną.

Szacując maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej (mieszkań) przyjęto następujące założenia: prognozowaną w perspektywie 30 lat (2049 r.) liczbę mieszkańców gminy - 1917 osób oraz niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%. W bilansie terenów założono, iż w ciągu 30 lat zostaną zlikwidowane substandardowe zasoby mieszkaniowe i w roku 2049 osiągnięty zostanie wskaźnik 42 m² powierzchni użytkowej mieszkania na osobę jako docelowa wartość przeciętna dla gminy (przyjmując

obecny trend znaczącego przyrostu powierzchni użytkowej mieszkania na osobę wynikający z danych GUS z dziesięciolecia 2010-2019 w mieście, a także średnią powierzchnię użytkową mieszkania na osobę w krajach Europy Zachodniej).

Prognozowana liczba mieszkańców w roku 2049	X	Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę w roku 2049	=	Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w roku 2049
1917 os.		42 m²		80 514 m²

Na podstawie powyższych założeń oszacowano, że w mieście Stoczek Łukowski w roku 2049 powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej (mieszkań) ogółem powinna wynosić maksymalnie ok. 80,5 tys. m².

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w roku 2049	-	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m. Stoczek Łukowski 2 2019 r.	=	Pożądana powierzchnia użytkowa nowej zabudowy mieszkaniowej (ogółem) w 2049 r.	+	Wynik x 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	=	Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy mieszkaniowej (mieszkań)
80 514 m²		73 316 m²		7198		2159 m²		9357 m²

Uwzględniając dotychczasową (według danych GUS, stan na 31.12.2019 r.) powierzchnię użytkową budynków mieszkalnych w mieście na poziomie 73,3 tys. m², maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej (mieszkań) w mieście Stoczek Łukowski, zwiększone w związku z niepewnością procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, wyniesie ok. 9,4 tys. m².

Szacując maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię zabudowy usługowej, usług komplementarnych z funkcją mieszkaniową - usług podstawowych, w tym również usług publicznych i społecznych, wzięto pod uwagę prognozy demograficzne, w tym m.in. spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz utrzymywanie się na podobnym poziomie udziału ludności w wieku produkcyjnym, przy prognozowanym spadku ogólnej liczby mieszkańców miasta, co skutkuje brakiem potrzeby istotnego wzrostu powierzchni usług publicznych. Jak wskazano w poprzednich rozdziałach obecny zasób budynków i lokali usług publicznych jest wystarczający dla obecnej liczby mieszkańców, zatem w związku z prognozowanym spadkiem liczby mieszkańców zasób ten będzie również wystarczający, w tym część lokali

będzie mogła zmienić swoje funkcje, dostosowując swój profil działalności do bieżących potrzeb.

Do usług podstawowych zaliczono poza usługami publicznymi, usługi komercyjne, związane ze sprzedażą towarów i świadczenia usług, w tym handlu, gastronomii, usług turystyki, zdrowia, odnowy biologicznej, biura oraz inne usługi związane z obsługą mieszkańców. Szacując maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię budynków usług podstawowych, wzięto pod uwagę uwarunkowania ekonomiczne, środowiskowe i społeczne rozwoju miasta i wynikającą z tego potrzebę wzrostu powierzchni usług komercyjnych. Zmiany zapotrzebowania na usługi związane są ze zmianami statusu społecznego mieszkańców miasta (rosnący popyt na dobra i usługi), z poszerzaniem oferty przedsiębiorstw i planowanymi kierunkami rozwoju miasta, w tym wykorzystaniem potencjału turystycznego miasta. Ponadto przyjęto zasadę zgodną z ogólnopolskim trendem, jak również ze strategią miasta, mającą na celu zwiększenie dostępności usług dla wszystkich mieszkańców oraz stworzenie warunków do prowadzenia przez mieszkańców miasta działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę opisane wyżej względy, a także wobec braku miarodajnych wskaźników do określania maksymalnego zapotrzebowania na zabudowę usługową, założono, że wskaźnik powierzchni użytkowej usług podstawowych, w tym publicznych i społecznych, towarzyszących zabudowie mieszkaniowej do powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej będzie kształtować się na poziomie 0,5.

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w roku 2049	X	Wskaźnik 0,5	=	Prognozowana powierzchnia użytkowa zabudowy usługowej w 2049 r.	-	Istniejąca powierzchnia użytkowa zabudowy usługowej w mieście (2019 r.)	=	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy usługowej
80 514 m²				40 257 m²		34 500 m²		5757 m²

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy usługowej	X	Wynik x 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	=	Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy usługowej
5757 m²		1727		7484 m²

Z powyższego wynika, iż prognozowana powierzchnia zabudowy usługowej ogółem w mieście Stoczek Łukowski będzie wynosić w 2049 r. maksymalnie ok. 40,2 tys. m² powierzchni użytkowej. Uwzględniając fakt, iż obecnie usługi zajmują w mieście ok. 34,5 tys. m² powierzchni użytkowej, maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy usługowej (usług podstawowych, komplementarnych z funkcją mieszkaniową, w

tym usług publicznych i społecznych) do 2049r., zwiększone w związku z niepewnością procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, wyniesie ok. 7484 tys. m² powierzchni użytkowej.

Oszacowanie potencjalnego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy produkcji, magazynów i usług ponadpodstawowych, w tym związanych z obsługą komunikacji samochodowej i transportem uzależnione jest od wielu czynników gospodarczo-społecznych w skali regionalnej, jak również krajowej czy międzynarodowej, ale także w skali lokalnej od rodzaju prowadzonej działalności i zastosowanej technologii. Szacowanie powierzchni zabudowy jest ściśle związane z powierzchnią terenu zajmowaną przez te funkcje. Część funkcji związanych z działalnością gospodarczą realizowana jest poza budynkami, powoduje to więc dużą terenochłonność przy braku dużej powierzchni użytkowej budynków. Jest to związane z potrzebą realizacji otwartych powierzchni magazynowo-składowych, parkingów dla aut osobowych klientów i pracowników oraz pojazdów ciężarowych, placów manewrowych, obiektów zewnętrznych obsługi pojazdów. Terenochłonność terenów produkcyjno-usługowych uzależniona jest w dużej mierze od trudnych do przewidzenia przemian technologicznych, organizacyjnych i społecznych. Dodatkowo należy założyć, iż specyficzne potrzeby inwestorów w sferze produkcyjno-usługowej mogą być bardziej wymagające niż standardy rynku mieszkaniowego, stąd też w celu bardziej elastycznego odpowiadania na ich preferencje, zasób terenów przeznaczonych pod tego typu działalność powinien być nieco większy niż realne możliwości całkowitego wykorzystania w perspektywie 30 lat.

Ponadto przyjęto zasadę zgodną z ogólnopolskim trendem, jak również ze strategią miasta, stworzenia warunków do prowadzenia przez mieszkańców gminy działalności gospodarczej, poprzez dążenie do zwiększania udziału powierzchni związanych z działalnością gospodarczą (produkcyjną, rzemieślniczą, składową i magazynową) w stosunku do powierzchni zabudowy mieszkaniowej w celu zwiększenia miejsc pracy dla mieszkańców miasta.

Biorąc pod uwagę opisane wyżej względy założono, że wskaźnik relacji powierzchni użytkowej zabudowy produkcji, magazynów i usług ponadpodstawowych, w tym związanych z obsługą komunikacji samochodowej i transportem oraz obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych do powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej będzie kształtować się na poziomie 0,5.

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w roku 2049	X	Wskaźnik 0,5	=	Prognozowana powierzchnia użytkowa zabudowy produkcji, magazynów i usług w 2049 r.	-	Istniejąca powierzchnia użytkowa zabudowy produkcji, magazynów i usług w mieście	=	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy produkcji, magazynów i usług
80 514 m²				40 257 m²		15 508 m²		24 749 m²

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy produkcji, magazynów i usług	X	Wynik x 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	=	Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy produkcji, magazynów i usług
24 749 m²		7425 m²		32 174 m²

Z powyższego wynika, iż prognozowana powierzchnia zabudowy produkcji, magazynów i usług ponadpodstawowych ogółem w mieście Stoczek Łukowski będzie wynosić w 2049 r. ok. 40,3 tys. m² powierzchni użytkowej. Uwzględniając fakt, iż obecnie zabudowa ta zajmuje w mieście ok. 15,5 tys. m² powierzchni użytkowej, maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową ww. zabudowy do 2049 r. zwiększone w związku z niepewnością procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, wyniesie ok. 32,2 tys. m² powierzchni użytkowej.

Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Miasto Stoczek Łukowski jest pokryte pięcioma obowiązującymi planami miejscowymi, co stanowi 92,8% powierzchni miasta. Pozostałe 7,2% powierzchni stanowią tereny użytkowane rolniczo, położone w jego wschodniej części. Z uwagi na to odstępuje się od obliczania chłonności „obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych". Tereny nie pokryte planami miejscowymi nie stanowią zwartej jednostki osadniczej, wyposażonej w niezbędną infrastrukturę drogową oraz media i będą w przyszłości nadal użytkowane rolniczo.

Pierwszym etapem wyliczenia chłonności było wskazanie powierzchni niezabudowanych, możliwych do zainwestowania w przyszłości, w ramach wyznaczonych przez poszczególne plany terenów przeznaczeń. Powierzchnie te stanowiły zarówno działki, które ze względu na swoje parametry są gotowe do zabudowania, jak również te, które ze względu na swoje duże rozmiary można podzielić na działki mniejsze.

Analizując miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące w mieście Stoczek Łukowski pod kątem faktycznego zagospodarowania terenów zgodnie z ich przeznaczeniem stwierdzono, iż obszar objęty planem nr 001. *Uchwała w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski Uchwała XLIV/242/97 z dnia 1997-12-31* oraz obszar objęty planem nr 003 *w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski Uchwała XXII/152/2000 z dnia 2000-11-14* są w pełni zabudowane i brak jest jakichkolwiek luk urbanistycznych w ich granicach.

Obszarami, w których występują luki urbanistyczne, a wiec możliwa jest lokalizacja nowej zabudowy są tereny przeznaczeń w graniach planu nr 002 *Uchwała w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski Uchwała III/18/98 z dnia 1998-12-12*, planu nr 004 *Uchwała w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski Uchwała V/25/2003 z dnia 2003-03-06* oraz planu nr 005 *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Uchwała XXXIII/161/2005 z dnia 2005-10-18.*

W granicach planu nr 002 niezagospodarowane jest ogółem ok. 5,97 ha powierzchni, której przeznaczeniem jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami nieuciążliwymi.

W granicach planu nr 004 niezagospodarowane jest ogółem ok. 0,38 ha powierzchni, której przeznaczeniem jest stacja paliw oraz usługi związane z handlem, turystyką oraz motoryzacją.

W granicach planu nr 005 niezagospodarowane jest:

- ok. 10,72 ha powierzchni, której przeznaczeniem jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami nieuciążliwymi (w tym zakłada się, że ze względu na mieszany charakter zabudowy ok. 20% tej powierzchni będzie pełniło funkcję zabudowy usługowej),
- ok. 21,92 ha powierzchni, której przeznaczeniem jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i/lub zabudowa zagrodowa,
- ok. 16,16 ha powierzchni, której przeznaczeniem jest zabudowa usługowa, usług publicznych, usług rekreacji i turystyki, usług sakralnych i kościelnych,
- ok. 7,26 ha powierzchni, której przeznaczeniem jest zabudowa produkcyjna, produkcyjno- usługowa.

Szczegółowe wyliczenia przedstawia zestawienie poniżej:

PLAN NR 001			
OZNACZENIE	POWIERZCHNIA W PLANIE w ha	POWIERZCHNIA ZABUDOWANA w ha	POWIERZCHNIA NIEZABUDOWANA (różnica powierzchni przeznaczenia i powierzchni zabudowanej) w ha
MN	0,32	0,32	0
PLAN NR 002			
OZNACZENIE	POWIERZCHNIA W PLANIE w ha	POWIERZCHNIA ZABUDOWANA w ha	POWIERZCHNIA NIEZABUDOWANA (różnica powierzchni przeznaczenia i powierzchni zabudowanej) w ha
1MN	0,51	0	0,51
2MN	0,4	0	0,4

3MN	0,63	0	0,63
4MN	0,17	0,15	0,02
5MN	0,8	0,27	0,53
6MN	1,53	0,79	0,74
7MN	1,2	0,11	1,09
8MN	0,52	0	0,52
9MN	0,35	0	0,35
1MNU	2,37	2,37	0
2MW	0,19	0,19	0
3MNU	0,64	0,64	0
2MNU	1,44	1,44	0
1MW	2,55	1,83	0,72
5MNU	0,55	0,09	0,46
6MNU	0,21	0,21	0
4MNU	0,39	0,39	0
	14,45		14,45
PLAN NR 003			
OZNACZENIE	POWIERZCHNIA W PLANIE w ha	POWIERZCHNIA ZABUDOWANA w ha	POWIERZCHNIA NIEZABUDOWANA (różnica powierzchni przeznaczenia i powierzchni zabudowanej) w ha
121MNj	0,37	0,37	0
122MNj	0,14	0,14	0
MJU	0,56	0,56	0
123MNj	0,32	0,32	0
124MNj	0,47	0,47	0
PLAN NR 004			
OZNACZENIE	POWIERZCHNIA W PLANIE w ha	POWIERZCHNIA ZABUDOWANA w ha	POWIERZCHNIA NIEZABUDOWANA (różnica powierzchni przeznaczenia i powierzchni zabudowanej) w ha
U	0,07		0,07
KS	0,31		0,31
PLAN NR 005			
OZNACZENIE	POWIERZCHNIA W PLANIE w ha	POWIERZCHNIA ZABUDOWANA w ha	POWIERZCHNIA NIEZABUDOWANA (różnica powierzchni przeznaczenia i powierzchni zabudowanej) w ha
1 TO	0,17	0,11	0,06
10 MNU	0,96	0,96	0
100 PS	0,96	0,96	0

102 MN	2,2	0	2,2
103 RMMN	1,5	0,58	0,92
104 MN	1,12	1,12	0
106 MNU	0,94	0,94	0
11 MN	2,24	2,02	0,22
110 MN	2,7	1,37	1,33
112 PU	0,85	0,85	0
114 MN	0,96	0,74	0,22
115 MN	0,88	0,88	0
116 PS	1,53	1,53	0
12 i 13 UKS	1,18	0,93	0,25
13 P	0,48	0,48	0
14 MN	1,86	0,44	1,42
15 MN	0,93	0,35	0,58
15 RPMN	1,19	0,25	0,94
16 MN	0,37	0,37	0
16 RPRZ	1,53	0,03	1,5
18 MNU	0,87	0,38	0,49
19 P	0,42	0,42	0
1R M	0,69	0,48	0,21
2 RM	0,92	0	0,92
2 TO	1,54	0	1,54
2 U	0,45	0,45	0
2 UT	17,9	0,81	17,09
20 MN	2,46	2,3	0,16
21 MNRM	1,38	0,92	0,46
21 RU	0,49	0,49	0
23 MN	3,5	3,5	0
24 PU	1,8	1,8	0
25 RP	0,66	0	0,66
26 ZLU	0,21	0,21	0
27 RP	0,44	0	0,44
3 MNU	0,76	0,76	0
3 RM	3,1	0,78	2,32
31 KS	0,19	0,19	0
32 MN	0,09	0,09	0
33 UP	0,44	0,44	0
34 UP	0,27	0,27	0
35 MNU	0,34	0,34	0
36 UP	7,28	7,28	0
37 MNU	0,88	0,74	0,14
38 MNU	0,32	0,2	0,12
39 MNMW	0,6	0,6	0
4 RMMN	0,25	0	0,25
4 U	0,35	0,35	0

40 UP	0,24	0,24	0
41 MN	0,5	0,5	0
42 MN	0,32	0,32	0
43 MNU	1,42	1,42	0
44 MN	0,68	0,68	0
45 MN	0,63	0,46	0,17
46 MN	1,27	1,27	0
47 MN	0,79	0,68	0,11
48 MN	2,43	1,8	0,63
4RM	3,4	0,96	2,44
5 EE	0,4	0,4	0
5 MN	0,9	0,9	0
50 MN	6,29	4,15	2,14
51 MN	2,34	1,97	0,37
52 MN	1,39	1,33	0,06
53 UP	0,1	0,1	0
54 MN	2,36	2,36	0
55 UH	0,54	0,29	0,25
56 WZ	0,95	0	0,95
57 EE	0,04	0,04	0
58 MN	0,76	0,76	0
6 MN	1,1	1,1	0
60 WZ	0,21	0,21	0
61 WZ	0,04	0,04	0
62 WZ	0,05	0,05	0
64 P	3,79	3,79	0
65 P	1,5	0,32	1,18
66 PU	1,68	1,05	0,63
7 MW,MN	0,6	0,6	0
7 Tk	0,92	0,92	0
70 R-PS	3,9	0	3,9
71 R-PS	6,4	0	6,4
72 R-PS	4,26	0,02	4,24
73 RMPS	0,55	0,2	0,35
74 RP,P,S	1,23	0	1,23
75 MN,RM	5,25	1,82	3,43
76 EE	0,36	0,36	0
76 MN	2,9	2,35	0,55
77 P	0,21	0,21	0
79 RMMN	2,1	0,55	1,55
8 MNU	0,46	0,46	0
80 RMMN	3,61	0,17	3,44
81 RMMN	2,8	0	2,8
82 RMMN	2,5	0,51	1,99
83 MN	0,91	0,74	0,17

86 KS	0,53	0,41	0,12
87 PU	3,81	0,38	3,43
89 ZPU	0,33	0,16	0,17
9 U	0,32	0,32	0
90 SUW	1,55	1,55	0
91 PS	2,83	2,83	0
92 PS	1,85	0	1,85
93 PS	1,48	1,48	0
95 SUR-ZL	1,18	0	1,18
97 TT	0,11	0,11	0
98 S,U,ZL,R-ZL	2,82	0	2,82

Obliczając szacunkową chłonność położonych na terenie miasta niezagospodarowanych obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod nową zabudowę, przyjęto założenia:

- wielkość działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 1500mkw.
- wielkość działki budowlanej dla zabudowy zagrodowej: 2500mkw.
- powierzchnia użytkowa 1 budynku mieszkalnego w zabudowie jednorodzinnej: 100 mkw.

	Chłonność	Potencjalna wielkość działki	Potencjalna liczba nowych działek
Powierzchnia obszarów niezabudowanych o funkcji mieszkaniowej wraz z usługami, jako funkcją dopełniającą (której udział oszacowano na 20% powierzchni)	85 760 mkw	1500 mkw	57
Powierzchnia obszarów niezabudowanych o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, w tym zagrodowej	219 200 mkw	2500 mkw	88
			145

Chłonności w odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej nie wyliczano ze wskaźników zawartych w planach z uwagi na to, że powstająca w mieście zabudowa odbiega charakterem od tej dopuszczonej ustaleniami planów. Dzieje się tak, iż wskaźniki odnoszą się do wszystkich budynków możliwych doz lokalizowania na danej działce, a nie tylko budynków mieszkalnych. W związku z tym, powyższe założenia uśrednionej powierzchni działki budowlanej związanej z zabudową mieszkaniową odzwierciedlają typową formę parametry zainwestowania.

Przyjmując powyższe, potencjalnie istnieje możliwość wyznaczenia ok. 145 nowych działek budowlanych, na których łączna powierzchnia użytkowa mieszkań będzie wynosić ok. 14 500 mkw.

Dla pozostałych terenów zabudowy przyjęto, że średni wskaźnik powierzchni użytkowej budynków o funkcji podstawowej do powierzchni działki budowlanej wynosi

(wskaźnik ten nie jest wskaźnikiem intensywności zabudowy określanym obowiązkowo w planach miejscowych ponieważ odnosi się do powierzchni użytkowej budynków, nie zaś do powierzchni całkowitej, odliczono więc w tym wypadku powierzchnie nie użytkowe budynków): dla terenów zabudowy produkcyjnej, magazynów i usług ponadpodstawowych w tym związanych z obsługą komunikacji samochodowej– 0,2, dla usług komplementarnych z funkcją mieszkaniową – usług podstawowych, w tym usług publicznych i społecznych – 0,3. Powyższe wskaźniki intensywności są spowodowane dużą terenochłonnością ww. form zagospodarowania przy braku dużej powierzchni użytkowej budynków. W przypadku zabudowy produkcji, magazynów i usług ponadpodstawowych wzięto pod uwagę, iż w ramach tych terenów będą realizowane takie funkcje jak produkcja, składy, magazyny, bazy transportowe, usługi, w tym obsługujące komunikację samochodową takie jak stacje paliw, myjnie zewnętrzne itp., których funkcjonowanie jest związane z potrzebą realizacji otwartych powierzchni magazynowo – składowych, parkingów dla aut osobowych klientów i pracowników oraz aut ciężarowych, placów manewrowych, obiektów zewnętrznych obsługi pojazdów, a także związane jest z potrzebą kształtowania zieleni izolacyjnej w przypadku terenów położonych na styku z terenami mieszkaniowymi. Ponadto stosunkowo duża część realizowanych budynków położonych na terenach aktywności gospodarczej to obiekty jednokondygnacyjne – hale produkcyjne, magazyny, obiekty handlowe. W przypadku terenów usług publicznych, w szczególności szkół czy też innych funkcji społecznych, znaczną część terenu stanowią tereny zieleni, sportu i rekreacji oraz parkingi.

	Powierzchnia niezabudowana	Wskaźnik	Wynik
Powierzchnia obszarów niezabudowanych o funkcji usługowej, usług publicznych, usług rekreacji i turystyki, usług sakralnych i kościelnych ito	161 600 mkw	0,3	48 480 mkw
Powierzchnia obszarów niezabudowanych o funkcji zabudowy produkcyjnej, magazynów i składów	72 600 mkw	0,2	14 520 mkw

Podsumowując, w mieście Stoczek Łukowski istnieje możliwość zlokalizowania ok. 48 500 mkw. powierzchni użytkowej zabudowy związanej z szeroko pojętą zabudową usługową oraz ok. 14 520 mkw. powierzchni użytkowej związanej z produkcją, składami i magazynami.

Porównanie maksymalnego w skali miasta zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

	maksymalne w skali miasta zapotrzebowanie na nową zabudowę	chłonność obszarów (mkw)	wynik (mkw)	komentarz
zabudowa mieszkaniowa	9 357	14 500	-5 143	Nie przekracza sumy powierzchni

				użytkowej - nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami luk urbanistycznych
zabudowa usługowa	7 484	48 500	-41 016	Nie przekracza sumy powierzchni użytkowej - nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami luk urbanistycznych
zabudowa produkcyjna	32 200	14 520	17 680	Przekracza sumę powierzchni użytkowej - nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami luk urbanistycznych

Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową w zestawieniu z łączną chłonnością obszarów wskazuje, iż maksymalne w skali miasta zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową jest mniejsze niż chłonność obszarów wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy. Zatem w kierunkach zagospodarowania przestrzennego w pierwszej kolejności należy wskazywać lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej w lukach urbanistycznych, tj. na obszarach niezabudowanych ale przeznaczonych w planach pod zabudowę. Jednakże część z tych obszarów nie zostanie nigdy wykorzystana z uwagi na tzw. „błąd planistyczny" to jest na cechy działek, które obniżają ich atrakcyjność i łatwość zagospodarowania, m.in. na ich geometrię, nieuregulowany status prawny, ograniczenia w zagospodarowaniu (np. strefy techniczne obiektów i sieci infrastruktury itp., uwarunkowania środowiskowe) czy też niesprzyjające sąsiedztwo.

Wobec powyższego wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej możliwe jest jedynie przy jednoczesnym zaniechaniu realizacji innych, wcześniej wskazanych terenów. Predysponowane do tego są szczególnie obszary wzdłuż dróg publicznych o istotnym znaczeniu w skali miasta oraz terenów okolicznych lub też tereny o szczególnych walorach zagospodarowania. Warto podkreślić, iż zabudowa na tych obszarach będzie w znakomitej większości zabudową o funkcji mieszanej, z usługami w roli funkcji dopełniającej bądź nawet równorzędnej. Związane jest to z wciąż wzrastającym standardem życia mieszkańców Stoczka Łukowskiego, chęcią posiadania usług ponadpodstawowych w jak najbliższej okolicy oraz o jak największej ofercie i różnorodności, czego odzwierciedleniem są składane wnioski mieszkańców Stoczka Łukowskiego w sprawie zmiany zapisów Studium.

7. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Przeważająca część gruntów miasta Stoczek Łukowski znajduje się w rękach prywatnych (70,7%). Strukturę własnościową gruntów przedstawia tabela poniżej:

Tab. 23. Stan prawny gruntów w mieście Stoczek Łukowski (stan na dzień 1 stycznia 2020r.)

Rodzaj gruntów	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w % do powierzchni ogółem
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	54	5,9
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	26	2,8
Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0	0
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	115	12,6
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	7	0,8
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
Grunty osób fizycznych	647	70,7
Grunty spółdzielni	1	0,1
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	9	1
Wspólnoty gruntowe	38	4,2
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	6	0,7
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	0	0
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0

Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w powyższych grupach	12	1,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych ze Starostwa Powiatowego w Łukowie, Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

8. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Charakterystycznym elementem rzeźby terenu miasta jest krawędź wysoczyzny, która schodzi do doliny rzeki Świder. Jest to rejon bardzo atrakcyjny pod względem krajobrazowym, lecz jednocześnie, zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym miasta Stoczek Łukowski, zagrożony uruchomieniami powierzchniowych ruchów masowych. Jednak według danych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie miasta Stoczek Łukowski nie występują osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski z 2002 r. napisano:

„Generalnie budowa geologiczna miasta nie wyróżnia się specjalnymi, szczególnymi cechami. Warunki dla posadowienia standardowych budowli są dobre. Ograniczenia wynikają głównie z niekorzystnych warunków wodnych lub znacznych spadków.”

9. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Przez teren miasta przebiega granica Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - zachodnia część położona jest w obrębie GZWP nr 222 „Dolina Środkowej Wisły (Warszawa-Puławy)”, a wschodnia i centralna w obrębie GZWP nr 223 „Dolina Kopalna Górnego Liwca”. Występowanie wód podziemnych na terenie miasta Stoczek Łukowski szczegółowo omówiono w części UWARUNKOWANIA niniejszego Studium w rozdziale 2.6. *Wody podziemne*.

Na terenie miasta nie występują udokumentowane złoża kopalin ani kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

10. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie miasta Stoczek Łukowski nie występują tereny górnicze.

11. UWARUNKOWANIA KOMUNIKACYJNE

Na system drogowy Stoczka Łukowskiego składają się drogi obsługujące miejscowe potrzeby komunikacyjne oraz drogi o znaczeniu ponadlokalnym, tj. droga krajowa nr 76 relacji Wilga - Stoczek Łukowski - Łuków oraz droga wojewódzka nr 803 relacji Siedlce - Stoczek Łukowski. Droga krajowa i wojewódzka zapewniają miastu powiązania między innymi z Warszawą, Lublinem i Siedlcami. Mankamentem jest jednak to, iż przebiegają przez

jego centrum, a ich skrzyżowanie ma nieodpowiednie parametry geometryczne, co grozi wypadkowością.

Poniżej zaprezentowano wykaz dróg miasta Stoczek Łukowski (opracowany na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta 11.2020 r. oraz 12.2021 r.).

Wykaz dróg Miasta Stoczek Łukowski

Ulice gminne:

L.p.	Numer drogi	Nazwa ulicy
1.	102564 L	Wojska Polskiego
2.	102567 L	Cicha
3.	102568 L	Na Skarpie
4.	102569 L	Armii Krajowej
5.	102570 L	Kanałowa
6.	102571 L	Kolejowa
7.	102572 L	Konopiankowa
8.	102573 L	Pl. Tadeusza Kościuszki
9.	102574 L	Letnia
10.	102575 L	1-ego Maja
11.	102576 L	Ośrednia
12.	102577 L	Polna
13.	102578 L	PCK
14.	102579 L	Poprzeczna
15.	102580 L	Przechodnia
16.	102566 L	Stodolna
17.	102565 L	Szkolna
18.	102581 L	Aleksandra Świętochowskiego
19.	102582 L	Targowa
20.	102583 L	Benedykta Tynelskiego
21.	102584 L	Wiatraczna
22.	102607 L	Pl. Stanisława Wielgoska
23.	102585 L	Wilcza Wola
24.	102586 L	Wiśniowa
25.	102587 L	Krótka
26.	102593 L	Akacjowa
27.	102594 L	Dębowa
28.	102592 L	Głogowa
29.	102595 L	Jesionowa
30.	102597 L	Kasztanowa
31.	102596 L	Klonowa
32.	102591 L	Lipowa
33.	102599 L	Modrzewiowa
34.	102598 L	Świerkowa
35.	102589 L	Ks. Stanisława Brzóski

36.	102590 L	14-ego Lutego
37.	102588 L	Wincentego Witosa
38.	102600 L	Henryka Sienkiewicza
39.	102601 L	Adama Mickiewicza
40.	102602 L	Juliusza Słowackiego
41.	102603 L	Władysława Reymonta
42.	102604 L	Stanisława Żeromskiego
43.	102605 L	Południowa
44.	102606 L	Zachodnia
45.	102608 L	Leśna
46.		Przemysłowa
47.		Nowoprojektowana

Drogi powiatowe: 5 068 m

L.p.	Droga Powiatowa	Nr drogi	Długość
1.	Dwernickiego	1364 L	1760
2.	Piaski	1302 L	645
3.	Ostoi	1304 L	318
4.	Kościelna	1301 L	1670
5.	Wiejska	1324 L	675
6.	Dojazd do stacji PKP	1305 L	-

Droga wojewódzka

ul. J. Piłsudskiego - Sikorskiego **nr 803**

Droga krajowa: 4,206 km

ul. Piłsudskiego - Wyzwolenia - Partyzantów **(nr 76)**

Ponadto przez Stoczek Łukowski przechodzi dwutorowa linia kolejowa znaczenia państwowego nr 12 relacji Skierniewice - Pilawa - Łuków dla ruchu towarowego i tranzytowego pełniąca funkcje obwodnicy warszawskiego węzła kolejowego. Linia kolejowa należy do korytarza transportowego C-E20.

12. UWARUNKOWANIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

12.1. Gospodarka wodno - ściekowa [18]

Administratorem sieci wodociągowej w mieście jest Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej, który posiada stosowne pozwolenie wodno-prawne ważne do 7 września 2035 roku. Woda na terenie miasta pobierana jest z dwóch studni głębinowych nr 2a i nr 3 z głębokości ponad 110 m p.p.t. Studnie głębinowe pracują przemiennie, są sterowane komputerowo przez stację uzdatniania wody AKSUW 60. Nad gospodarką wodną pod względem przydatności wody do spożycia kontrolę sprawuje Państwowy Powiatowy

[18] Informacje pozyskano z Raportu o stanie Miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok.

Inspektor Sanitarny w Łukowie. Badania wody są wykonywane przez firmę SGS Eko Projekt Pszczyna.

W 2020 r. wydobyto 121 039 m³ wody. Średni dobowy pobór wody wyniósł 336 m³.

Długość sieci wodociągowej na koniec 2020 roku wynosiła:

- magistrala 0,8 km
- sieć uliczna rozdzielcza 14,9 km
- podłączeń do budynków 10,7 km

Do sieci wodociągowej jest podłączonych ok. 96% mieszkańców - z tego 592 przyłącza do indywidualnych gospodarstw domowych, 99 przyłączy do zakładów i bloków mieszkalnych. Na terenie miasta znajduje się 1 czynny zdrój uliczny. Wodociąg miejski zapewnia pełne zabezpieczenie p.poż w postaci 21 hydrantów podziemnych i 31 nadziemnych.

W 2020 roku przeprowadzono modernizację automatycznej stacji uzdatniania wody w Stoczku Łukowskim. Wymieniono m.in. pompy oraz złoża filtracyjne. Modernizacja miała na celu poprawę dostępności do wysokiej jakości wody na terenie miasta, co niewątpliwie przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Do sieci kanalizacyjnej na terenie miasta podłączonych jest 590 odbiorców indywidualnych oraz 74 podłączenia to zakłady i bloki mieszkalne. Długość sieci ulicznej wynosi 13,8 km, przyłączy do budynków 11,9 km.

Zakład posiada pozwolenie wodno-prawne ważne do 28 kwietnia 2026 r. Ścieki z terenu Miasta są odprowadzane do miejskiej oczyszczalni ścieków kolektorem sanitarnym. Przepustowość oczyszczalni wynosi max. 630 m³/d.

Na terenie miasta jest siedem przepompowni ścieków, które są niezbędne ze względu na ukształtowanie terenu miasta: 2 przepompownie na ul. Lipowej oraz po jednej na ul. Dwernickiego, Ostoi, Kościelnej, Sikorskiego i na terenie oczyszczalni.

Od odbiorców indywidualnych, którzy nie posiadają podłączenia do sieci sanitarnej ścieki są odbierane i dowożone do oczyszczalni samochodem asenizacyjnym. Na terenie miasta posiadamy zarejestrowane 21 zbiorniki bezodpływowe.

W 2020 roku oczyszczalnia oczyściła 183 384 m³ ścieków dopływających i dowożonych oraz zmieszanych z wodami deszczowymi i filtracyjnymi. Średni dobowy przepływ ścieków wyniósł 509 m³.

12.2. Zaopatrzenie w ciepło

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2022 r.), miasto nie posiada zorganizowanego systemu cieplnego. Źródłem ciepła w mieście są kotłownie na paliwa ciekłe tj. (gaz i olej) oraz na paliwo stałe tj. węgiel lub koks.

12.3. Gospodarka odpadami [19]

W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi miasto Stoczek Łukowski do 30 czerwca 2020 r. odbierało odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych oraz z nieruchomości niezamieszkałych zlokalizowanych na terenie miasta. Od dnia 1 lipca 2020 r. uchwałą nr XVIII/108/2020 postanowiono o wyłączeniu z systemu odbierania odpadów komunalnych właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy. W związku z tym właściciele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani zostali do zawarcia indywidualnych umów na odbiór odpadów komunalnych z podmiotem wpisanym do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych – na zasadzie wolnego wyboru.

Właściciele nieruchomości mają możliwość pozbywania się każdej ilości wytworzonych odpadów komunalnych, zbieranych w sposób selektywny lub zmieszany.

Mieszkańcy miasta w ramach wnoszonej opłaty mogą pozbywać się problemowych odpadów (m.in. meble i inne odpady wielkogabarytowe), które należy dostarczyć we własnym zakresie do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanego na terenie bazy Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Stoczku Łukowskim przy ul. Kościelnej 7. Odpady w PSZOK gromadzone są selektywnie, w sposób bezpieczny dla środowiska w pojemnikach i luzem w wyznaczonych boksach. Odpady te wywożone są przez firmę Eko Lider, która w 2020 r. świadczyła usługę wywozu i zagospodarowania odpadów w mieście.

W roku 2020 od mieszkańców odebrano następujące ilości odpadów:

Zmieszane odpady komunalne	320,49 Mg
Opakowania z papieru i tektury	41,59 Mg
Opakowania z tworzyw sztucznych	41,63 Mg
Opakowania ze szkła	43,02 Mg
Odpady ulegające biodegradacji	114,78 Mg
Inne odpady nie ulegające biodegradacji	105,68 Mg
Zmieszane odpady opakowaniowe	6,00 Mg
Żużle, popioły paleniskowe	9,60 Mg
Odpady wielkogabarytowe	4,66 Mg
Zmieszane odpady z betonu, gruzu	4,01 Mg
RAZEM	691,46 Mg

[19] Informacje pozyskano z Raportu o stanie Miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok.

Wykres 10. Udział odpadów zmieszanych i segregowanych w ogólnej masie odpadów.

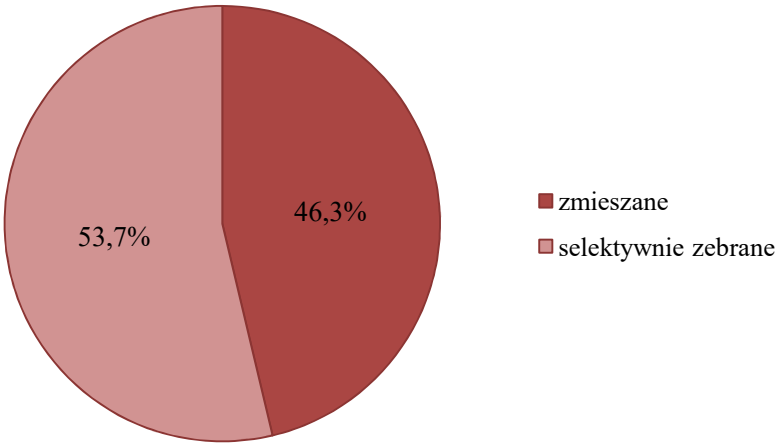

Źródło: Raport o stanie miasta Stoczek Łukowski za 2020 rok

W 2020 r. systemem odbioru odpadów objętych było, na podstawie złożonych deklaracji, 540 gospodarstw domowych. Osób zamieszkałych na terenie miasta objętych systemem odbioru i zagospodarowania odpadów (według złożonych deklaracji) było ok. 2080. Liczba ta nieznacznie się zmieniała w poszczególnych miesiącach.

W roku 2020 Miasto osiągnęło wymagane poziomy recyklingu. Jednak największy udział w zakresie zebranych odpadów segregowanych stanowiły odpady ulegające biodegradacji, a więc rozdrobnione gałęzie i krzewy, liście, skoszona trawa, czy obierki z owoców i warzyw. Pomimo wielu już lat segregacji odpadów, nie w każdym gospodarstwie domowym „jakość" segregacji odpadów jest odpowiednia.

W ramach programu usuwania azbestu Burmistrz Miasta podpisał umowę współpracy z Urzędem Marszałkowskim, który realizuje projekt „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego". W roku 2020 Urząd Miasta prowadził nabór wniosków i zgłoszeń lokalizacji wyrobów azbestowych. Wnioski złożyło 11 mieszkańców miasta. W 2020 r. nie były odbierane z terenu miasta wyroby z azbestu.

12.4. Zaopatrzenie w gaz ziemny

Stacja redukcyjno - pomiarowa gazu I stopnia zlokalizowana jest na działce nr 690/2 w okolicy ul. Ośredniej.

Od kilku lat ilość osób korzystających z sieci gazowej w mieście systematycznie wzrasta - w 2016 r. z sieci tej korzystało 378 osób, zaś w roku 2020 liczba ta wzrosła już do 1 464 osób (tj. 59% ogólnej liczby ludności). Długość czynnej sieci ogółem wynosiła w 2020 r. ok. 11,93 km, czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych było 184.

13. UWARUNKOWANIA DOTYCZĄCE ELEKTROENERGETYKI

13.1. Uwarunkowania zewnętrzne - powiązania ponadlokalne

Teren miasta Stoczek Łukowski jest miejscem lokalizacji ponadlokalnych elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych realizujących infrastrukturalne połączenia zewnętrzne miasta z gminami sąsiednimi.
Są to:
a) jednotorowa napowietrzna linia dystrybucyjna wysokiego napięcia 110 kV o relacji Elektrownia Kozienice – Stoczek Łukowski – Łuków pracująca w systemie sieci dystrybucyjnych stanowiących własność PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa, która ma duże znaczenie w systemie zasilania kilku północnych powiatów obecnego województwa lubelskiego, dostarcza bowiem energię elektryczną z elektrowni w Kozienicach do kilku stacji 110/15 kV, między innymi w Woli Kisielskiej gm. Stoczek Łukowski, Łukowie, Białej Podlaskiej, Radzyniu Podlaskim. Na terenie gminy miejskiej Stoczek Łukowski omawiana linia 110 kV jest w dobrym stanie technicznym;
b) sieć magistralnych linii dystrybucyjnych średniego napięcia 15 kV dostarczających energię elektryczną na teren miasta Stoczek Łukowski i gmin sąsiednich ze stacji 110/15 kV zlokalizowanej na terenie wsi Wola Kisielska w gminie wiejskiej Stoczek Łukowski.

13.1.1. Oddziaływanie linii 110 kV na środowisko

Napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV jest źródłem promieniowania elektromagnetycznego. Przez tereny miasta Stoczek Łukowski linia 110 kV biegnie głównie terenami rolnymi, w kilku miejscach zbliżając się do obszarów zabudowy. Lokalizacja w strefie jej oddziaływania obiektów kubaturowych odpowiadać musi ustaleniom zawartym w aktualnym ***Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz 2448),*** które określa dopuszczalne poziomy pól elektrycznych i magnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów pod zabudowę mieszkaniową i dla innych miejsc dostępnych dla ludności, nie podaje jednak konkretnych odległości i stref ochronnych.

Ze względu na skomplikowany sposób ustalania bezpiecznych odległości budynków mieszkalnych od linii 110 kV, budowanych według różnych rozwiązań technicznych, operatorzy sieci dystrybucyjnych określają te odległości w wymiarze po 20 m w obie strony od osi linii, co tworzy biegnący wzdłuż niej pas technologiczny o wymiarze 40 m.

13.1.2. Zasilanie energią elektryczną średniego napięcia 15 kV

Miasto Stoczek Łukowski zasilane jest ze stacji transformująco-rozdzielczej 110/15 kV noszącej nazwę RPZ Stoczek Łukowski, zlokalizowanej we wsi Wola Kisielska, tuż przy granicy z miastem.

Stacja jest podstawowym źródłem energii elektrycznej SN 15 kV dla gmin miejskiej i wiejskiej Stoczek Łukowski, części terenów gmin sąsiednich oraz zlokalizowanej na terenie miasta stacji SN/SN zasilającej trakcję kolejową PKP PLK.

RPZ Stoczek Łukowski zasila system magistralnych dystrybucyjnych linii średniego napięcia tworzących zewnętrzne powiązania stacji 110/15 kV Stoczek Łukowski z sąsiednimi

stacjami 110/15 kV w Mrozach, Kotuniu, Siedlcach, Łukowie, Garwolinie, Sobolewie i stacją 30/15 kV w Krzywdzie.

Stacja jest w dobrym stanie technicznym, została zmodernizowana, posiada odpowiednie zapasy mocy i wolne pola w rozdzielni SN 15 kV.

W ciągu ostatnich kilku lat system linii 15 kV wychodzących ze stacji 110 kV został istotnie zmodernizowany i rozbudowany. W podstawowym zasilaniu miasta Stoczek Łukowski udział bierze obecnie kilka magistralnych kablowo-napowietrznych linii SN 15 kV, które tworzą rozległy i dobrze ubezpieczony system linii pierścieniowych, choć niektóre odcinki linii napowietrznych wymagają jeszcze częściowych modernizacji i przebudowy na linie kablowe.

Linie magistralne łączą się ze sobą w punktach węzłowych wyposażonych w odłączniki realizujące stałe podziały zasilania, które wraz z odłącznikami sekcyjnymi w trzonach linii i przy odgałęzieniach powiązań międzymagistralnych umożliwiają przełączenie zasilania z podstawowego na rezerwowe.

Podstawowe znaczenie w zasilaniu miasta Stoczek Łukowski mają 3 lokalne linie o nazwach: Stoczek 1, Stoczek 2 i ZSZ, a jedynie kilka miejskich stacji 15/0,4 kV zasilanych jest z ponadlokalnych linii Siedlce i Latowicz.

W podsumowaniu stwierdzić należy, że Stoczek Łukowski, posiadając tuż przy swych granicach stację 110/15 kV dysponującą dużą rezerwą mocy przyłączeniowej oraz dobrze rozwinięty system magistralnych linii SN 15 kV, ma bardzo dobre warunki rozwoju wynikające z poziomu zaopatrzenia w energię elektryczną średniego napięcia 15 kV. Daje to miastu możliwość zasilania nowych terenów budownictwa mieszkaniowego oraz obiektów przemysłowych i usługowych o dużych (rzędu megawatów) zapotrzebowaniach na moc szczytową i wymagających zasilania z dwóch linii magistralnych średniego napięcia. Istotne znaczenie ma również możliwość przyłączania lokalnych źródeł energii elektrycznej wytwarzanej z OZE.

13.2. Uwarunkowania wewnętrzne

13.2.1. Lokalne sieci dystrybucyjne

Tworzą je urządzenia (stacje trafo 15/0,4 kV wraz z zasilającymi je odcinkami linii SN 15kV, linie niskiego napięcia nN 0,4 kV z przyłączami), których zadaniem jest zaopatrzenie w energię elektryczną niskiego napięcia odbiorców poszczególnych rejonów miasta. W Stoczku Łukowskim urządzenia lokalne to jeszcze w znacznej mierze promieniowo zasilane sieci napowietrzne występujące głównie na obszarach peryferyjnych, natomiast sieci w centralnych rejonach są już w znacznej mierze przebudowane na pierścieniowe układy kablowe. Na 25 stacji trafo 15/0,4 kV, 9 wybudowano lub przebudowano na obiekty wnętrzowe, pozostałe to jeszcze słupowe stacje napowietrzne. Część z nich wymaga już przebudowy i modernizacji. Istotnych działań inwestycyjnych wymagają również napowietrzne linie niskiego napięcia wykonane ponad 30 lat temu. Na terenie miasta występują jeszcze napowietrzne linie 0,4 kV wybudowane w latach 70-tych z użyciem przewodów o małym przekroju i dużej długości obwodów. Jest to powodem występowania dużych spadków napięć u odbiorców zlokalizowanych na końcach obwodów,

często brak jest możliwości przyłączania nowych odbiorców o większych mocach przyłączeniowych.

13.2.2. Odnawialne źródła energii

Tereny miasta nie mają odpowiednich uwarunkowań przestrzennych do intensywnego rozwoju ekologicznych (wykorzystujących OZE) źródeł energii elektrycznej o jednostkowych mocach zainstalowanych powyżej 500 kW, a w przypadku farm fotowoltaicznych powyżej 1 MW. Wymogi środowiskowe określone w przepisach szczególnych wykluczają tu budowę elektrowni wiatrowych, a niewielka stosunkowo dostępność gruntów niezabudowanych mocno ogranicza lokalizację farm fotowoltaicznych o mocach powyżej 1MW. Jedynym segmentem energetyki odnawialnej mogącym się rozwijać jest fotowoltaiczna mikroenergetyka prosumencka. Instalacje prosumenckie o mocach do 50 kW przyłączane są do dystrybucyjnych sieci niskiego napięcia i produkują energię elektryczną na potrzeby indywidualnych inwestorów. Według informacji uzyskanej z urzędu miasta, instalacje tego segmentu zasilają jedynie obiekty prywatne, natomiast obiekty publiczne, w tym samorządowe nie posiadają jeszcze mikroźródeł energii elektrycznej wykorzystujących OZE.

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

We wnioskach do niniejszego Studium Zarząd Województwa Lubelskiego informuje, iż w granicach gminy Stoczek Łukowski nie wskazuje się inwestycji celu publicznego wynikających z odpowiednich dokumentów przyjętych przez Sejmik Województwa Lubelskiego lub Zarząd Województwa Lubelskiego, identyfikuje się natomiast inne zadania inwestycyjne celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (rozdz. VIII Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego). Zadania te obejmują:

1) modernizację linii kolejowej nr 12/C-E20 Skierniewice - Łuków z dostosowaniem do prędkości 101-120 km/h - zadanie inwestycyjne umieszczone w Master Planie dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 r., Krajowym Programie Kolejowym do 2023 roku oraz w Dokumencie Implementacyjnym do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.),
2) budowę linii 400 kV relacji Kozienice-Siedlce Ujrzanów - zadanie inwestycyjne umieszczone w KPZK 2030,
3) rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków - zadanie inwestycyjne umieszczone w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (V aktualizacja).

15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z Hydroportalem, dostępnym na stronie projektu *Informatyczny System Osłony Kraju*, na terenie miasta Stoczek Łukowski występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. Zasięg ww. obszarów zobrazowano na mapie *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* oraz na mapie

Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Zagrożenie zjawiskiem powodzi zostało także uwzględnione w Gminnym Planie Zarządzania Kryzysowego Miasta Stoczek Łukowski z 2011 roku, w którym zanotowano:

„Ze względu na to, że rzeka Świder spławia swoje wody z terenu gminy, to brak dopływu wód z zewnątrz wyklucza możliwość wystąpienia powodzi na terenie Miasta Stoczek Łukowski. W wyniku deszczów krótkotrwałych o dużym natężeniu, bądź też gwałtownego topnienia śniegu istnieje możliwość wystąpienia lokalnych podtopień we wschodniej i północnej części miasta."

II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Cele polityki przestrzennej

Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta oraz jego polityka przestrzenna muszą uwzględniać zasadę zrównoważonego rozwoju, bazującą na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno - kulturowej. Jak wskazano w Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2020 (z perspektywą do 2022 r.), *celem polityki rozwoju jest efektywne wykorzystanie potencjałów lokalnej i regionalnej szansy ożywienia gospodarczego i intelektualnego oraz wzrostu integracji społecznej i przestrzennej miasta Stoczek Łukowski przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju z szacunkiem dla historii i kultury miasta.*

Mając powyższe na uwadze, oraz na podstawie analizy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego określonych w I części Studium, wskazuje się na stępujące cele polityki przestrzennej miasta Stoczek Łukowski:

- Utrzymanie roli miasta jako lokalnego ośrodka administracyjnego, oświatowego i gospodarczego, pełniącego funkcję obsługi mieszkańców zarówno miasta, jak i gminy wiejskiej Stoczek Łukowski.
- Uporządkowanie funkcjonalno - przestrzenne i estetyczne zabudowy oraz poprawa wizerunku miasta.
- Dążenie do dogęszczania zabudowy lub jej koncentracji na obszarach urbanizacji.
- Ochrona mieszkańców przed istniejącymi uciążliwościami m.in. poprzez lokalizowanie zabudowy przeznaczonej na czasowy i stały pobyt ludzi poza zasięgiem istniejących uciążliwości, takich jak: hałas, drgania.
- Wzbogacenie lokalnego rynku pracy i przeciwdziałanie bezrobociu głównie poprzez wyznaczenie terenów aktywności gospodarczej na południe od linii kolejowej.
- Wspieranie rozwoju istniejących zakładów usługowych, produkcyjnych, magazynowych i składowych.
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych miasta dla rozwoju funkcji rekreacji i wypoczynku.

- Ochrona terenów i obiektów o wysokich wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych.
- Ochrona krajobrazu kulturowego poprzez m.in. poprzez: respektowanie historycznych układów zabudowy, projektowanie nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnego charakteru zabudowy lub w innych formach harmonizujących z krajobrazem kulturowym.
- Planowanie i realizacja inwestycji w mieście z uwzględnieniem potrzeby ochrony środowiska przyrodniczo - krajobrazowego.
- Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną na istniejących terenach zabudowanych oraz przygotowanie terenów pod nowe inwestycje poprzez kompleksowe uzbrojenie terenu.
- Poprawa stanu istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów

Kierunki rozwoju gminy Miasto Stoczek Łukowski stanowią kontynuację ustaleń przyjętych w Studium uchwalonym uchwałą Nr III/19/2002 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 grudnia 2002 roku, ustaleń przyjętych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta oraz ustaleń przyjętych w Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015 - 2020 (z perspektywą do 2022 r.); sformułowane zostały w oparciu o przyjęte kierunki zmian, jednocześnie aktualizując je i dostosowując do obecnych wymogów prawa i potrzeb rozwoju miasta, a także w oparciu o analizę istniejących uwarunkowań.

Miasto Stoczek Łukowski posiada pięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych łącznie dla ok. 92,8 % powierzchni miasta. Z uwagi chociażby na sytuację demograficzną miasta, nie widzi się potrzeby wyznaczania całkowicie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej poza obecną strefą urbanizacji. Jako kierunek rozwoju przestrzennego wskazuje się zatem dogęszczanie istniejącej zabudowy oraz jej koncentrację w obszarze urbanizacji, by zapobiec zjawisku rozlewania się miasta, a także wskazuje się - według potrzeb - zmianę przeznaczenia terenów, określonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta Stoczek Łukowski, bądź sporządzenie nowych opracowań.

Dla miasta Stoczek Łukowski nie sporządzono audytu krajobrazowego. W związku z tym nie określa się kierunków zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów wynikających z audytu krajobrazowego.

2. OKREŚLENIE STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ

Struktura funkcjonalno-przestrzenna została przedstawiona na mapie Studium *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*.

Na obszarze miasta przewiduje się realizację zabudowy o charakterze mieszkaniowym, usługowym, produkcyjno-usługowym, zagrodowym oraz zabudowy związanej z działalnością gospodarczą i eksploatacją surowców mineralnych.

Wskazane tereny zaleca się wyposażyć w infrastrukturę techniczną na warunkach określonych przepisami odrębnymi oraz *Kierunkami rozwoju infrastruktury technicznej* przyjętymi w niniejszym Studium.

W zakresie kształtowania zagospodarowania terenów przewidzianych do zainwestowania kubaturowego obowiązują następujące zasady:

- wyeksponowanie wartości architektury współczesnej oraz ciekawych rozwiązań urbanistycznych,
- forma architektoniczna budynków mieszkalnych, mieszkalno-usługowych, usługowych, produkcyjnych i innych związanych z działalnością gospodarczą, powinna harmonijnie wpisywać się w krajobraz poprzez kształtowanie jej w nawiązaniu do architektury regionalnej, w szczególności w budownictwie mieszkaniowym, oraz eksponować wartości architektury współczesnej w zakresie konstrukcji obiektu, formy obiektu, materiałów budowlanych i detali architektonicznych,
- dopuszczalne wysokości nowoprojektowanej zabudowy:
    - dla terenów zabudowy: MN/U, U/MN, RM/MN/U, UT, US, UŁ - do 12m,
    - dla terenów zabudowy MW, MW/U, MW/MN - do 18m,
    - dla terenów zabudowy: U, P/U, AG – nie wyższe niż 15m (z wyjątkiem części budynku, budowli lub urządzeń, które muszą być wyższe ze względu na technologię produkcji lub ochronę środowiska),
    - dla terenów zabudowy UP (w tym obiekty sakralne) – nie ogranicza się wysokości.

TERENY ZABUDOWY

MW tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej

Obejmują tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. W parterach budynków dostępnych od ulicy dopuszcza się możliwość sytuowania usług nieuciążliwych nie kolidujących z funkcją mieszkaniową. Dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów.

MW/U tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej

Obejmują tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług nieuciążliwych. Dominującą funkcją na tych terenach jest zabudowa mieszkaniowa. Realizację usług dopuszcza się jako wolnostojące lub wbudowane, preferuje się usługi związane z obsługą mieszkańców, tj. handel, żłobek, przedszkole i inne usługi nieuciążliwe nie kolidujące z funkcją podstawową. Dopuszcza się lokalizację zabudowy gospodarczej z przeznaczeniem na garaże jako uzupełnienie funkcji mieszkaniowej oraz lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów.

MW/MN tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej

Obejmują tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej. Dopuszcza się usługi zapewniające obsługę mieszkańców oraz inne usługi nieuciążliwe nie kolidujące z funkcją podstawową. Adaptuje się istniejącą zabudowę mieszkaniową z możliwością jej

rozbudowy, nadbudowy i przebudowy. Dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów.
Szczegółowe ustalenia dla terenów, w tym wydzielenie odrębnych funkcji zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej, będą realizowane na etapie sporządzania planu miejscowego.

MN/U tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
Obejmują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług nieuciążliwych. Na wskazanych terenach usługi mogą być realizowane jako wbudowane lub wolnostojące, preferuje się usługi związane z obsługą mieszkańców. Adaptuje się istniejącą zabudowę mieszkaniową z możliwością jej rozbudowy, nadbudowy i przebudowy. Dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów.
Studium dopuszcza zachowanie zabudowy na **terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej znajdującej się w odległości mniejszej niż 50 m od cmentarza**. W przypadku rozbiórki bądź zniszczenia budynku mieszkalnego wskazuje się zmianę przeznaczenia na tereny usługowe lub produkcyjno-usługowe, zgodnie z przepisami odrębnymi. Realizacja nowej zabudowy w strefie od cmentarza obejmującej odległość 150 m, zgodnie z przepisami odrębnymi.

U/MN tereny zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej
Obejmują tereny zabudowy usług nieuciążliwych z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej dla właścicieli, zarówno wolnostojącej jak i wbudowanej, jako uzupełnienie podstawowej funkcji usługowej. Dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji.

RM/MN/U tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
W obrębie zwartej zabudowy typowo rolniczej występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług nieuciążliwych. Na wskazanych terenach usługi mogą być realizowane jako wbudowane lub wolnostojące. Dopuszcza się realizację małych zakładów produkcyjnych nie powodujących negatywnego oddziaływania na środowisko o uciążliwości nie wykraczających poza teren inwestycji oraz lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów.

U tereny zabudowy usługowej
Obejmują tereny istniejących i nowoprojektowanych usług nieuciążliwych. Preferuje się lokalizację usług o charakterze komercyjnym zaspokajających potrzeby miejscowej ludności, takich jak: handel, gastronomia, usługi bytowe, małe zakłady produkcyjne nieuciążliwe, stacje paliw, itp. Dopuszcza się obiekty infrastruktury technicznej i komunikacji.
Realizacja nowej zabudowy w strefie od cmentarza obejmującej odległość 50 m, zgodnie z przepisami odrębnymi.

UP tereny usług publicznych
Obejmują tereny usług publicznych w zakresie: oświaty, zdrowia i opieki społecznej, administracji, kultury, usług sakralnych, ochotniczych straży pożarnych oraz innych usług służących potrzebom mieszkańcom. Dopuszcza się lokalizację innych obiektów związanych z

funkcją podstawową, zieleń towarzyszącą, a także obiekty infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędne do prawidłowego funkcjonowania terenów.

UT tereny usług turystyki i rekreacji

Obejmują tereny przewidziane do świadczenia usług nieuciążliwych w zakresie turystyki, w tym o charakterze noclegowym, oraz do lokalizacji obiektów turystycznych, obiektów i urządzeń sportowo - rekreacyjnych. Dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów oraz obiekty małej architektury. Zabudowa i zagospodarowanie terenu nie może mieć negatywnego wpływu na walory przyrodniczo - krajobrazowe terenu. Ustala się nakaz uwzględniania przepisów odrębnych obowiązujących dla występujących na danym terenie form ochrony przyrody, zgodnie z rysunkiem Studium.

US tereny usług sportu i rekreacji

Obejmują tereny przewidziane do świadczenia usług z zakresu sportu i rekreacji, w tym boisko lub zespół boisk sportowych. Dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów oraz obiekty małej architektury. Zabudowa i zagospodarowanie terenu nie może mieć negatywnego wpływu na walory przyrodniczo - krajobrazowe terenu. Ustala się nakaz uwzględniania przepisów odrębnych obowiązujących dla występujących na danym terenie form ochrony przyrody, zgodnie z rysunkiem Studium.

UŁ tereny usług „Koło Łowieckie”

Obejmują tereny usługowe na potrzeby Koła Łowieckiego. Dopuszcza się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów oraz obiekty małej architektury. Zabudowa i zagospodarowanie terenu nie może mieć negatywnego wpływu na walory przyrodniczo - krajobrazowe terenu. Ustala się nakaz uwzględniania przepisów odrębnych obowiązujących dla występujących na danym terenie form ochrony przyrody, zgodnie z rysunkiem Studium.

P/U tereny zabudowy produkcyjno - usługowej

Obejmują tereny istniejące i nowoprojektowane przewidziane do lokalizacji, wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym, obiektów produkcyjno - usługowych, produkcyjnych, usługowych, w tym: zakładów produkcyjnych, usługowych, stacji obsługi pojazdów samochodowych, baz transportowych, hurtowni, składów, magazynów, stacji paliw płynnych i gazowych, itp. Dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną dla właścicieli, zgodnie z przepisami odrębnymi, oraz lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów. Nie dopuszcza się lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

AG tereny aktywności gospodarczej

Obejmują nowo wyznaczone tereny aktywności gospodarczej przeznaczone pod działalność produkcyjną, usługową, produkcyjno - usługową, przetwórczą, bazy, składy, magazyny, itp.

wraz z zapleczem administracyjno - technicznym i socjalnym. Dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingów, garaży. Nie dopuszcza się lokalizowania zabudowy mieszkaniowej, za wyjątkiem mieszkań służbowych i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej dla właścicieli jako funkcję uzupełniającą. Dopuszcza się funkcjonowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie, pod warunkiem minimalizowania uciążliwości do zasięgu terenu objętego zainwestowaniem. Nie dopuszcza się lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz nie dopuszcza się specjalistycznej produkcji rolnej z zakresu produkcji zwierzęcej, związanej z chowem i hodowlą zwierząt. Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię elektryczną lub cieplną z odnawialnych źródeł energii zgodnie z przepisami odrębnymi.

PG tereny potencjalnych złóż surowców naturalnych

Obejmują perspektywiczne tereny przewidziane do prowadzenia powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych oraz pod obiekty i urządzenia związane z eksploatacją surowców. Do czasu eksploatacji na przedmiotowych terenach dopuszcza się dotychczasowe zagospodarowanie i użytkowanie. W przypadku eksploatacji złoża obowiązują zasady określone w rozdziale 15 niniejszego Studium oraz w przepisach odrębnych.

OZE tereny urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW

Obejmują nowo projektowane tereny przeznaczone do lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW. Dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń magazynujących, wytwarzających i przetwarzających energię elektroenergetyczną i cieplną. Dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów, z uwzględnieniem przepisów odrębnych. W przypadku niewykorzystania terenu pod inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii, dopuszcza się pozostawienie terenu w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu.

TERENY ROLNE

Obejmują tereny gruntów ornych oraz tereny łąk i pastwisk. Zasady zagospodarowania gruntów ornych omówiono w rozdziale 5 *Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej*. Dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji, obiekty melioracyjne, zalesienia, przy jednoczesnym respektowaniu przepisów odrębnych, w szczególności dotyczących ochrony przyrody oraz ustawy Prawo wodne.

TERENY ZIELENI, LASÓW I WÓD

Obejmują tereny istniejących lasów, obszary predysponowane do zalesień, tereny zieleni naturalnej, zieleni parkowej, tereny ogrodów działkowych, cmentarzy, wód powierzchniowych oraz wały i groble. Na wymienionych terenach obowiązują zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi. Zasady zagospodarowania lasów omówiono także w rozdziale 5 *Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej*. Na wyżej wymienionych terenach wprowadza się zakaz zabudowy, dopuszcza

się realizację obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów. Zakaz zabudowy nie dotyczy terenów ogrodów działkowych, na których dopuszcza się modernizację istniejącej zabudowy oraz realizację nowej zabudowy, przy czym wskazuje się utrzymanie funkcji rekreacyjnej tych terenów i nie przewiduje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej całorocznej, obiektów usługowych czy produkcyjnych. W przypadku likwidacji ogrodów działkowych dopuszcza się zmianę przeznaczenia na tereny zabudowy: mieszkaniowej, usługowej, produkcyjno-usługowej. Na terenach zieleni parkowej, ogrodów działkowych i cmentarzy dopuszcza się obiekty małej architektury.
Obejmują także tereny zieleni parkowej z zachowaniem istniejących lasów. Na terenach zieleni parkowej z zachowaniem istniejących lasów dopuszcza się obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania terenów, ciągi piesze i pieszo-rowerowe, obiekty i urządzenia komunikacji pieszo-rowerowej oraz obiekty małej architektury. Przewiduje się zagospodarowanie tych terenów służące odpoczynkowi, rekreacji, organizacji wydarzeń sportowych i kulturalnych - aleje, siłownia zewnętrzna, ścieżka zdrowia, amfiteatr, krąg taneczny, tymczasowe obiekty handlowe i małej gastronomii.

SYSTEMY KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Obejmują:

- istniejące i planowane drogi, w tym drogę krajową, wojewódzką, powiatową, pozostałe drogi (miejskie)
- promenada, ciąg spacerowy z dopuszczeniem ciągu rowerowego
- parking
- linię kolejową
- tereny kolejowe (zamknięte)
- stację kolejową, przystanek kolejowy
- tereny zaopatrzenia wodę
- tereny infrastruktury kanalizacyjnej
- tereny urządzeń elektroenergetycznych
- tereny urządzeń gazownictwa
- tereny urządzeń telekomunikacji
- tereny urządzeń gromadzenia i utylizacji odpadów
- linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV
- strefę oddziaływania linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV
- linię elektroenergetyczną średniego napięcia 15 kV
- gazociąg średniego ciśnienia DN 150

Sposób zagospodarowania dla wyżej wymienionych - zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ustaleniami zawartymi w niniejszym Studium.

Na terenach pełniących funkcje komunikacyjne, tj. dróg, ciągu pieszo-jezdnego, parkingu, linii kolejowej, dopuszcza się lokalizację sieci i obiektów infrastruktury technicznej, z uwzględnieniem przepisów odrębnych.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów określono w Studium procentowo jako maksymalny wskaźnik zabudowy oraz minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych funkcji terenów przewidzianych pod zainwestowanie.

Przeznaczenie terenów	Maksymalny wskaźnik zabudowy	Minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej
MW	60%	20%
MW/U	60%	20%
MW/MN	50%	30%
MN/U	30%	70%
U/MN	30%	70%
RM/MN/U	30%	70%
U	90%	10%
UP	90%	10%
UT	40%	60%
US	40%	60%
UŁ	40%	60%
P/U	90%	10%
AG	80%	20%
PG	-	5%
tereny zieleni parkowej z zachowaniem istniejących lasów	10%	90%
OZE	80%	20%

Dopuszcza się wyznaczenie innych wskaźników, jeżeli wynika to ze szczegółowej analizy terenu przy zachowaniu przepisów odrębnych.

W przypadku, gdy istniejące zainwestowanie terenów przekracza wyżej wymienione wskaźniki maksymalnej powierzchni zabudowy, dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy.

Wszystkie obiekty (wieże, kominy, maszty, słupy itp.) o wysokości 50,00 m nad poziom terenu i większej wymagają zgłoszenia i oznakowania, na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Przyjmuje się, że terenami wyłączonymi spod zabudowy w Studium są wskazane na rysunku Studium - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*:

- Tereny lasów,
- Obszary predysponowane do zalesień,
- Tereny cmentarzy,
- Tereny wód powierzchniowych,
- Lasy ochronne,
- Obszar szczególnego zagrożenia powodzią,
- Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi.

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

4.1. Zasady ochrony zasobów i walorów środowiska, przyrody i krajobrazu

Ustalenie zasad zrównoważonego rozwoju, utrzymanie lub przywracanie równowagi środowiska i różnorodności biologicznej oraz racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska stanowi podstawę przy sporządzaniu studium. Regulującymi to zagadnienie przepisami są w szczególności ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.) oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.). Warunki ograniczające swobodne inwestowanie wynikają z rygorów sanitarnych oraz potrzeb ochrony środowiska. Problematykę ochrony środowiska, ochrony wartości przyrodniczych należy uwzględniać we wszystkich opracowaniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i warunkach zabudowy wydawanych na podstawie przepisów odrębnych.

4.1.1. Ochrona zasobów środowiska

1. Tereny dolin, lasów i zieleni śródpolnej tworzą ciągi ekologiczne, które należy chronić przed degradacją.
2. Należy dążyć do zachowania ciągłości istniejącego systemu powiązań przyrodniczych oraz unikać stwarzania nowych barier ekologicznych. Powyższe należy mieć szczególnie na uwadze podczas realizacji liniowych obiektów infrastruktury technicznej, powodujących ograniczenie migracji fauny i flory.
3. Na terenie miasta najmniejszą odpornością na oddziaływanie antropogeniczne charakteryzują się obszary dolinne. Na tych terenach występują aktywne biologicznie ekosystemy łąkowe, bagienne i wodne. Z tego względu doliny i obniżenia powinny podlegać szczególnej ochronie. W obrębie terenów dolinnych należy wykluczyć lokalizację zabudowy kubaturowej oraz ograniczyć do minimum chemizację rolnictwa.
4. Należy maksymalnie ograniczać presję urbanizacyjną na terenach leśnych.
   Odporność na degradację ekosystemów leśnych zależy przede wszystkim od wieku drzewostanów, powierzchni lasu jak również rodzaju siedliska. Na terenie miasta największe powierzchnie zajmują lasy na siedliskach świeżych - najbardziej odpornych na degradację, czyli mogą one zostać przeznaczone pod funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe bez większych ograniczeń. Najmniejszą odpornością na presję

antropogeniczną cechują się siedliska mokre i wilgotne, mają także niezbyt korzystny dla ludzi klimat wnętrza lasu - ich penetracja powinna być ograniczona wyłącznie do wyznaczonych szlaków turystycznych.
5. Zespoły zieleni śródpolnej spełniają rolę sanitarno-higieniczną jak również krajobrazową. Formy te powinny być zachowane i chronione przed degradacją.
6. Należy przeciwdziałać wprowadzaniu obcych gatunków, zagrażających integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk.
7. Należy bezwzględnie przestrzegać w procesie planowania przestrzennego zakazów, nakazów i ograniczeń, wynikających z położenia terenów w systemie obszarów prawnie chronionych.

4.1.2. Ochrona walorów krajobrazowych

1. Dążenie do stabilizacji przestrzennej jednostek osadniczych, obejmującej m.in. skoncentrowanie zainwestowania (rozwój ograniczony do wskazanych terenów lub dopełnienia zabudową terenów już zainwestowanych) i nie dopuszczanie zabudowy rozproszonej. Należy dążyć do ograniczenia rozwoju jednostek osadniczych do wskazanych terenów, jedynie sporadycznie dopuszczając budownictwo rozproszone w rejonach o ograniczonych możliwościach rozwojowych.
2. Koncentrowanie zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych, przede wszystkim jako kontynuacja zabudowy już istniejącej.
3. Wykluczenie jakiejkolwiek zabudowy w obrębie obszarów dolin cieków powierzchniowych.
4. Zachowanie i ochrona naturalnej konfiguracji terenu (w szczególności dotyczy obszarów wyjątkowo cennych krajobrazowo, w tym obszarów dolinnych rzeki Świder).
5. Zachowanie i ochrona kompleksów leśnych w północnej i zachodniej części miasta.
6. Zachowanie i ochrona zespołów zieleni śródpolnych.

4.1.3. Prawna ochrona przyrody

4.1.3.1. Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Poniższe opracowano na podstawie Uchwały Nr XLII/625/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

1. Na Obszarze zakazuje się:

1) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
2) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
3) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

4) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
   a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 i 2180 oraz z 2018 r. poz. 650 i 710)
      - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;

2. Zakaz ujęty w ust. 1 pkt 1 nie dotyczy terenów, na których wykonywanie prac ziemnych związane jest z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż.
3. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, nie dotyczą wykonywania prac związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 i 1276) na terenach:
   1) przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo;
   2) co do których wydano ostateczne decyzje o warunkach zabudowy.
4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, nie dotyczy budowy nowych obiektów budowlanych, które będą uzupełniać lub przylegać do terenów położonych w obrębie jednostek osadniczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141) pod warunkiem uwzględnienia ich lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wydania ostatecznych decyzji o warunkach zabudowy.

Ponadto na Obszarze obowiązuje:

- zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodnobłotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochronę funkcji obszarów źródliskowych o dużych zdolnościach retencyjnych, zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód;
- zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, głównie poprzez zachowanie lub przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów;
- uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce człowieka, w tym w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej i turystyce;
- ochrona i kształtowanie zardzewień, ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień nadwodnych i śródpolnych;
- ochrona specyficznych cech krajobrazu Równiny Łukowskiej, Wysoczyzny Siedleckiej i Wysoczyzny Żelechowskiej, w tym naturalnych form rzeźby terenu (ozy, wydmy, moreny czołowe i ich partie krawędziowe);
- tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków;

- ochrona starych odmian roślin użytkowych oraz ras zwierząt hodowlanych;
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez: ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych, ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych, usuwanie lub przesłanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie;
- dążenie do rewitalizacji zespołów zabudowy, w tym układów zabytkowych, propagowanie tradycyjnych cech architektury;
- eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności powietrza, wód i gleb, poprzez usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych, kształtowanie prawidłowej gospodarki wodnościekowej, promowanie sposobów gospodarowania gruntami, ograniczających erozję gleb.

4.1.3.2. Pomniki przyrody

Opis występujących na terenie gminy miejskiej Stoczek Łukowski pomników przyrody zawarto w części I Studium - UWARUNKOWANIA - w rozdziale 2.9.2. *Pomniki przyrody*. Obiekty te zostały także wskazane na rysunkach *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* oraz *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*. W stosunku do wyżej wspomnianych form ochrony przyrody obowiązują ustalenia zawarte w odrębnych aktach prawnych, które są dokumentami nadrzędnymi w stosunku do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wyznaczają podstawowe kierunki ochrony środowiska i przyrody na terenie miasta Stoczek Łukowski i winny być uwzględniane w aktach prawa miejscowego i decyzjach administracyjnych.

4.2. Zasady ochrony środowiskowych warunków jakości życia

4.2.1. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych a także zasady rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów reguluje ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1326 ze zm.). Racjonalna gospodarka zasobami gleb powinna być prowadzona przez:

- ograniczanie w przejmowaniu na cele nieleśne gleb, których ochrona warunkuje utrzymanie różnorodności biologicznej przyrody nieożywionej, w tym gleb,
- dostosowywanie sposobów użytkowania pokrywy glebowej do jej naturalnych właściwości,
- zapobieganie chemicznej degradacji gleb, w tym ze strony rolnictwa,
- stosowanie polityki konserwacji gleb.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi Studium ogranicza wprowadzanie zmian w ukształtowaniu naturalnych form rzeźby terenu, które skutkować będą zmianą kierunku odprowadzania wód opadowych i roztopowych, w szczególności ze szkodą dla terenów

sąsiednich, za wyjątkiem prac związanych z budową, odbudową urządzeń wodnych oraz przedsięwzięć infrastrukturalnych służących obsłudze miasta i regionu.

Ponadto, w zakresie ochrony powierzchni ziemi, szczególną ochroną należy otoczyć dolinę rzeki Świder, która, wraz z przyległymi lasami, stanowi podstawę układu systemu powiązań przyrodniczych miasta.

4.2.2. Ochrona surowców mineralnych

W granicach opracowania nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych, jednakże w przypadku odkrycia złóż surowców, ochrona ich zasobów obejmuje głównie ograniczenie wydobycia do wielkości gospodarczo uzasadnionych przy maksymalnej ochronie walorów krajobrazowych.

4.2.3. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

W zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy jakości tych wód:

- zakazuje się odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu, eliminacja bezpośrednich zrzutów ścieków,
- wskazuje się uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieuzbrojonych w kanalizację sanitarną (głównie poprzez realizację kanalizacji sanitarnej oraz działania kontrolne oceniające stan techniczny podziemnych zbiorników na nieczystości),
- wskazuje się nielokalizowanie podziemnych zbiorników na nieczystości na obszarach o płytkim występowaniu wód gruntowych (do 1,0 m pod poziomem terenu), nowa zabudowa na tych obszarach powinna być bez podpiwniczeń,
- należy ustalać w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych warunki ochrony wód przed zanieczyszczeniami - w przypadku rozbieżności terminów realizacji budownictwa i budowy elementów zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej ustala się obowiązek budowy, jako rozwiązanie tymczasowe, szczelnych zbiorników bezodpływowych lub budowę przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków i ustanowienie obowiązku przyłączania wszystkich obiektów do zbiorczych systemów oczyszczania ścieków,
- należy ustalać w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych zakaz odprowadzania wód opadowych, roztopowych i ścieków na teren kolejowy oraz do kolejowych urządzeń odwadniających,
- zakazuje się obudowywania (kanalizowania) cieków wodnych,
- zakazuje się zabudowywania i nieuzasadnionego przegradzania cieków wodnych,
- wskazuje się zachowanie i konserwację istniejącej sieci rowów melioracyjnych w celu zapewnienia warunków odpływu wód opadowych i roztopowych,
- wskazuje się wyłączenie dolin cieków powierzchniowych z lokalizacji zabudowy kubaturowej - doliny te powinny podlegać wzmożonej ochronie przed degradacją,
- wskazuje się kontynuację działań zmierzających do poprawy czystości wód powierzchniowych,

- wskazuje się ograniczenie chemizacji rolnictwa w rejonach dolin i stref występowania płytkich wód gruntowych,
- wskazuje się możliwość realizacji ciągów komunikacyjnych, kładek, mostów, przepustów i sieci uzbrojenia technicznego w sposób nie utrudniający przepływu wody lub spływu lodów,
- dla wszystkich nieruchomości przyległych do wód powierzchniowych publicznych zabrania się grodzenia w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zabrania się zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten fragment nieruchomości.

Z uwagi, iż przez teren miasta przebiega granica Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - zachodnia część położona jest w obrębie GZWP nr 222 „Dolina Środkowej Wisły (Warszawa - Puławy)", a wschodnia i centralna w obrębie GZWP nr 223 „Dolina kopalna górnego Liwca" - proponuje się:

- ograniczenie lokalizacji obiektów i prowadzenia działalności uciążliwych dla zasobów jakościowych wód podziemnych - obowiązek przestrzegania rygorów sanitarnych dla nowo uruchamianej działalności inwestycyjnej,
- priorytet dla realizacji kanalizacji sanitarnej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy.

4.2.4. Ochrona powietrza atmosferycznego

W zakresie ochrony dobrej jakości powietrza atmosferycznego wskazane jest:

- ograniczenie możliwości lokalizacji obiektów, których działalność powoduje emisję zanieczyszczeń z procesów technologicznych,
- inwentaryzacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- zaopatrywanie mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych,
- w planowanej zabudowie - ustalanie sposobu zaopatrzenia w ciepło z zakazem używania paliw stałych w indywidualnych stałych źródłach ciepła,
- wprowadzanie zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych (place, skwery),
- zachowanie istniejących terenów zieleni i terenów wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miasta,
- projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania" ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie,
- reorganizacja układu komunikacyjnego oraz wprowadzenie stref ograniczonych dla ruchu samochodowego,
- budowanie ścieżek rowerowych i propagowanie roweru jako środka transportu.

4.2.5. Ochrona przed hałasem

W zakresie ochrony przed hałasem wskazane jest:

- inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej,

- w strefach uciążliwego oddziaływania ciągów komunikacyjnych - uzupełnienie lub wprowadzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej,
- w strefach uciążliwego oddziaływania ciągów komunikacyjnych należy dążyć do ograniczenia lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie,
- budowanie ścieżek rowerowych i propagowanie roweru jako środka transportu,
- na terenach zabudowy mieszkaniowej położonych w strefach uciążliwego oddziaływania ciągów komunikacyjnych - wprowadzenie zabezpieczeń przeciwhałasowych oraz nakaz projektowania zabudowy w sposób ograniczający wpływ uciążliwości akustycznych,
- zabezpieczenie zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej w sąsiedztwie terenów kolejowych przed hałasem poprzez zastosowanie właściwych zabezpieczeń w budynkach.

4.2.6. Ochrona przed polem elektromagnetycznym

W zakresie ochrony przed polem elektromagnetycznym wskazane jest:
- inwentaryzacja źródeł promieniowania,
- zachowanie stref ochronnych od źródeł promieniowania.

4.2.7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W celu zapewnienia skutecznej ochrony ludności i środowiska przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, należy prowadzić następujące działania:
- sporządzenie uproszczonego planu urządzenia lasu wraz z częścią dotycząca ochrony przeciwpożarowej,
- propagowanie zasad przeciwdziałania zagrożeniu pożarowemu,
- uporządkowanie leśnych dróg przeciwpożarowych (szczególnie w obrębie lasów niepaństwowych),
- uzupełnienie oznakowania terenów leśnych, w tym tablicami informacyjno-ostrzegawczymi dotyczącymi bezpieczeństwa pożarowego,
- edukowanie w kwestii postępowania w przypadku wystąpienia powodzi lub podtopień.

5. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Leśna przestrzeń produkcyjna

Na terenach lasów obowiązują zasady gospodarki i ochrony wynikające z planów urządzeniowych lasów oraz z przepisów odrębnych. Zalesianie dodatkowych terenów, w tym terenów rolniczych, powinno być prowadzone zgodnie z zasadami określonymi w przepisach odrębnych. Na terenie lasów poza ochronnymi dopuszczalna jest lokalizacja urządzeń infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji oraz obiektów służących gospodarce leśnej.

W Studium wskazuje się rejony, w których należy preferować zalesienia na słabych gruntach rolniczych. Rejony zostały wskazane graficznie na rysunku Studium. Ich granice określono, opierając się przede wszystkim na analizie obecnego rozmieszczenia powierzchni leśnych. Kierowano się zasadą wypełniania luk w obecnych zalesieniach i wyrównywania - rozszerzania kompleksów leśnych w rejonach, gdzie są szczególnie rozdrobnione lub zawężone.

Zalesienia, perspektywicznie wzbogacające zasoby i walory środowiska, realizowane we wskazanych w studium rejonach, mogłyby docelowo wzmocnić tereny aktywne przyrodniczo, w tym zwiększyć potencjał przyrodniczy stref przyleśnych. Studium dopuszcza zalesienia poza terenami wskazanymi graficznie na rysunku na podstawie przepisów odrębnych, za wyjątkiem gruntów przyległych do cieków naturalnych w odległości mniejszej niż 3m od górnej krawędzi skarp.

Lasy podlegają ochronie przed przeznaczeniem na cele nieleśne na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021r. poz. 1973 ze zm.), ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2022r. poz. 672 ze zm.), oraz ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021r. poz. 1326 ze zm.).

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnicza przestrzeń produkcyjna w mieście wykorzystywana jest mało efektywnie z uwagi m.in. na dostępność pozarolniczego rynku pracy. Ponadto, we wnioskach pod adresem niniejszego Studium przeważało zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe oraz różnego rodzaju zainwestowanie.

Uwzględniając ten stan, w kształtowaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej kierowano się zasadą, by wskazane na rysunku Studium tereny nowej zabudowy, uszczuplające areał użytków rolnych, lokalizować w enklawach i w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, na gruntach nadających się pod zabudowę, posiadających odpowiednie uzbrojenie lub łatwość jej wykonania.

Ponadto na terenach rolnych dopuszcza się:

- Modernizację, przebudowę i rozbudowę istniejących siedlisk rolniczych,
- Lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- Budowę dróg lokalnych i dojazdowych niezbędnych do funkcjonowania tych terenów oraz poszerzanie istniejących dróg,
- Przeznaczenie gruntów rolnych pod zalesienie na wniosek właściciela, jeśli spełniają one warunki określone w przepisach odrębnych.

Na terenach rolnych obowiązuje:

- zachowanie istniejących urządzeń melioracyjnych oraz lokalizacji istniejących urządzeń melioracyjnych poza tymi terenami dla umożliwienia bezkolizyjnego odprowadzenia nadmiaru wód z użytków rolnych;

- zmiany użytkowania zmeliorowanych terenów rolnych powinny uwzględniać dostosowanie istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych do nowych funkcji, tym samym będą wymagać przebudowy, likwidacji w celu polepszenia zdolności produkcyjnej użytków rolnych oraz ułatwienia uprawy gruntów;
- ochrona terenów zadrzewień śródpolnych, ols nad ciekami wodnymi, zespołów roślinności wodnej i torfowisk. Zabrania się ich niszczenia, uszczuplania i osłabiania odporności siedliskowej. Działania mogące zmienić stosunki wodne wymagają uzyskania pozwoleń wodno-prawnych;
- zakaz zalesień na terenach obejmujących obszar gruntów przyległych do cieków naturalnych w odległości mniejszej niż 3m od górnej krawędzi skarp.

6. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1. Obszary objęte ochroną wojewódzkiego konserwatora zabytków

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków wojewódzkiego konserwatora zabytków przedstawiono w części UWARUNKOWANIA niniejszego Studium. Wszelkie prace inwestycyjne podejmowane przy wymienionych obiektach należy prowadzić w oparciu o przepisy odrębne, w tym w szczególności z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

6.2. Obiekty i obszary proponowane do objęcia ochroną wojewódzkiego konserwatora zabytków

Na terenie miasta Stoczek Łukowski nie wskazuje się obiektów i obszarów do wpisania do rejestru lub ewidencji zabytków województwa lubelskiego.

6.3. Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków

Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków miasta Stoczek Łukowski przedstawiono w części UWARUNKOWANIA niniejszego Studium. Wszelkie prace inwestycyjne podejmowane przy wymienionych obiektach należy prowadzić w oparciu o przepisy odrębne, w tym w szczególności z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Wymaga się uzyskania pozytywnej opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie działań inwestycyjnych w odniesieniu do obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

6.4. Obiekty proponowane do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków

Na terenie miasta Stoczek Łukowski nie wskazuje się nowych obiektów i obszarów do wpisania do gminnej ewidencji zabytków.

6.5. Strefowanie krajobrazu kulturowego oraz ustalenia w poszczególnych strefach

W zakresie ochrony wartości kulturowych terenu objętego opracowaniem ustalono historyczne rozplanowanie przestrzenne, historyczną strukturę funkcjonalną, wartościowe obiekty kubaturowe oraz wartości krajobrazowe. Wnioski wypływające ze stanu wartości kulturowych terenu objętego opracowaniem umożliwiły określenie stref ochrony konserwatorskiej.

Strefy te grupują obszary i zespoły o podobnej wartości kulturowej, przyrodniczej i krajobrazowej. Wyznaczenie ich w zasięgu chronionych pojedynczych obiektów umożliwia ponadto ich ochronę niezależnie od charakteru strefy w jakiej się znajdują.

Na obszarze miasta Stoczek Łukowski wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa "A" - pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej

Strefa "A" obejmuje obszar, na którym elementy historycznego układu przestrzennego miasta lub jego części, tzn. rozplanowanie, zabudowa oraz związany z nim integralnie teren i krajobraz zachowały się w tak wysokim stopniu, że znajdujący się na nim zespół wyróżnia się w całości układu przestrzennego współczesnej miejscowości swoimi cechami przestrzennymi, a w szczególności tym, że dominują w nim elementy historycznej kompozycji przestrzennej, obrazujące czytelnie historyczne pochodzenie zespołu oraz reprezentacyjne lub typowe dla pewnego okresu w rozwoju architektury i urbanistyki pod względem rozplanowania, zabudowy oraz układu terenu i krajobrazu.

Wyżej wymienionymi cechami odznacza się ulica Szkolna z zabudową nawiązującą do budownictwa dworkowego.

Wytyczne odnośnie ulicy Szkolnej:

- wymaga się zachowania historycznej linii zabudowy w pierzejach ulicy,
- dopuszcza się realizację nowych budynków w pierzejach ulicy,
- zakazuje się lokalizacji obiektów przemysłowych czy budownictwa wielorodzinnego wielkopłytowego,
- wymaga się dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej,
- maksymalna wysokość zabudowy nie może przekraczać jednej kondygnacji.

Wszelkie działania inwestycyjne i projektowe w tej strefie podlegają przepisom odrębnym dotyczącym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Wymaga się uzyskania pozytywnej opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie działań inwestycyjnych na obszarze strefy.

Strefa "B" - ochrony zachowanych elementów zabytkowych

Strefa "B" obejmuje mniejszą część historycznego układu przestrzennego, która znajdowała się poza dawnym ośrodkiem założenia, tj. tereny dawnych przedmieść lub obrzeży miasta, obszary początkowo rolnicze, następnie poddawane parcelacji, których

zabudowa, nie reprezentując wysokiej wartości zabytkowej i plastycznej oraz nie figurując w większości w rejestrach konserwatorskich, stanowi wartość kulturową w sakli lokalnej.

Strefą "B" został objęty obszar centrum historycznego miasta, nie zawiera on obiektów zabytkowych, ale samo jego rozplanowanie posiada wartość zabytkową lub ze względu na skalę historycznego wnętrza urbanistycznego pozbawionego obiektów zabytkowych stanowi niezbędną podbudowę przestrzenną dla zabytkowego obiektu dominującego. Strefa "B" obejmuje też tereny historycznego układu przestrzennego w postaci założeń zieleni, takich jak parki czy cmentarze, gdzie zostały znacznie zatarte elementy dawnego układu, zlikwidowane cieki wodne czy zespoły starodrzewu.

Strefa ochrony zachowanych elementów zabytkowych "B" obejmuje:

- historyczne rozplanowanie miasta z rynkiem głównym, dwoma pozostałościami targowic i siecią ulic,
- teren cmentarza parafialnego w granicach przed 1945 rokiem, przy ulicy Kościelnej,
- teren cmentarza starego przy ulicy Polnej,
- teren dawnego cmentarza żydowskiego,
- pozostałości zespołu folwarcznego przy ul. Piłsudskiego,
- pozostałości zespołu podworskiego przy ul. Nowoprojektowanej.

Strefa ta służy głównie ochronie wartości przestrzennych i krajobrazowych.

Wytyczne konserwatorskie dla strefy "B":

- wymaga się zachowania obecnego kształtu placu rynkowego,
- wymaga się zachowania istniejącego układu ulic,
- wymaga się zachowania historycznej linii zabudowy w pierzejach rynku oraz ulic objętych strefą,
- postuluje się podjęcie działań zmierzających do rewaloryzacji chaotycznie zabudowanej zachodniej pierzei placu rynkowego,
- dopuszcza się realizacje nowych budynków w pierzejach rynku oraz ulic objętych strefą,
- w pierzejach rynku dopuszcza się zabudowę zwartą,
- zakazuje się lokalizacji obiektów przemysłowych czy budownictwa wielorodzinnego wielkopłytowego,
- wymaga się dostosowania nowej zabudowy (bądź rozbudowy już istniejących obiektów) do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie sytuacji, skali, bryły,
- zakazuje się wznoszenia jakichkolwiek obiektów kubaturowych na placu rynkowym,
- należy dążyć do zachowania starych oraz wartościowych drzew na placu rynkowym, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- należy dążyć do przywrócenia formy placu miejskiego,
- wskazuje się na zachowanie drzew rosnących na terenie cmentarza parafialnego i na terenie cmentarza starego przy ul. Polnej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wszelkie działania inwestycyjne i projektowe w tej strefie podlegają przepisom odrębnym dotyczącym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Wymaga się uzyskania pozytywnej opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie działań inwestycyjnych na obszarze strefy.

Strefa "K" - ochrony krajobrazu

Strefa "K" obejmuje tereny krajobrazu integralnie związane z zespołem zabytkowym, znajdujące się w jego otoczeniu. Granice strefy "K" wyznacza się obejmując nimi obszary jednorodne pod względem rodzaju pokrycia terenu lub rodzaju związków widokowych w zespole zabytkowym.

Działalność konserwatorska w tej strefie winna zmierzać do:

- restauracji zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ewentualnie częściowym ich odtworzeniu,
- konserwacji krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem urbanistycznym, uwolnienia jego obszaru od elementów dysharmonizujących, do rekultywacji fragmentów zniszczonych, do wprowadzenia nowych elementów krajobrazowych, podnosząc estetyczne wartości tych terenów i podkreślając ich związek przestrzenny z historycznym założeniem urbanistycznym.

Strefą "K" ochrony krajobrazu objęto teren między kościołem parafialnym a rzeką Świder.

Wytyczne konserwatorskie dla strefy "K":

Dla strefy obejmującej teren pomiędzy kościołem parafialnym a rzeką Świder postuluje się:

- nie lokalizowanie obiektów kubaturowych,
- utrzymanie istniejącego użytkowania,
- zachowanie istniejącego drzewostanu.

Strefa "OW" - obserwacji archeologicznych rozpoznanych stanowisk, obejmuje stanowisko archeologiczne wymienione w części UWARUNKOWANIA. Zasięg strefy „OW” wskazano na rysunku *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* i *Kierunki zagospodarowania przestrzennego* poprzez granicę stanowiska archeologicznego.

W obrębie strefy "OW" obowiązują przepisy odrębne.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

Sprawne działanie systemu transportowego miasta, a w szczególności jego układu drogowego, warunkuje prawidłowy rozwój i funkcjonowanie struktury przestrzennej. Zrealizowanie tego nadrzędnego celu będzie zależeć od:

- zapewnienia realizacji drogowych powiązań zewnętrznych z najbliższymi miastami, układem dróg krajowych i z sąsiednimi gminami,
- zapewnienia obsługi komunikacyjnej zagospodarowania przestrzennego w układzie wewnętrznym miasta ulicami o odpowiednim standardzie nawierzchni (docelowo twarda ulepszona),

- dostosowania sieci powiązań autobusowych miasta do aktualnych potrzeb z uwzględnieniem uzasadnień ekonomicznych,
- poprawy sytuacji w dziedzinie obsługi technicznej pojazdów,
- poprawy warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz parkowania.

7.1. Układ drogowy

Miasto będzie obsługiwane przez czterostopniowy pod względem kategoryzacji układ drogowy:

1. Droga krajowa będzie realizować powiązania:
- z układem dróg krajowych o wyższych funkcjach,
- wojewódzkie i międzywojewódzkie znaczenia regionalnego,
- z sąsiednimi miastami i gminami,
- wewnętrzne.

Obsługa przyległego zagospodarowania powinna być ograniczona do niezbędnego minimum.

Zgodnie z Zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 19 kwietnia 2021r. w sprawie klas istniejących dróg krajowych, droga krajowa nr 76 została zaliczona do klasy G (główna).

2. Droga wojewódzka będzie realizować powiązania:
- z układem dróg krajowych,
- wojewódzkie znaczenia regionalnego,
- z najbliższymi miastami i gminami,
- wewnątrzgminne.

Obsługa przyległego zagospodarowania powinna być ograniczona do niezbędnego minimum.

Przewidywana klasa - G (główna).

3. Droga powiatowa będzie realizować powiązania:
- między powiatami,
- wewnątrzpowiatowe,
- międzygminne,
- wewnątrzgminne

  oraz prowadzić obsługę przyległego zagospodarowania.

Przewidywana klasa - L.

Ulice tworzące układ obsługujący miasta, tj. pozostałe drogi (miejskie), o kategorii dróg gminnych oraz drogi wewnętrzne będą:
- realizować powiązania wewnętrzne,
- prowadzić ruch na drogi realizujące powiązania gminne i między gminne bliskiego zasięgu,
- prowadzić obsługę przyległego zagospodarowania.

Dla ulic układu obsługującego przewiduje się klasy L (lokalna) lub D (dojazdowa) z dopuszczeniem zmniejszenia szerokości w liniach rozgraniczających po przeprowadzeniu analizy zgodnie z przepisami odrębnymi. Zakłada się, że ulice istniejące docelowo powinny

być wyposażone w nawierzchnię twardą ulepszoną, a w okresie przejściowym (etapowym) w gruntową ulepszoną (żwirową lub tłuczniową). Nowoprojektowane powinny mieć od razu nawierzchnię twardą ulepszoną, a klasę uzależnioną od planowanych funkcji. Przy czym kolejność realizacji będzie uzależniona od aktualnych potrzeb miasta, a przede wszystkim od możliwości finansowania.

Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać szerokości dróg stosownie do przepisów odrębnych. Dopuszcza się w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych trudnymi warunkami terenowymi lub istniejącym zagospodarowaniem, przyjęcie mniejszych szerokości pod warunkiem przeprowadzenia analizy stosownie do przepisów odrębnych.

7.2. Komunikacja zbiorowa

Miasto będzie obsługiwane przez komunikację autobusową i kolejową.

Komunikacja autobusowa powinna realizować następujące typy powiązań:
- międzywojewódzkie bliskiego zasięgu (miasto i gmina położone są przy granicy województwa lubelskiego i mazowieckiego),
- wewnątrzwojewódzkie (międzypowiatowe),
- z ośrodkiem powiatowym,
- międzygminne,
- z obszarem gminy,
- wewnętrzne.

Układ tras i połączeń komunikacji autobusowej jest najbardziej elastycznym fragmentem systemu transportowego. Jego właściwe funkcjonowanie, zapewniające prawidłową obsługę gminy, jest uwarunkowane przede wszystkim stanem sieci drogowej. Po zrealizowaniu dróg o dobrym standardzie nawierzchni na terenie gminy Stoczek Łukowski i gmin sąsiednich, będzie możliwe wprowadzanie nowych połączeń autobusowych w miarę ekonomicznie i funkcjonalnie uzasadnionych potrzeb.

Komunikacja kolejowa prowadzona po linii Skierniewice - Pilawa - Łuków nie będzie miała dużego znaczenia w obsłudze miasta i gminy ze względu na swój bardziej towarowy charakter i brak przesłanek ekonomicznych do zwiększenia częstotliwości połączeń.

7.3. Transport

Miasto obsługiwane jest przez transport samochodowy i kolejowy. Linia kolejowa Skierniewice - Pilawa - Łuków pełni dla ruchu towarowego i tranzytowego funkcję obwodnicy warszawskiego węzła kolejowego. Na stacji Stoczek Łukowski dokonuje się obsługi towarowej przez place ogólnego użytku.

7.4. Zaplecze techniczne motoryzacji

W dziedzinie obsługi technicznej motoryzacji indywidualnej należy dążyć do zapewnienia na terenie miasta obiektów obsługowo - naprawczych o możliwie zróżnicowanej ofercie usług.

7.5. Ruch pieszy i rowerowy

Należy uwzględniać potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych i bezpiecznych powiązań pieszych.

Ścieżki rowerowe docelowo winny łączyć tereny mieszkaniowe z miejscem pracy i szkoły. Z uwagi na lokalny charakter miejscowości nie jest zasadne pokazanie na rysunku Studium odrębnego wydzielenia ruchu rowerowego, przy czym proponuje się utworzenie ciągu rowerowego, którego przebieg zobrazowano na rysunku *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*, tj. **promenada, ciąg spacerowy z dopuszczeniem ciągu rowerowego**.

Ponadto, wraz z rozwojem ruchu rowerowego w mieście, konieczne będzie tworzenie parkingów rowerowych, szczególnie przy szkołach, przedszkolach czy niektórych innych obiektach użyteczności publicznej, a także przy większych obiektach handlowych i usługowych.

7.6. Parkowanie pojazdów

Docelowo należy dążyć do uporządkowania problemów parkowania poprzez stworzenie warunków do realizacji miejsc postojowych na terenie istniejącego zagospodarowania, w szczególności w części centralnej miasta przy ważniejszych obiektach użyteczności publicznej.

Potrzeby parkingowe powinny być zabezpieczone na terenie lokalizacji własnej inwestora (działki budowlanej). Minimalna ilość miejsc parkingowych powinna być obliczona według wskaźników w zależności od proponowanego zagospodarowania. Zalecane jest, aby w sporządzonych planach miejscowych i ich zmianach, określić minimalne wskaźniki parkingowe dla obiektów nowo wznoszonych i rozbudowywanych, na następującym poziomie:

- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej - minimum 1 miejsce postojowe/1 lokal mieszkalny i dodatkowo 1 miejsce postojowe na każde rozpoczęte 30m² powierzchni użytkowej usług,
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej - minimum 2 miejsca postojowe/dom i dodatkowo 1 miejsce postojowe na każde rozpoczęte 30m² powierzchni użytkowej usług,
- dla zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej - minimum 2 miejsca postojowe/dom i dodatkowo 1 miejsce postojowe na każde rozpoczęte 30m² powierzchni użytkowej usług,
- dla obiektów administracji i biur - minimum 25 miejsc postojowych/1000 m^2 powierzchni użytkowej,
- dla handlu i usług (sklepy, punkty usługowe) - minimum 30 miejsc postojowych/1000 m^2 powierzchni użytkowej,
- dla hurtowni - 5 ÷ 15 miejsc postojowych/ 1000 m^2 powierzchni użytkowej,
- dla targowisk - minimum 35 miejsc postojowych/ 1000 m^2 powierzchni targowej lub 1,5 miejsc postojowych/stoisko,

- dla obiektów o charakterze produkcyjnym - minimum 35 miejsc postojowych/100 zatrudnionych lub 25 miejsc postojowych na każde rozpoczęte 1000m² powierzchni użytkowej,
- dla obiektów magazynowych - minimum 10 miejsc postojowych/1000 m² powierzchni użytkowej podstawowego przeznaczenia,
- dla składów - minimum 1 miejsce postojowe/2000 m² powierzchni składu,
- dla obiektów oświaty - minimum 30 miejsc postojowych/100 zatrudnionych,
- dla restauracji i kawiarni - minimum 35 miejsc postojowych/100 miejsc konsumpcyjnych,
- dla obiektów sportowych i rekreacyjnych - minimum 20 miejsc postojowych/100 użytkowników jednocześnie,
- dla hoteli, pensjonatów i innych obiektów noclegowych - minimum 30 miejsc postojowych/100 łóżek lub 1 miejsce postojowe /1 pokój,
- dla przychodni zdrowia: rejonowych - minimum 10 miejsc postojowych/1000 m^2 powierzchni użytkowej; pozostałych - minimum 2 miejsca postojowe/1 gabinet lekarski,
- dla klubów i domów kultury - minimum 20 miejsc postojowych/100 użytkowników jednocześnie,
- dla stacji obsługi samochodów - minimum 4 miejsca postojowe/1 stanowisko naprawcze,
- dla banków - minimum 40 miejsc postojowych/1000 m^2 powierzchni użytkowej,
- dla kościołów - minimum 10 miejsc postojowych/1000 mieszkańców,
- dla cmentarzy - minimum 7 miejsc postojowych/1 ha,
- dla ogródków działkowych - minimum 1 miejsce postojowe na każdy domek lub działkę.

Dopuszcza się urządzenie parkingów ogólnodostępnych w obrębie terenów ulic - pod warunkiem zachowania wymaganych parametrów technicznych ulic i zgody zarządcy.

8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

8.1. Gospodarka wodno - ściekowa

Systemy infrastruktury sanitarnej będą rozwijane do poziomu zapewniającego:
- ochronę zdrowia i jakości życia ludzi,
- czystość środowiska,
- warunki do rozwoju gospodarczego miasta.

Przyjęte rozwiązania zaopatrzenia w wodę i unieszkodliwiania ścieków zostały podporządkowane następującym zasadom:
- zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody do picia i na potrzeby gospodarcze mieszkańców oraz na cele przeciwpożarowe,
- pełne sanitarne unieszkodliwianie ścieków,
- zapewnienie dostępu do nośników energii zgodnie z potrzebami mieszkańców, przy spełnieniu warunków racjonalnego jej wykorzystania i ochrony środowiska.

Zaopatrzenie w wodę

System wodociągów miasta jest rozbudowany i w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców, w tym także zapewnia zabezpieczenie przeciwpożarowe w postaci hydrantów podziemnych i nadziemnych. W miarę dalszego zagospodarowywania terenów i rosnącego zapotrzebowania na sieć wodociągową w mieście, należy dążyć do rozwoju systemu sieci, przy jednoczesnym spełnieniu warunków racjonalnego wykorzystania wody oraz ochrony środowiska.

Urządzenia systemu sieci infrastruktury technicznej zaopatrzenia w wodę, które są w słabym stanie technicznym, należy poddać modernizacji oraz dbać o prawidłową eksploatację całości systemu sieci, w tym także monitoring stanu technicznego urządzeń.

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Znaczna część mieszkańców miasta podłączona jest już do sieci kanalizacyjnej, zakłada się jednak skanalizowanie całego miasta, w miarę posiadanych środków inwestycyjnych. Dla nowopowstałej zabudowy, zlokalizowanej w pobliżu przebiegu sieci kanalizacyjnej, przewiduje się obowiązek podłączenia do wyżej wymienionej sieci. W zabudowie rozproszonej dopuszcza się, do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej, budowę oczyszczalni przydomowych lub szczelnych zbiorników na ścieki i ich wywóz do oczyszczalni ścieków. Stosowanie indywidualnych urządzeń oczyszczających ścieki dopuszcza się na działkach o odpowiednich warunkach gruntowo - wodnych.

Odprowadzanie ścieków deszczowych

Istniejący zasięg kanalizacji deszczowej jest wystarczający. Zaleca się podczyszczanie ścieków deszczowych przed wprowadzaniem do wód powierzchniowych, a także nadzór nad kanalizacją deszczową w celu wyeliminowania wprowadzenia do niej ścieków sanitarnych.

8.2. Usuwanie odpadów stałych

Z dniem 1 lipca 2013 r. miasto jest właścicielem wszystkich odpadów wytwarzanych na jego terenie i odpowiada za ich wywóz. Organizacja systemu odbioru odpadów jest zgodna z rozwiązaniami systemowymi zakładanymi w polskim prawie.

W prowadzeniu gospodarki odpadami przyjmuje się zasady:
- maksymalnego wykorzystania gospodarczego odpadów,
- segregacji i zorganizowanej zbiórki pozostałych odpadów z całego terenu miasta,
- unieszkodliwiania w sposób bezpieczny dla środowiska.

W związku z wymogiem osiągnięcia do 2035 r. recyklingu na poziomie 65%, szczególnie należy mieć na uwadze podjęcie działań zachęcających mieszkańców do segregacji odpadów, a także podjęcie działań uświadamiających znaczenie recyklingu zarówno w jakości życia ludności, jak i w ochronie środowiska.

8.3. Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Budynki będą ogrzewane indywidualnie. Preferuje się wykorzystanie gazu ziemnego na cele grzewcze. Możliwość gazyfikacji gminy uzależniona jest od czynników

ekonomicznych. Zgodnie z "Krajowym Dziesięcioletnim Planem Rozwoju Systemu Przesyłowego na lata 2020-2029" sporządzonym przez GAZ - SYSTEM S.A., nie zakłada się rozbudowy systemu przesyłowego na terenie miasta.

9. KIERUNKI ROZWOJU ELEKTROENERGETYKI

9.1. Kierunki rozwoju powiązań zewnętrznych

Elektroenergetyczne sieci dystrybucyjne wysokiego napięcia 110 kV

W grupie sieci wysokiego napięcia jedynym elementem sieciowym zlokalizowanym na terenie miasta Stoczek Łukowski jest odcinek napowietrznej jednotorowej linii 110 kV biegnącej z Elektrowni Kozienice do stacji dystrybucyjnej 110/15 kV Stoczek Łukowski. Stacja zlokalizowana jest w sąsiedniej gminie na terenie wsi Wola Kisielska, ale zasila również tereny miasta. W kierunkach rozwoju sieci dystrybucyjnych PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa nie przewiduje się budowy dla miasta Stoczek Łukowski odrębnej stacji 110/15 kV.

Linia dystrybucyjna 110 kV

Przebiegający przez tereny Stoczka Łukowskiego odcinek linii wysokiego napięcia 110 kV jest w dobrym stanie technicznym, nie zachodzi więc techniczna i eksploatacyjna potrzeba jej pełnej modernizacji i przebudowy, prowadzone będą natomiast bieżące prace remontowo – konserwacyjne. W przypadku zaistnienia konieczności wykonania korekty trasy linii wynikającej z kolizji z planowanym zagospodarowaniem poszczególnych terenów aktywności gospodarczej, dopuszcza się wykonanie niezbędnej przebudowy, jednak jej zasady uzgadniane będą dwustronnie pomiędzy wnioskodawcą przebudowy a właścicielem linii - PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa. W chwili obecnej nie istnieją plany budowy na terenie miasta nowych linii dystrybucyjnych wysokiego napięcia.

Oddziaływanie linii 110kV na środowisko

Lokalizacja obiektów kubaturowych w strefie oddziaływania napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV odpowiadać musi ustaleniom zawartym w aktualnym ***Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz 2448),*** które określa dopuszczalne poziomy pól elektrycznych i magnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów pod zabudowę mieszkaniową i dla innych miejsc dostępnych dla ludności, nie podaje jednak konkretnych odległości i stref ochronnych.

Ze względu na skomplikowany sposób ustalania bezpiecznych odległości budynków mieszkalnych od linii 110 kV, budowanych według różnych rozwiązań technicznych, operatorzy sieci dystrybucyjnych określają te odległości w wymiarze po 20 m w obie strony od osi linii, co tworzy biegnący wzdłuż niej pas technologiczny o wymiarze 40 m

Lokalizacja obiektów mieszkalnych w odległościach mniejszych niż wyżej podane jest możliwa, jednak każdorazowo musi być poprzedzona procedurą pomiarową określoną w

wymienionym na wstępie Rozporządzeniu Ministra Zdrowia oraz uzgodnieniami z właścicielem linii.

W odniesieniu do lokalizacji innych obiektów budowlanych, w tym zwłaszcza zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw, hal magazynowych, suwnic, itp w pasie technologicznym linii oraz jego sąsiedztwie obowiązują zaostrzone wymogi techniczne określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych. Procedura lokalizacyjna wymaga wtedy uzgodnień z przedsiębiorstwem dystrybucyjnym eksploatującym linię.

Ponadlokalne dystrybucyjne średniego napięcia 15 kV

Duże znaczenie dla poprawy parametrów zasilania gminy miejskiej Stoczek Łukowski energią elektryczną średniego napięcia 15 kV będzie miała modernizacja i rozbudowa systemu ponadlokalnych linii magistralnych wyprowadzonych z zasilającej miasto stacji 110/15 kV zlokalizowanej na terenie sąsiedniej gminy wiejskiej. Nadal podstawowe znaczenie w zasilaniu miasta będą miały linie o nazwach: Stoczek 1, Stoczek 2 i ZSZ, a uzupełniające linie: Siedlce i Latowicz. W toku prac remontowych istniejące trzony napowietrzne linii przebudowywane będą sukcesywnie na pierścieniowe linie kablowe. Do zasilania planowanych terenów działalności gospodarczej zlokalizowanych zwłaszcza w południowych obszarach miasta wyprowadzane będą ze stacji 110/15 kV nowe pierścieniowe ciągi liniowe, głównie w technologii kablowej.

9.2. Kierunki rozwoju urządzeń lokalnych

Lokalne sieci SN 15 kV i nN 0,4 kV

Najważniejszym kierunkiem rozwoju tych urządzeń jest ich modernizacja, przebudowa, w tym poprzez zmianę przebiegu linii, i rozbudowa związana z koniecznością poprawy parametrów technicznych energii dostarczanej odbiorcom istniejącym i przyłączaniem nowych odbiorców, realizowana w ramach cyklicznie sporządzanych przez operatora systemu dystrybucyjnego planów rozwoju sieci. Największych działań inwestycyjnych wymagają przestarzałe technologicznie ponad 30 letnie lokalne napowietrzne sieci dystrybucyjne, czyli promieniowe linie średniego napięcia SN 15 kV, słupowe stacje trafo 15/0,4 kV oraz promieniowe linie niskiego napięcia 0,4 kV zlokalizowane głównie w peryferyjnych obszarach miasta. Podstawowym kierunkiem rozwoju istniejących sieci lokalnych będzie ich przebudowa na pierścieniowe linie kablowe wpięte do wnętrzowych stacji trafo 15/0,4 kV, natomiast sieci planowane na nowych terenach budowlanych winny być budowane już w systemie miejskich sieci kablowych. Istotnym uwarunkowaniem rozwoju elektroenergetycznych urządzeń zasilających są wymagania związane z przyłączaniem prosumenckich mikroźródeł energii elektrycznej produkowanej z OZE, w tym głównie w instalacjach fotowoltaicznych. Sieci nowoczesne będą stopniowo wyposażane w elementy sieci inteligentnych, a coraz powszechniej instalowane będą magazyny energii i ogólnodostępne stacje ładowania samochodów elektrycznych.

Bardzo ważnym elementem gospodarki energią elektryczną jest racjonalizacja jej zużycia poprzez stosowanie energooszczędnych źródeł światła oraz nowoczesnych,

wysokosprawnych odbiorników energii używanych w gospodarstwach domowych, obiektach przemysłowych, usługowych i w produkcji rolnej. Istotna jest również dbałość odbiorców energii o stan techniczny swoich instalacji, a zakładu dystrybucyjnego o stan techniczny sieci, co zmniejszy straty energii i poprawi bezpieczeństwo ludzi i mienia.

Odnawialne źródła energii

Głównym kierunkiem rozwoju wykorzystania OZE do produkcji ekologicznej energii elektrycznej będzie na terenach miasta rozwój mikroenergetyki prosumenckiej, przy czym największe znaczenie praktyczne będzie miała technologia fotowoltaiczna. Instalacje o mniejszych mocach (praktycznie do 10 kW) montowane będą przeważnie przez właścicieli budynków jednorodzinnych, natomiast większe, o wartościach do mocy granicznej 50 kW segmentu mikroinstalacji będą instalowane przez mniejsze i średnie firmy usługowo-produkcyjne oraz sektor publiczny.

W studium wyznacza się tereny urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW (OZE) oraz strefę ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu dla urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 500 kW. W przypadku braku wyznaczenia wyżej wspomnianych terenów lokalizacji urządzeń OZE, aktualne uwarunkowania prawne dopuszczają lokalizację źródeł energii elektrycznej z OZE o mocach nie przekraczających 500 kW. W odniesieniu do farm fotowoltaicznych, ustawodawca dopuścił wyjątek dla instalacji o mocach nie większych niż 1000 kW, jednak lokalizowane być mogą jedynie na gruntach rolnych będących użytkami rolnymi klas V,VI, VIz lub nieużytkami. W perspektywie kilku – kilkunastu lat, w miarę rozwoju technologii magazynowania energii oraz spadku cen urządzeń magazynujących rozwijać się będzie na szerszą skalę instalowanie magazynów energii, które oprócz wyraźnej poprawy niezawodności zasilania odbiorców energii pełnić też będą istotną rolę regulacyjną w systemie energetycznym.

10. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

W Studium wyznacza się obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Należą do nich:

- modernizacja linii kolejowej nr 12/C-E20 Skierniewice-Łuków z dostosowaniem do prędkości 101-120 km/h,
- przebudowa i modernizacja drogi krajowej nr 76,
- przebudowa i modernizacja drogi wojewódzkiej.

Studium dopuszcza realizację inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej na całym obszarze gminy, pod warunkiem, że nie koliduje z przepisami odrębnymi.

11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

W Studium wyróżnia się obszary, na których realizowane są inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Należą do nich:

- sieć wodociągowa,
- sieć kanalizacyjna,
- sieć dróg gminnych, przebudowa, modernizacja,
- sieć elektroenergetyczna SN i nN,
- oświetlenie uliczne, w tym remont,
- nieruchomości i obiekty stanowiące zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami,
- cmentarz,
- ośrodek zdrowia,
- placówki oświatowe.

Studium dopuszcza realizację inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej na całym obszarze gminy, pod warunkiem, że nie koliduje z przepisami odrębnymi.

12. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M2 ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Na terenie miasta Stoczek Łukowski nie wskazuje się obszarów do przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz nie przewiduje się budowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. Na terenie miasta nie wskazuje się także obszarów przestrzeni publicznej.

13. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Miasto Stoczek Łukowski posiada pięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowanych łącznie dla niemalże całkowitej powierzchni miasta. Polityka przestrzenna, w tym ewentualna zmiana planów miejscowych czy opracowanie nowych, będzie prowadzona zgodnie z potrzebami bądź składanymi w tej sprawie wnioskami.

Na obszarze miasta Stoczek Łukowski obszary wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze nie występują ze względu na obowiązujące przepisy.

Występują na obszarze miasta tereny wymagające zgody na przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne, oznaczone graficznie na rysunku Studium *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*.

14. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie miasta Stoczek Łukowski obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują w rejonie doliny Świdra. Ww. obszary określone zostały na rysunku Studium *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*.

Na wskazanym terenie obowiązują zakazy i nakazy gospodarowania podporządkowane przepisom odrębnym, w szczególności:

- nakaz likwidacji lub skuteczne zabezpieczenie obiektów mogących zanieczyścić środowisko,
- zakaz wznoszenia obiektów budowlanych,
- zakaz składowania odpadów, wykonywania robót i przedsięwzięć, które mogą utrudniać ochronę przed powodzią i spływ wód pośniegowych, z wyjątkiem działań związanych z regulacją rzeki lub utrzymaniem wód;

dopuszcza się:

- odmulanie rzeki i pogłębianie koryta rzeki niezbędne dla potrzeb ochrony przed powodzią i zalewaniem terenów w otoczeniu doliny,
- modernizację i rozbudowę istniejących stawów, realizację urządzeń wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych w gospodarce rybackiej, a w szczególności celom zabezpieczenia przeciwpowodziowego, w uzgodnieniu z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody,
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagane jest uzyskanie zgody na odstępstwa od zakazów obowiązujących na tym terenie zgodnie z przepisami odrębnymi.

Mapa 8: Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w mieście Stoczek Łukowski

obszary szczególnego zagrożenia powodzią 1% z map zagrożenia powodziowego od strony rzeki

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urzędu Miasta Stoczek Łukowski, data dostępu: 15.11.2021r.

Na terenie miasta Stoczek Łukowski występują tereny zagrożone uruchomieniami powierzchniowych ruchów masowych.

15. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie miasta nie występują obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na terenie miasta wskazano tereny potencjalnych złóż surowców naturalnych (PG), oznaczone na rysunku Studium *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*.

W przypadku eksploatacji złoża, na wskazanym terenie:

- obowiązują zasady zagospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi,
- ustala się w zakresie ochrony środowiska:
- zachowanie zrównoważonego rozwoju, a w szczególności:
  - racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,
  - przywrócenie do stanu właściwego elementów przyrodniczych,
  - nie pogarszanie stanu środowiska przeciwdziałaniem wpływom powodującym degradację,
- rekultywację terenu w sposób poprawiający zmianę w istniejącym krajobrazie,

- nakaz prowadzenia eksploatacji złoża w sposób uniemożliwiający negatywny wpływ na środowisko, a w szczególności takich jego elementów jak powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, środowisko gruntowe i krajobraz,
- ograniczenie ewentualnych uciążliwości związanych z powierzchniową eksploatacją surowców do granic terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich związanych z eksploatacją złoża,
- zakaz zabudowy z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją złoża.

16. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie miasta Stoczek Łukowski nie występują pomniki zagłady.

17. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Stosownie do uchwały nr XXVI/140/2017 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023, wyznacza się na terenie miasta obszary wymagające rewitalizacji. Obszary te opisano szczegółowo oraz wskazano na mapie 7 w części UWARUNKOWANIA w rozdziale 1.3.6. *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023*. W ww. rozdziale wskazano także główne cele rewitalizacji oraz przedstawiono zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych i uzupełniających.

18. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023 (uchwała nr XXVI/140/2017 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 26 kwietnia 2017 r.) na terenie miasta Stoczek Łukowski wskazano obszar zdegradowany, którego zasięg przestrzenny zobrazowano na mapie 6 w części UWARUNKOWANIA w rozdziale 1.3.6. *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski na lata 2017 - 2023*.

19. GRANICE TERENU ZAMKNIĘTEGO I JEGO STREFY OCHRONNEJ

Zasięg przestrzenny terenów zamkniętych przedstawiono na mapie *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* oraz na mapie *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*. Tereny zamknięte obejmujące obszar kolejowy zostały wymienione w decyzji Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe. Na obszarze kolejowym oraz na terenach położonych w jego sąsiedztwie obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych z zakresu transportu kolejowego.

20. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY ZAINSTALOWANEJ WIĘKSZEJ NIŻ 500 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE ZWIĄZANE Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

Wskazuje się obszary rozmieszenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Wyżej wymienione obszary oraz ich strefy ochronne wyznaczono na rysunku Studium *Kierunki zagospodarowania przestrzennego.*

21. INNE OBSZARY PROBLEMOWE

W Studium wyznacza się granicę obszarów problemowych obejmującą odległość 100m od brzegów rzek i innych zbiorników wodnych, naniesioną graficznie na rysunku *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*. Wyznaczenie ww. granicy wiąże się z położeniem północnej części miasta w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 4 Uchwały nr XLII/625/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu:

Na Obszarze zakazuje się budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno prawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 i 2180 oraz z 2018 r. poz. 650 i 710)
   - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Przy czym, zgodnie z § 4 ust. 4 ww. Uchwały:

„Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, nie dotyczy budowy nowych obiektów budowlanych, które będą uzupełniać lub przylegać do terenów położonych w obrębie jednostek osadniczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141) pod warunkiem uwzględnienia ich lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wydania ostatecznych decyzji o warunkach zabudowy.”

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski, uchwalonym Uchwałą Nr XXXIII/161/2005 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 18 października 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski, teren położony w ww. granicy obszaru

problemowego oznaczono jako tereny 2 UT - przeznaczone na turystykę i rekreację. Ustalenia ww. miejscowego planu dla terenów 2 UT:

1. zagospodarowanie i użytkowanie terenu na funkcje parku leśnego i zespołu usług turystyki, z zachowaniem wymogów wynikających z przepisów szczególnych,
2. adaptacja kompleksu turystyczno - sportowego, z możliwością modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów i urządzeń celem podniesienia standardu ochrony środowiska i wypoczynku, obejmująca: zespół basenów i stawów ośrodka wypoczynkowego, zespół zabudowy letniskowej, pole namiotowe, zespół małych boisk sportowych i stadion, ścieżki spacerowe i ciągi komunikacyjne (pieszo-jezdne). Realizacja nowych obiektów z zakresu usług turystyki możliwa na zasadzie wymiany (rozbiórka starego i realizacja nowego budynku) lub realizacja nowej zabudowy w obrębie istniejącego zagospodarowania (w sąsiedztwie istniejącej zabudowy),
3. adaptacja zespołu dworsko-parkowego na funkcje obsługi turystyki lub rezydencjonalne, obowiązuje ochrona zespołu zabytkowego oraz warunki konserwatorskie, określone w §11,
4. uporządkowanie i rewitalizacja terenu, podnosząca walory estetyczne i techniczne, dopuszcza się wymianę zdegradowanych obiektów i uzupełnienie wyposażenia w małą architekturę, z zachowaniem istniejącej intensywności zabudowy i zagospodarowania terenu,
5. możliwość modernizacji i rozbudowy obiektów i urządzeń wodnych, zagospodarowanie obrzeży na plaże i wypoczynek przywodny,
6. maksymalna wysokość zabudowy rekreacyjnej - jedna kondygnacja nadziemna.

Z uwagi na uwzględnienie w ww. planie z 2005r. lokalizacji nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegu rzeki Świder i innych naturalnych zbiorników wodnych, nie dotyczy zakaz wymieniony w § 4 ust. 1 pkt 4 ww. Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego.

Ustala się jednak szczególną ochronę i dbałość o zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w zagospodarowaniu przestrzennym terenu położonego zarówno w granicy obszaru problemowego, jak i w granicy Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na terenie miasta Stoczek Łukowski.

III. SYNTEZA I UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ STUDIUM

Polityka przestrzenna miasta będzie wyrażać się w inicjowaniu działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców. Wymaga to wyprzedzającego przygotowywania i uzbrajania terenów dla budownictwa mieszkaniowego i usługowego oraz działalności produkcyjnej. Z tego względu, według potrzeb, będzie odbywała się dalsza rozbudowa sieci wodociągowej poprzez przyłączanie do niej nowopowstającej zabudowy. Gospodarka ściekowa będzie rozwiązywana poprzez rozbudowę kanalizacji w oparciu o miejską oczyszczalnię ścieków oraz system przydomowych oczyszczalni ścieków. We współdziałaniu z Rejonem Energetycznym prowadzona będzie modernizacja sieci elektroenergetycznych, zapewniająca poprawę parametrów zasilania w energię elektryczną.

Poprawa obsługi mieszkańców będzie osiągana m.in. przez dostosowywanie systemów oświaty i służby zdrowia do zmieniających się uwarunkowań, zwłaszcza demograficznych. Czynione będą też starania na rzecz stwarzania warunków rozwoju kultury, sportu i rekreacji oraz zwiększenia bezpieczeństwa publicznego i zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Rozwój gospodarczy w warunkach gospodarki rynkowej odbywać się będzie poprzez wspomaganie przedsięwzięć prowadzących do uruchamiania lub powiększania skali produkcji i usług, a przez to do zmniejszania bezrobocia, wzrostu zamożności i lepszego zaspokajania potrzeb ludności. Wyznaczenie w Studium obszarów aktywności gospodarczej będzie krokiem do ożywienia gospodarczego południowej części miasta oraz stworzy warunki do lokalizacji inwestycji, które z kolei przyczynią się do dalszego rozwoju miasta, a tym samym do poprawy jakości życia jego mieszkańców w wielu aspektach.

Ochrona środowiska przyrodniczego powinna się odbywać poprzez egzekwowanie przepisów prawnych dotyczących ochrony przyrody, ochrony środowiska, lasów, ochrony gleb. Należy współdziałać z właścicielami gruntów i administracją leśną w realizacji zalesiania. Współpracując z odpowiednimi organami ochrony środowiska dążyć się będzie do wprowadzenia form ochrony prawnej środowiska w dostosowaniu do rangi występujących walorów. Rozwój turystyki i rekreacji, szczególnie w pobliżu doliny Świdra, realizował się będzie z dbałością o zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody i środowiska. Ochronie wód służyć będą rozbudowa kanalizacji oraz zorganizowany system odbioru i utylizacji odpadów stałych. Ochronę powietrza atmosferycznego realizować się będzie poprzez stopniowe ograniczanie spalania węgla zastępując go źródłami ekologicznymi i gazem ziemnym oraz wspomagając rozwój odnawialnych źródeł energii. Ochronie powietrza atmosferycznego a także ochronie akustycznej służyć będzie wprowadzanie zieleni, w tym zieleni wysokiej, przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta, w tym w pobliżu linii kolejowej, celem poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego oraz stworzenia naturalnej osłony przed uciążliwościami ruchu komunikacyjnego.

Ochrona wartości kulturowych będzie polegała między innymi na utrzymaniu należytego stanu technicznego obiektów zabytkowych, a także na prowadzeniu wszelkich przedsięwzięć w ustanowionych strefach ochrony konserwatorskiej z zachowaniem przepisów odrębnych oraz za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Polityka przestrzenna miasta będzie realizowana poprzez sterowanie procesem sporządzania planów miejscowych, kierując się wskazaniami niniejszego Studium, oraz egzekwowanie przepisów prawa budowlanego. Rozwój terenów budowlanych winien być dostosowany do sytuacji demograficznej i ruchu budowlanego w mieście w powiązaniu z dalszym wyposażeniem w zbiorcze systemy infrastruktury technicznej.